

Møteinnkalling

Kommunestyret 2023-2027

Møtedato: 02.09.2026 kl. 16:00

Møtested: Lisand

Arkivsak: 23/4554

Eventuelt forfall meldes i Kaukus.

Vi gjør oppmerksom på at alle må melde inn evt. habilitet til politisk sekretariat så snart som mulig, det er derfor viktig å gå gjennom sakslista på et tidlig tidspunkt.

Habilitetsspørsmål skal begrunnes både av representanten som ber om å få sin habilitet vurdert/behandlet, og av vedtaket som fattes av utvalget.

, 01.09.2026

Sign.
Marianne Landaas
Ordfører

Jorunn Tisjø
møtesekretær

Saksliste

Godkjenning av innkalling

Godkjenning av sakskart

Saker til behandling

26/65 Handlingsplan 2027-2030, endelig plan	3
26/66 Flytting av brannstasjon	43
26/67 Endring av betalingsmodell i Østre Agder samarbeidet	63
26/68 Forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser i Tvedestrand kommune	115
26/69 Årsmelding 2025 for Tvedestrand kontrollutvalg	167
26/70 Plan for friluftslivets ferdselsårer - Sluttbehandling	184
26/71 Høring av søknad om Lindlandsaga kraftverk	220
26/72 Valgløftet KS 2027	333
26/73 Tilskuddssatser for private barnehager skal fastsettes som lokal forskrift sendes ut på høring.	339
26/74 Valg av 2.vara til representantskapet i 110 Agder IKS 2023-2027	343
26/75 Søknad om midlertidig fritak fra politiske verv - Espen Gåserud	345
26/76 Suppleringsvalg - Kontrollutvalget 2023-2027	349
26/77 Søknad om skjenkebevilling for sommerhalvåret - MS Amor/PACO	352
26/78 Beredskapsplan IT - 2026	357
26/79 Søknad om skjenkebevilling - Pauls matservice/ Båtbua Gjeving	363
26/80 Klager på vedtak om mindre endring av områdeplanen for Lyngør. Gnr 82 bnr 149	366

Referatsaker

26/9 Protokoll og referat fra eiermøte og representantskapsmøte for 110 Agder IKS	408
26/10 Oversendelse av vedtak i Risør kommune -Kommunedelplan for E18 Tvedestrand - Risør og oppheving av gjeldende kommunedelplan	413

Orienteringssaker

26/13 Orientering om sekretariatsarbeidet Østre Agder-samarbeidet	428
26/14 Orientering om demens i Tvedestrand kommune	429
26/15 Kommunedirektøren orienterer	430

Tvedestrand kommune Økonomiavdelingen

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/2010-5
Saksbehandler Beate Pettersson

Utvalg	Møtedato
Formannskapet 2023-2027	26.08.2026
Kommunestyret 2023-2027	02.09.2026

Handlingsplan 2027-2030, endelig plan

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Tvedestrand kommunestyre vedtar vedlagte Handlingsplan for 2027-2030.

Tvedestrand kommunestyre vedtar følgende finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,0 %
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,0 %
Lånegjeld (investeringsslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "Økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Vedlegg

Kommuneplanens Handlingsplan 2027-2030, endelig

Kommuneplanens Handlingsplan 2027-2030, Tvedestrand kommune, høringsutkast

Bakgrunn for saken (fakta)

Utkast til Handlingsplan for 2027-2030 ble i kommunestyremøtet 17.06.2026 (sak 26/47) vedtatt lagt ut på offentlig høring. Høringsperioden er over, og saken legges fram til endelig behandling.

Problemstilling

Ønsker kommunestyret å vedta Handlingsplan 2027-2030 slik den foreligger?

Faglige merknader/historikk

Handlingsplanen har vært ute på offentlig høring i perioden 19. juni til 8. august. Det har ikke kommet noen høringsuttalelser.

Tidligere vedtak

Kommunestyrets vedtak fra 17.06.2026:

«Tvedestrand kommunestyre vedtar å legge ut vedlagte høringsutkast datert juni 2026, Handlingsplan for 2027-2030, til offentlig høring, jfr. plan- og bygningslovens § 11-4. Høringsfristen settes til 8.8.2026.

Handlingsplanen tas opp til endelig behandling i kommunestyrets septembermøte.»

Gjeldende regelverk på området

Plan- og bygningsloven og kommuneloven.

Overordnede plandokumenter/retningslinjer

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 og gjeldende budsjett og økonomiplan.

Økonomi/gjeldende budsjettforutsetninger

Det er viktig å ha et realistisk forhold til hva som er mulig å realisere i handlingsplanperioden, ikke minst ser en nå en utvikling mot strammere rammer grunnet bl.a. kraftig lønns- og prisvekst, økt gjeld og økt rentenivå og endret demografi med påfølgende økte tjenestebehov.

De endelige prioriteringer må gjøres i budsjett- og økonomiplanprosessene.

Andre kommentarer til handlingsplanen

Handlingsplanen skal være overordnet, helhetlig og sektorovergripende. Den skal ikke gi føringer for spesifikke satsninger i de ulike sektorene.

Det er i budsjett og økonomiplan det skal redegjøres og planlegges for spesifikke og konkrete satsingsområder for de ulike sektorene.

Konklusjon

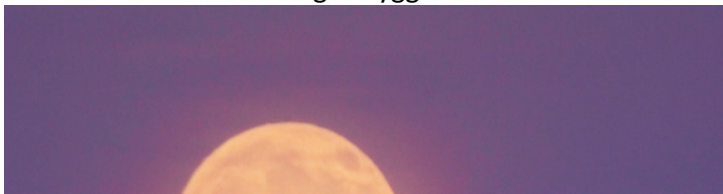
Kommunedirektøren anbefaler at handlingsplanen vedtas slik den nå er lagt fram i oppdatert form.

Tvedestrand, 18.08.2026

Kommunedirektøren

Aktiv hverdag – trygg framtid

2027 - 2030

Kommuneplanens Handlingsplan, Tvedestrand

Handlingsplan 2027-2030,
endelig versjon k-sak 26/xx

Innhold

Forord og sammendrag	2
1 Innledning	3
1.1 Formålet med Handlingsplanen	3
1.2 Folketalls- og demografiutvikling	4
2 Visjon og målsetting	10
2.1 Aktiv hverdag – trygg framtid.	10
2.2 Kommunens målsetting	10
3 Strategi, satsingsområder og handlingsregler	11
3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt	11
3.2 Strategi	12
3.3 Satsingsområder	13
3.4 Handlingsregler og finansielle nøkkeltall	15
4 Avslutning	17

Forord og sammendrag

Tvedestrand kommune står ved et veiskille. Etter flere år med målrettet utvikling og store investeringer går kommunen nå inn i en fase der økonomisk bærekraft og stram prioritering må stå i sentrum.

Den tidligere hovedstrategien «Utviklingsalternativet» (2016–2020) er gjennomført og har gitt et godt fundament for videre utvikling. Samtidig har investeringene bidratt til høyere lånegjeld og redusert økonomisk handlingsrom.

Kommunen må derfor drives innenfor bærekraftige økonomiske rammer. Nye investeringer må vurderes strengt, og tiltak som ikke er nødvendige må utsettes eller avsluttes.

Omstillingsarbeid er allerede igangsatt i flere sektorer. Målet er lavere kostnader og bedre tilpasning til dagens økonomiske situasjon. Dette krever tydelige prioriteringer, politisk forankring og langsiktighet.

Kommunen ble innmeldt i ROBEK 26. mai 2026. Økonomien vil være under betydelig press i årene fremover, og det må påregnes at tjenestenivået vil bli påvirket. Vanskelige, men nødvendige beslutninger må tas.

Samtidig skal Tvedestrand fortsatt utvikles som lokalsamfunn. Kommunen skal legge til rette for næringsutvikling, befolkningsvekst og gode tjenester – innenfor realistiske rammer.

Handlingsplanen er kommunens styringsdokument og politiske veikart for perioden. Den forutsetter tydelige prioriteringer og et felles ansvar for å sikre en bærekraftig utvikling.

Jan Magne Stensrud
Kommunedirektør

1 Innledning

1.1 Formålet med Handlingsplanen

Handlingsplanen 2027–2030 skal fungere som et styringsverktøy for å sikre at kommuneplanens samfunnsdel (2018–2030) og arealdel følges opp på en målrettet og bærekraftig måte. Planen gir tydelige politiske føringer for kommunedirektørens arbeid med økonomiplan og årsbudsjett, og har status som et politisk styringssignal.

Hovedformålene er:

Operasjonalisering av kommuneplanen: Handlingsplanen konkretiserer hvilke strategier og satsingsområder fra kommuneplanens samfunnsdel som skal prioriteres og gjennomføres i perioden 2027–2030.

Bærekraftig økonomistyring: Planen skal sikre en økonomisk utvikling som er bærekraftig over tid, i tråd med kommunelovens krav til økonomisk handleevne (§ 14-1) og finansielle måltall (§ 14-2 c), som for eksempel netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad.

Årlig revisjon og tilpasning: Handlingsplanen skal revideres årlig for å tilpasses endrede forutsetninger og sikre kontinuerlig oppfølging av kommunens mål og økonomiske situasjon.

Overgang fra investering til konsolidering: Etter flere år med store investeringer, skal kommunen nå fokusere på konsolidering og effektiv drift. Dette innebærer omstilling og kostnadsreduksjon, samtidig som kvaliteten på tjenestene opprettholdes.

Langsiktig perspektiv: Selv om planen gjelder for fire år, skal den utformes med et langsiktig perspektiv som ivaretar kommunens økonomiske og samfunnsmessige bærekraft.

1.2 Folketalls- og demografiutvikling

Tvedestrand står, som mange andre kommuner, overfor store demografiske utfordringer. Befolkningsframskrivingene viser at kommunen vil få en økende andel eldre og færre i arbeidsfør alder. Dette vil legge press på helse- og omsorgstjenestene, samtidig som det blir færre til å utføre oppgavene.

Samtidig som kommunen får flere eldre, forventes det at folketallet i arbeidsfør alder vil synke, noe som forsterker behovet for omstilling. Tjenestetilbudet må tilpasses en ny virkelighet, der ressurser må flyttes mellom sektorer.

Økonomisk betyr dette at Tvedestrand må håndtere lavere inntektsvekst og samtidig sikre god kvalitet i tjenestene. Kommunens evne til å tilpasse seg, effektivisere og utvikle kompetanse blir avgjørende. Penger alene løser ikke utfordringene – det kreves strategisk omstilling og nytenkning for å sikre bærekraftig drift og fortsatt utvikling.

Det kan være mange aktuelle indikatorer på utviklingen i samfunnet Tvedestrand. Her vises folketallsutvikling og aldersfordeling fra SSB.

Ar 2013	Ar 2014	Ar 2015	Ar 2016	Ar 2017	Ar 2018	Ar 2019	Ar 2020	Ar 2021	Ar 2022	Ar 2023	Ar 2024	Ar 2025
6 059	6 048	6 014	6 051	6 086	6 069	6 053	6 067	6 115	6 184	6 323	6 464	6 430

I perioden 2013 til 2025 har det vært økning i folketallet i Tvedestrand. Økningen har vært på 371 personer, eller 6,1 prosent. En ser av tabellen at endringen i folketallet har vært varierende fra ene året til det andre. Siden 2019 har folketallet vært stigende, med unntak av 2025. Det er reduksjon på 34 personer fra 2024 til 2025.

Folketallet fordelt på alder ved utgangen av sist år framgår av tabellen nedenfor.

Ar	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år +	I alt
2013	391	725	297	3 644	677	325	6 059
2014	390	710	308	3 601	727	312	6 048
2015	376	711	308	3 559	756	304	6 014
2016	347	724	305	3 579	794	302	6 051
2017	335	711	313	3 591	827	309	6 086
2018	319	711	309	3 572	851	307	6 069
2019	314	707	293	3 543	899	297	6 053
2020	303	696	290	3 572	912	294	6 067
2021	308	685	283	3 589	953	297	6 115
2022	312	695	293	3 579	1001	304	6 184
2023	335	685	303	3 640	1047	313	6 323
2024	335	694	312	3 705	1 072	346	6 464
2025	337	652	334	3 680	1 060	367	6 430
Endring i perioden 2013-2025	-13,8 %	-10,1 %	12,5 %	1,0 %	56,6 %	12,9%	6,6 %

På figuren nedenfor vises de samme tallene i et diagram:

Det er forskjellig utvikling for de ulike aldersgruppene over tid. En ser av diagrammet over at aldersgruppene under 20 år har sunket i perioden.

Antall barn og unge (aldersgruppen 0-19 år) har blitt gradvis redusert, fra 1.413 i 2013 til 1.323 i 2025. Dette er en nedgang på 6,4 prosent. Nedgangen i aldersgruppen 0-5 år er markant, hele 13,8 prosent.

På motsatt side har det vært en stor økning i aldersgruppen 67-79 år på hele 56,6 prosent i perioden (økning på 383 personer).

Fra 2024 til 2025 er det størst økning i aldersgruppen 16-19 år (22 personer) og 80+ (21 personer). Det har vært størst reduksjon i aldersgruppen 6-15 (42 personer).

En ser at kommunen får en stadig eldre befolkning, mens barn/unge har hatt en reduksjon i perioden. Den yrkesaktive delen av befolkningen (16-66 år) har hatt en marginal økning på om lag 1,0 prosent.

Denne utviklingen innebærer at en større andel av befolkningen befinner seg i aldersgrupper med høyere behov for helse- og omsorgstjenester, samtidig som tilveksten av yngre innbyggere er svakere. Forholdet mellom eldre og personer i yrkesaktiv alder svekkes, noe som kan utfordre kommunens langsiktige kapasitet innen tjenesteyting, økonomi og arbeidskraft. Endringene stiller krav til strategisk planlegging innen helse og omsorg, rekruttering, boligutvikling og forebyggende tiltak rettet mot livskvalitet for eldre.

Ser en framover i tid for alle alderskategorier har SSB gjort følgende framskriving av folketallet for Tvedestrand, oppdaterte tall pr august 2024:

År 2026	År 2030	År 2040	År 2050
6 492	6 669	6 937	7 077

Dette en framskriving basert på det SSB kaller hovedalternativet, dvs. at det er basert på middelsvekst på fruktbarhet, levealder, flytting og innvandring. Eventuell effekt av særskilte regionale/lokale utviklingstrekk som f.eks. en større industrietablering, fanges ikke opp i en slik framskriving.

Framskrivning av aldersgrupper:

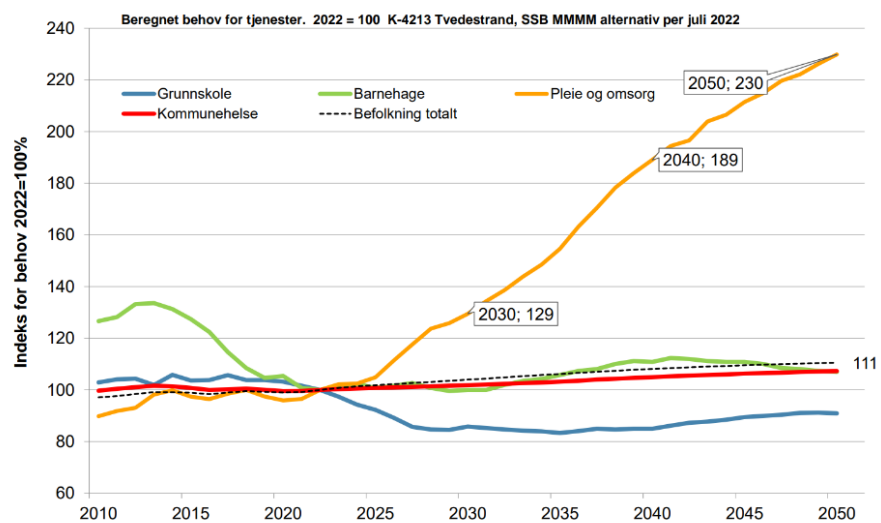
	2026	2030	2040	2050	Endring 2026-2050
0 år	56	58	59	55	-2 %
1-5 år	302	306	316	297	-2 %
6-12 år	435	449	461	466	7 %
13-15 år	221	201	201	208	-6 %
16-22 år	532	511	460	462	-13 %
23-24 år	122	141	129	122	0 %
25-66 år	3 407	3 446	3 535	3 484	2 %
67-79 år	1 054	1 065	1 102	1 221	16 %
80-89 år	300	437	542	584	95 %
90 år og eldre	63	55	132	178	183 %
	6 492	6 669	6 937	7 077	9 %

Agenda Kaupang peker i «Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024» på hvordan den aldrende befolkningen stiller store krav til omstilling mellom sektorene i kommunene.

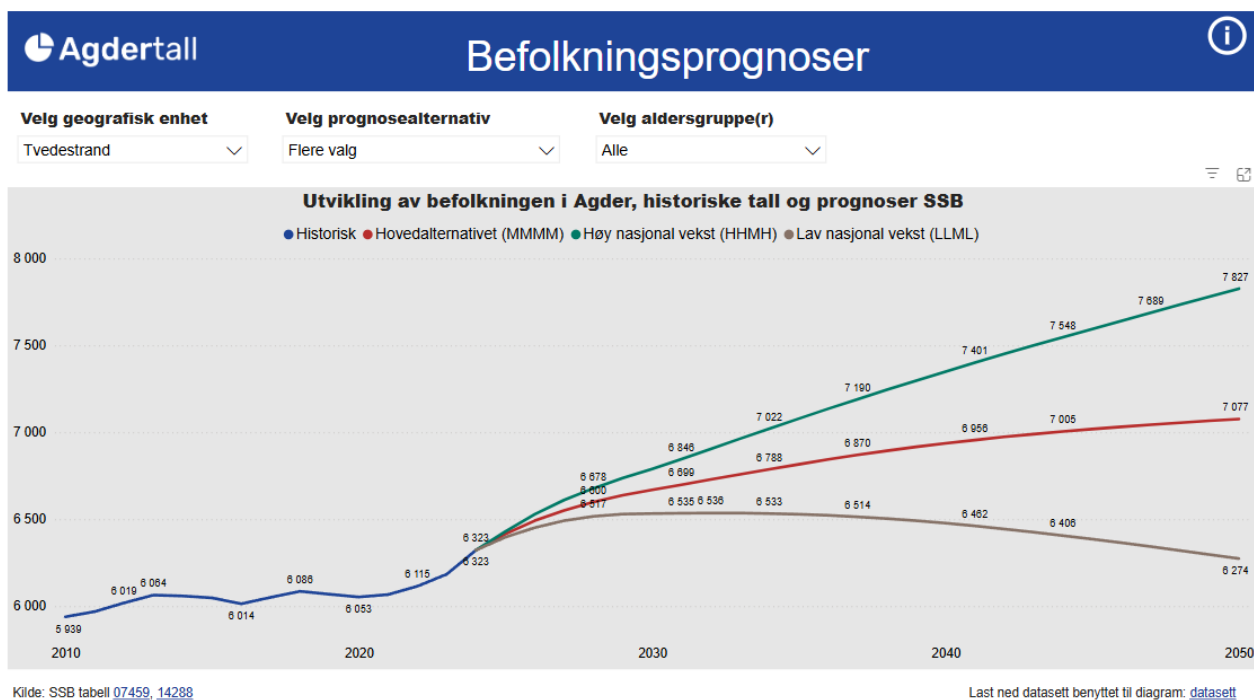
Agenda Kaupang har laget en profil som viser beregnet behov for tjenester fram mot 2050:

I indeksen i figuren nedenfor viser de den store endringen i tjenestebehov for hver av de største sektorene i kommunene fram til i dag og videre fram til 2050 dersom en fortsetter som i dag og setter 2024 som 0-punkt (=100).

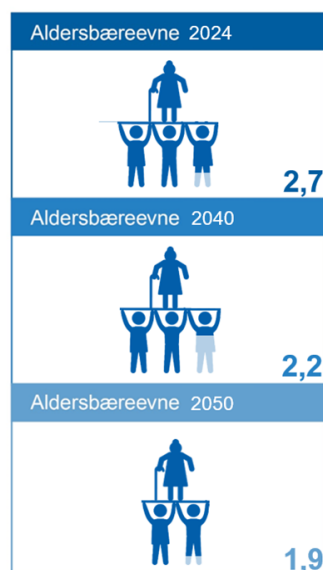
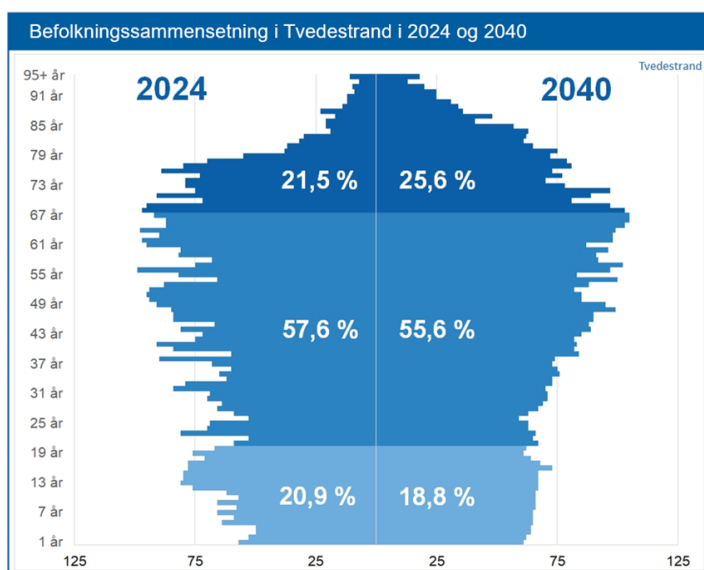
Dersom vi forsetter som nå, vil behovet for pleie- og omsorgstjenester bli 89 prosent høyere i 2040

Agdertall viser:

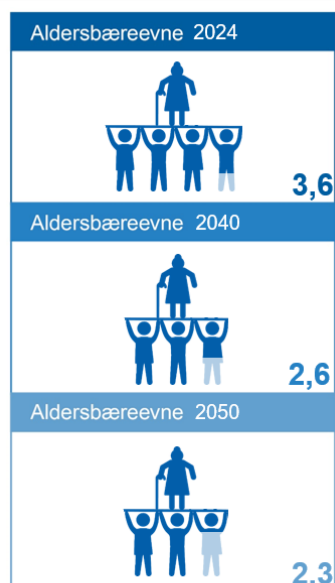
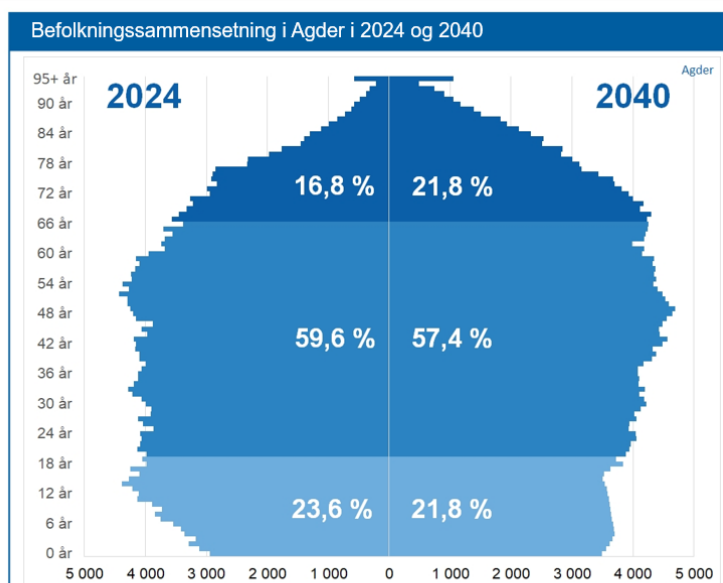

Aldersbæreevne:

SSB, 2024

Sammenlignet med Agder samlet:

SSB, 2024

Nedenfor er det pekt på noen generelle utfordringer som kan komme i kjølvannet av flere eldre og færre unge i befolkningen:

1. Økt belastning på helsevesenet

Med en større andel eldre i befolkningen kan behovet øke for helsetjenester, pleie og omsorg. Dette kan føre til økt press på helsevesenet og behov for flere ressurser og

personell.

2. Pensjon og økonomisk bærekraft

En aldrende befolkning betyr flere pensjonister og færre i arbeidsfør alder. Dette kan utfordre pensjonssystemet og økonomisk bærekraft, da færre arbeidstakere må støtte flere pensjonister.

3. Arbeidskraft og produktivitet

Med færre unge i arbeidsfør alder kan det bli mangel på arbeidskraft, noe som kan påvirke produktiviteten og økonomisk vekst. Det kan også føre til behov for å tiltrekke seg arbeidskraft fra andre land.

4. Sosial isolasjon og ensomhet

Eldre kan oppleve sosial isolasjon og ensomhet, spesielt hvis de bor alene eller har begrenset sosialt nettverk. Dette kan påvirke deres mentale og fysiske helse negativt.

5. Bolig og infrastruktur

Økt antall eldre kan kreve tilpasninger i bolig og infrastruktur, som tilgjengelige boliger, transport og offentlige rom som er tilpasset eldre.

6. Intergenerasjonelle forhold

Forskjeller i behov og prioriteringer mellom generasjonene kan skape spenninger. Det er viktig å finne balanse og forståelse mellom unge og eldre for å sikre et harmonisk samfunn.

Mulige løsninger sett fra et overordnet perspektiv:

- **Investering i helsevesenet:** Øke ressurser og personell for å møte behovene til en aldrende befolkning.
- **Pensjonsreformer:** Sikre bærekraftige pensjonssystemer som kan støtte en større andel pensjonister.
- **Arbeidsmarkedstiltak:** Fremme inkludering av eldre i arbeidslivet og tiltrekke seg utenlandsk arbeidskraft.
- **Sosiale tiltak:** Skape programmer og initiativer for å redusere sosial isolasjon blant eldre.
- **Tilpasning av infrastruktur:** Utvikle boliger og offentlige rom som er tilgjengelige og trygge for eldre.

Disse problemstillingene krever en helhetlig tilnærming og samarbeid mellom myndigheter, samfunn og individer for å sikre en bærekraftig og inkluderende framtid.

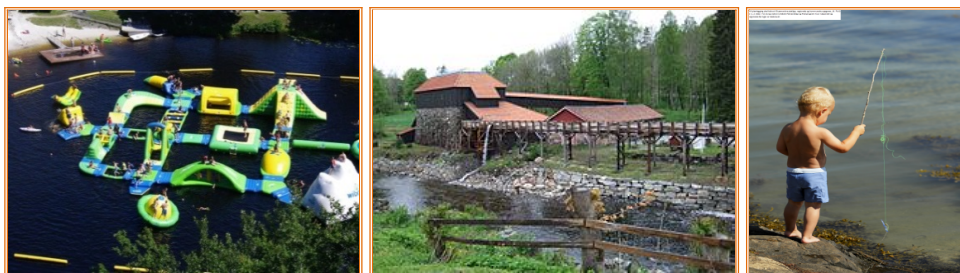
2 Visjon og målsetting

Kommunen har siden 2011 hatt visjonen:

2.1 Aktiv hverdag – trygg framtid.

Visjonen har stått i mange år, men er minst like relevant i dag som tidligere. Med de utfordringer som står foran oss som samfunn både lokalt og nasjonalt, ikke minst knyttet til demografisk utvikling, må kommunen både som samfunn og organisasjon i det daglige være aktiv for å legge grunnlag for framtidig bærekraft og opprettholdelse av vårt velferdssamfunn.

Kommunens «mission» eller eksistensberettigelse er å gi **dagens og framtidige** innbyggerne tjenester med god kvalitet gjennom effektiv ressursutnyttelse – og å legge til rette for framtidig vekst, utvikling og bærekraft.

2.2 Kommunens målsetting

I kommuneplanens samfunnsdel har kommunestyret vedtatt følgende målsetting:

- **Være en attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion**
- **Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser**
- **En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet**
- **Gode levekår**

Kommunestyret har også vedtatt følgende i de siste handlingsplanene:

- **Være en kommune hvor både organisasjon og samfunn aktivt arbeider for nødvendig endring slik at en kan sikre nødvendig framtidig bærekraft og opprettholdelse av velferdssamfunnet**

3 Strategi, satsingsområder og handlingsregler

3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt

Tvedestrand kommune står overfor en kompleks virkelighet preget av økende tjenestebehov, økonomiske utfordringer og demografiske endringer. Handlingsplanen for 2027–2030 tar utgangspunkt i disse forholdene og bygger videre på kommunens langsiktige strategier, særlig arbeidet med tidlig innsats og Innsatstrappa.

1. Økende tjenestebehov og demografisk press

Til tross for mangeårig satsing på forebygging og tidlig innsats, øker behovet for kommunale tjenester – spesielt innen helse, omsorg, habilitering og sosiale ytelser. En aldrende befolkning forsterker dette presset og vil være en av de største utfordringene fremover.

2. Utenforskap og mestring

Reduksjon av utenforskap og styrking av innbyggernes evne til å mestre eget liv er sentrale mål. Kommunen vil prioritere tiltak som fremmer livskvalitet og selvstendighet, samtidig som tjenestene må tilpasses stramme økonomiske rammer.

3. Arbeidskraft og kompetanse

Kampen om kvalifisert arbeidskraft er allerede merkbar, særlig innen enkelte yrkesgrupper. Kompetanseutvikling og effektiv organisering av tjenestene blir avgjørende for å møte fremtidens behov.

4. Økonomisk situasjon, ROBEK og gjeldsbelastning

Kommunens økonomi er presset. Regnskapsresultatet for 2024 og 2025 var negative og disposisjonsfondet er tomt. Kommunen ble innmeldt i ROBEK i mai 2026.

Det er en svært restriktiv linje med nye ansettelser. Det opprettholdes innkjøpsstopp og praktisering av trafikklysmodellen.

Investeringsprosjekter tas ned til et minimum, og det må fortsatt gjøres strenge vurdering ved nye prosjekter. Det må være kontinuerlig fokus på kostnadseffektiv drift og interne forbedringer.

Målet er å redusere lånegjelden til under 450 millioner kroner og bygge opp et robust disposisjonsfond.

5. Befolkningsvekst og næringsutvikling

Befolkningsvekst er avgjørende for bærekraftig samfunnsutvikling. Kommunen må legge til rette for nye boligområder og næringsutvikling.

6. Klima, miljø og infrastruktur

Kommunen må bidra til nasjonale klimamål og vil ha økt fokus på lokale klima- og miljøtiltak. Usikkerhet rundt utbygging av ny E18 påvirker også næringsutviklingen i regionen.

7. Nasjonale rammer

Signalene fra kommuneproposisjonen for 2027 tilsier ikke ekstra stort handlingsrom for kommunene. Proposisjonen melder om forenklinger i regelverk og utvidet verktøykasse for kommuner som trenger oppfølging.

Prognose for renteøkninger og økte priser på energi og varer, som følge av internasjonale konflikter, bidrar til ytterligere økonomisk usikkerhet.

8. Effektivisering og inntektsøkning

Kommunen vil arbeide systematisk med effektivisering, blant annet gjennom digitalisering og interkommunalt samarbeid. Det vurderes også tiltak for å øke inntektene, som justering av gebyrer og tiltrekking av nye næringsaktører.

9. Økt fokus på sikkerhet og beredskap

2020-årene representerer et tydelig tidsskille både i Norge og internasjonalt. Etter flere tiår preget av stabilitet, økonomisk vekst og fred, har de siste årene vært kjennetegnet av økende utrygghet. Krigen i Europa, særlig i Ukraina, økt kriminalitet, økonomisk usikkerhet og en akselererende klima- og naturkrise har skapt en ny virkelighet – også for norske kommuner.

Som en del av en åpen og globalisert økonomi er Norge, og dermed også Tvedestrand kommune, sårbar for internasjonale svingninger. Økte energipriser, inflasjon, forsyningsproblemer og endringer i geopolitisk stabilitet påvirker både kommunens økonomi, næringsliv og innbyggernes hverdag. Dette stiller nye krav til kommunens evne til å planlegge, prioritere og tilpasse seg raskt.

3.2 Strategi

Strategi defineres her som de overordnede veivalgene og organisasjonens langsiktige kurs. Dette kan komprimeres til følgende strategier i handlingsperioden:

- Kommunen skal jobbe aktivt med å oppnå en bærekraftig økonomi. Reduksjon av driftsutgiftene og økning av inntektene er svært viktig for å skape balanse i økonomien. For å skape et handlingsrom og redusere usikkerheten må disposisjonsfondet bygges opp igjen.
- Innsatstrappa legges til grunn som en hovedsatsing for omstilling av både organisasjon og samfunnet Tvedestrand. Dette betyr hovedfokus på tiltak som understøtter denne satsingen.
- Kommunen skal posisjonere seg for å være en attraktiv kommune for næringsutvikling og bosetting.

3.3 Satsingsområder

Satsingsområdene er konkrete og sentrale oppgaver som skal gjøres i handlingsplanperioden. De er basert på gjeldende handlingsplan og prioritering gjort i kommunestyresak **84/2025**.

Satsingsområder 2027-2030		År (igangsettelse) og kommentarer
Investeringsrelaterte satsinger		
Legge til grunn svært strenge vurderinger for investeringer.		Kontinuerlig arbeid, må vurderes/avklares i økonomiplan
Satsinger som innebærer nye prosjekter/større prosesser eller utredninger		
Best mulig bosettings- og næringsutvikling. Eventuelle boligutbyggingsprosjekter må i hovedsak skje via private aktører. Ferdigstille havneplan, sentrum Nord, kommuneplanens arealplan og kommuneplanens samfunnsdel.		2026/2027
Klima og miljø med konkretisering av viktigste tiltak. Ikke minst blir det viktig å fokusere på hvordan kommunens transportbehov kan løses mer klimavennlig.		2027/2028
Satsinger som er knyttet til løpende drift		
Salg av næringsområder ved A 67 og Tvedestrand næringspark og fortsette å ha et sterkt fokus på næringsutvikling, herunder gjennomføre de tiltakene som er nedfelt i strategisk næringsplan for kommunen.		Kontinuerlig arbeid
Videre arbeid med en helhetlig innsatstrapp for bærekraftige oppvekst, helse- og omsorgstjenester legges til grunn som arbeidsmetodikk for hele den kommunale organisasjonen.		Kontinuerlig arbeid

Satsingsområder 2027-2030	År (igangsettelse) og kommentarer
Tverrsektoriell tilnærming – følge opp prosjektene BTI/BTS. Målet med dette er å bli bedre på å identifisere utsatte barn tidlig, samt sette inn riktige og koordinerte tjenester til rett tid for å forebygge utenforskap blant barn og unge.	I hele perioden – men må sees i sammenheng med øvrige oppgaver
Fokus på heltidskultur	Kontinuerlig prosess – oppfølging pga. endret lovverk
Intensivere arbeidet med internkontrollen	Må defineres og konkretiseres
Utarbeide strategi og rutiner på anskaffelsesområdet.	2026/2027
Beredskap – «i en ny verden» - helhetlig ROS og oppdatere beredskapsplan	2026/2027
Interkommunalt samarbeid, blant annet: Felles satsning Østre Agder: Utenforskap	2026/2027

Det er viktig at en har et realistisk forhold til hvor mye som er mulig å gjennomføre i handlingsplanperioden. En ser stadig at ordinær drift tar mye mer tid enn en skulle tro, og at uforutsette hendelser krever mye ressurser. Både politisk og administrativt er det viktig å være svært «edruelige» med tanke på å sette i gang ytterligere nye prosjekter og planer før en har gjennomført det som allerede er vedtatt. Ved revidering av handlingsplanen må også satsingsområdene vurderes om de understøtter strategiene.

3.4 Handlingsregler og finansielle nøkkeltall

Ifølge kommunelovens § 14-2, punkt c, skal kommunestyret fastsette finansielle måltall for kommunens økonomi, og som det skal styres etter. Loven inneholder ikke noen klare føringer til hvilke måltall som kan være aktuelle og hvilke nivå de skal ligge på. Dette definerer kommunestyret med utgangspunkt i kommunelovens § 14-1 som setter tydeligere krav til at kommunen skal forvalte økonomien, slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Intensjonen med lovkravet er at kommunestyret gjennom fastsettingen av de langsiktige finansielle måltallene, skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevnen. Dette gjelder også dersom det ikke er realistisk å oppnå måltallet på kort og mellomlang sikt.

På bakgrunn av en total gjennomgang foreslås det en forenkling av de langsiktige finansielle nøkkeltallene for kommunen.

Kommunedirektøren mener det er viktig at nøkkeltallene er i tråd med lovens intensjon, altså skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevne over tid.

Det foreslås videre ett langsiktig måltall for hvert nøkkeltall. Det endres til i prosent av sum driftsinntekter for alle nøkkeltallene unntatt lånegjeld (investeringslån). Sistnevnte settes det i stedet et gjeldstak på i kronebeløp.

«Sum driftsinntekter» er definert i forskrift § 5.6, økonomisk oversikt drift, som er forskrift til kommuneloven.

Langsiktig finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,0 %
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,0 %
Lånegjeld (investeringslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6.

Det bemerkes at netto driftsresultat korrigert for bundne fond, er en annen indikator enn netto driftsresultat, som har et statlig anbefalt nivå på 1,75 prosent.

Bakgrunnen for at en har valgt "netto driftsresultat korrigert for bundne fond" som handlingsregel er at størrelsen netto driftsresultat omfatter blant annet øremerkede midler som enten avsettes til fond eller brukes av fond. Dette er i realiteten tekniske forhold rundt

tidsforskyvninger for hvilket år en bruker øremerkede midler, og har ikke noe med kommunens økonomiske handlingsrom å gjøre. Videre omfatter størrelsen avsetninger til eller bruk av fond på selvkostområdene. Dersom en korrigerer for denne typen transaksjoner, gir det et mer riktig bilde av utviklingen av kommunens fritt disponible midler.

En holder fast ved måltallet som er anbefalt fra teknisk beregningsutvalg (TBU) på 1,75 prosent.

Tabellen nedenfor tas med som illustrasjon på hva tallene blir i prosent og beløp:

Finansielle måltall	Langsiktig mål i mill. kr	Langsiktig mål i % og kroner	Kommentarer
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	14,6 mill. kr	1,75 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, generelt	50,2 mill. kr	6,0 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	75,3 mill. kr	9,0 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Lånegjeld (investeringsslån)	450 mill. kr	450 000 000	i kroner, vurderes som et gjeldstak
Netto finansutgifter	25,1 mill. kr	3,0 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Sum driftsinntekter i opprinnelig budsjett for 2026 er 836,488 mill. kroner

4 Avslutning

Handlingsplanen legger opp til en tydelig kursendring: fra vekst gjennom investeringer til bærekraft gjennom prioritering og omstilling.

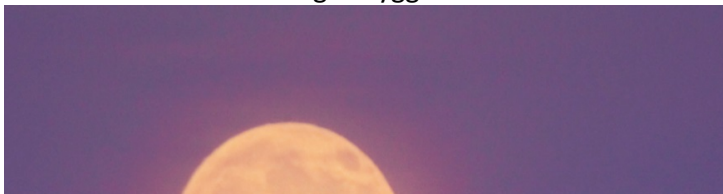
Kommunen må:

- prioritere strengere
- bruke ressursene bedre
- samarbeide mer
- tenke langsiktig

Dette er krevende, men nødvendig for å sikre gode tjenester og et bærekraftig lokalsamfunn i årene som kommer.

Aktiv hverdag – trygg framtid

2027 - 2030

Kommuneplanens Handlingsplan, Tvedestrand

Handlingsplan 2027-2030,
høringsutkast juni 2026

Innhold

Forord og sammendrag	2
1 Innledning	3
1.1 Formålet med Handlingsplanen	3
1.2 Folketalls- og demografiutvikling	4
2 Visjon og målsetting	10
2.1 Aktiv hverdag – trygg framtid.	10
2.2 Kommunens målsetting	10
3 Strategi, satsingsområder og handlingsregler	11
3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt	11
3.2 Strategi	12
3.3 Satsingsområder	13
3.4 Handlingsregler og finansielle nøkkeltall	15
4 Avslutning	17

Forord og sammendrag

Tvedestrand kommune står ved et veiskille. Etter flere år med målrettet utvikling og store investeringer går kommunen nå inn i en fase der økonomisk bærekraft og stram prioritering må stå i sentrum.

Den tidligere hovedstrategien «Utviklingsalternativet» (2016–2020) er gjennomført og har gitt et godt fundament for videre utvikling. Samtidig har investeringene bidratt til høyere lånegjeld og redusert økonomisk handlingsrom.

Kommunen må derfor drives innenfor bærekraftige økonomiske rammer. Nye investeringer må vurderes strengt, og tiltak som ikke er nødvendige må utsettes eller avsluttes.

Omstillingsarbeid er allerede igangsatt i flere sektorer. Målet er lavere kostnader og bedre tilpasning til dagens økonomiske situasjon. Dette krever tydelige prioriteringer, politisk forankring og langsiktighet.

Kommunen ble innmeldt i ROBEK 21. mai 2026. Økonomien vil være under betydelig press i årene fremover, og det må påregnes at tjenestenivået vil bli påvirket. Vanskelige, men nødvendige beslutninger må tas.

Samtidig skal Tvedestrand fortsatt utvikles som lokalsamfunn. Kommunen skal legge til rette for næringsutvikling, befolkningsvekst og gode tjenester – innenfor realistiske rammer.

Handlingsplanen er kommunens styringsdokument og politiske veikart for perioden. Den forutsetter tydelige prioriteringer og et felles ansvar for å sikre en bærekraftig utvikling.

Jan Magne Stensrud
Kommunedirektør

1 Innledning

1.1 Formålet med Handlingsplanen

Handlingsplanen 2026–2029 skal fungere som et styringsverktøy for å sikre at kommuneplanens samfunnsdel (2018–2030) og arealdel følges opp på en målrettet og bærekraftig måte. Planen gir tydelige politiske føringer for kommunedirektørens arbeid med økonomiplan og årsbudsjett, og har status som et politisk styringssignal.

Hovedformålene er:

Operasjonalisering av kommuneplanen: Handlingsplanen konkretiserer hvilke strategier og satsingsområder fra kommuneplanens samfunnsdel som skal prioriteres og gjennomføres i perioden 2027–2030.

Bærekraftig økonomistyring: Planen skal sikre en økonomisk utvikling som er bærekraftig over tid, i tråd med kommunelovens krav til økonomisk handleevne (§ 14-1) og finansielle måltall (§ 14-2 c), som for eksempel netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad.

Årlig revisjon og tilpasning: Handlingsplanen skal revideres årlig for å tilpasses endrede forutsetninger og sikre kontinuerlig oppfølging av kommunens mål og økonomiske situasjon.

Overgang fra investering til konsolidering: Etter flere år med store investeringer, skal kommunen nå fokusere på konsolidering og effektiv drift. Dette innebærer omstilling og kostnadsreduksjon, samtidig som kvaliteten på tjenestene opprettholdes.

Langsiktig perspektiv: Selv om planen gjelder for fire år, skal den utformes med et langsiktig perspektiv som ivaretar kommunens økonomiske og samfunnsmessige bærekraft.

1.2 Folketalls- og demografiutvikling

Tvedestrand står, som mange andre kommuner, overfor store demografiske utfordringer. Befolkningsframskrivingene viser at kommunen vil få en økende andel eldre og færre i arbeidsfør alder. Dette vil legge press på helse- og omsorgstjenestene, samtidig som det blir færre til å utføre oppgavene.

Samtidig som kommunen får flere eldre, forventes det at folketallet i arbeidsfør alder vil synke, noe som forsterker behovet for omstilling. Tjenestetilbudet må tilpasses en ny virkelighet, der ressurser må flyttes mellom sektorer.

Økonomisk betyr dette at Tvedestrand må håndtere lavere inntektsvekst og samtidig sikre god kvalitet i tjenestene. Kommunens evne til å tilpasse seg, effektivisere og utvikle kompetanse blir avgjørende. Penger alene løser ikke utfordringene – det kreves strategisk omstilling og nytenkning for å sikre bærekraftig drift og fortsatt utvikling.

Det kan være mange aktuelle indikatorer på utviklingen i samfunnet Tvedestrand. Her vises folketallsutvikling og aldersfordeling fra SSB.

Ar 2013	Ar 2014	Ar 2015	Ar 2016	Ar 2017	Ar 2018	Ar 2019	Ar 2020	Ar 2021	Ar 2022	Ar 2023	Ar 2024	Ar 2025
6 059	6 048	6 014	6 051	6 086	6 069	6 053	6 067	6 115	6 184	6 323	6 464	6 430

I perioden 2013 til 2025 har det vært økning i folketallet i Tvedestrand. Økningen har vært på 371 personer, eller 6,1 prosent. En ser av tabellen at endringen i folketallet har vært varierende fra ene året til det andre. Siden 2019 har folketallet vært stigende, med unntak av 2025. Det er reduksjon på 34 personer fra 2024 til 2025.

Folketallet fordelt på alder ved utgangen av sist år framgår av tabellen nedenfor.

Ar	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år +	I alt
2013	391	725	297	3 644	677	325	6 059
2014	390	710	308	3 601	727	312	6 048
2015	376	711	308	3 559	756	304	6 014
2016	347	724	305	3 579	794	302	6 051
2017	335	711	313	3 591	827	309	6 086
2018	319	711	309	3 572	851	307	6 069
2019	314	707	293	3 543	899	297	6 053
2020	303	696	290	3 572	912	294	6 067
2021	308	685	283	3 589	953	297	6 115
2022	312	695	293	3 579	1001	304	6 184
2023	335	685	303	3 640	1047	313	6 323
2024	335	694	312	3 705	1 072	346	6 464
2025	337	652	334	3 680	1 060	367	6 430
Endring i perioden 2013-2025	-13,8 %	-10,1 %	12,5 %	1,0 %	56,6 %	12,9%	6,6 %

På figuren nedenfor vises de samme tallene i et diagram:

Det er forskjellig utvikling for de ulike aldersgruppene over tid. En ser av diagrammet over at aldersgruppene under 20 år har sunket i perioden.

Antall barn og unge (aldersgruppen 0-19 år) har blitt gradvis redusert, fra 1.413 i 2013 til 1.323 i 2025. Dette er en nedgang på 6,4 prosent. Nedgangen i aldersgruppen 0-5 år er markant, hele 13,8 prosent.

På motsatt side har det vært en stor økning i aldersgruppen 67-79 år på hele 56,6 prosent i perioden (økning på 383 personer).

Fra 2024 til 2025 er det størst økning i aldersgruppen 16-19 år (22 personer) og 80+ (21 personer). Det har vært størst reduksjon i aldersgruppen 6-15 (42 personer).

En ser at kommunen får en stadig eldre befolkning, mens barn/unge har hatt en reduksjon i perioden. Den yrkesaktive delen av befolkningen (16-66 år) har hatt en marginal økning på om lag 1,0 prosent.

Denne utviklingen innebærer at en større andel av befolkningen befinner seg i aldersgrupper med høyere behov for helse- og omsorgstjenester, samtidig som tilveksten av yngre innbyggere er svakere. Forholdet mellom eldre og personer i yrkesaktiv alder svekkes, noe som kan utfordre kommunens langsiktige kapasitet innen tjenesteyting, økonomi og arbeidskraft. Endringene stiller krav til strategisk planlegging innen helse og omsorg, rekruttering, boligutvikling og forebyggende tiltak rettet mot livskvalitet for eldre.

Ser en framover i tid for alle alderskategorier har SSB gjort følgende framskriving av folketallet for Tvedestrand, oppdaterte tall pr august 2024:

År 2026	År 2030	År 2040	År 2050
6 492	6 669	6 937	7 077

Dette en framskriving basert på det SSB kaller hovedalternativet, dvs. at det er basert på middelsvekst på fruktbarhet, levealder, flytting og innvandring. Eventuell effekt av særskilte regionale/lokale utviklingstrekk som f.eks. en større industrietablering, fanges ikke opp i en slik framskriving.

Framskrivning av aldersgrupper:

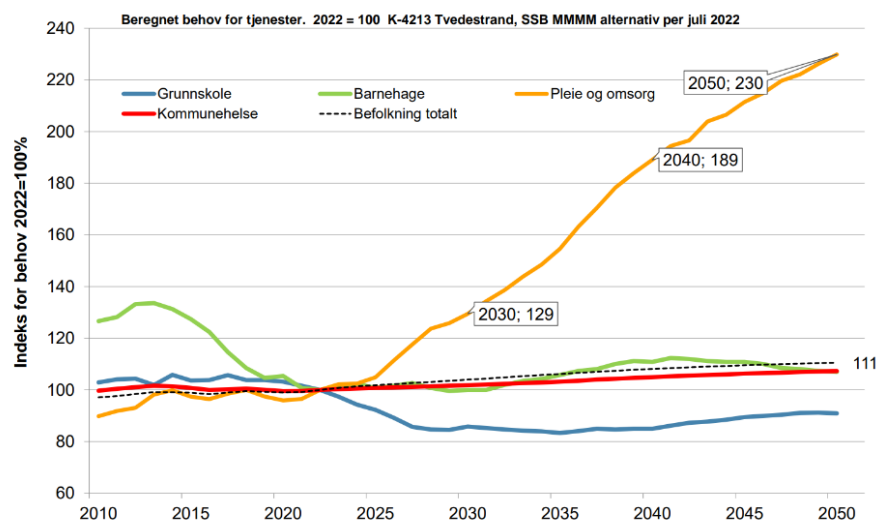
	2026	2030	2040	2050	Endring 2026-2050
0 år	56	58	59	55	-2 %
1-5 år	302	306	316	297	-2 %
6-12 år	435	449	461	466	7 %
13-15 år	221	201	201	208	-6 %
16-22 år	532	511	460	462	-13 %
23-24 år	122	141	129	122	0 %
25-66 år	3 407	3 446	3 535	3 484	2 %
67-79 år	1 054	1 065	1 102	1 221	16 %
80-89 år	300	437	542	584	95 %
90 år og eldre	63	55	132	178	183 %
	6 492	6 669	6 937	7 077	9 %

Agenda Kaupang peker i «Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024» på hvordan den aldrende befolkningen stiller store krav til omstilling mellom sektorene i kommunene.

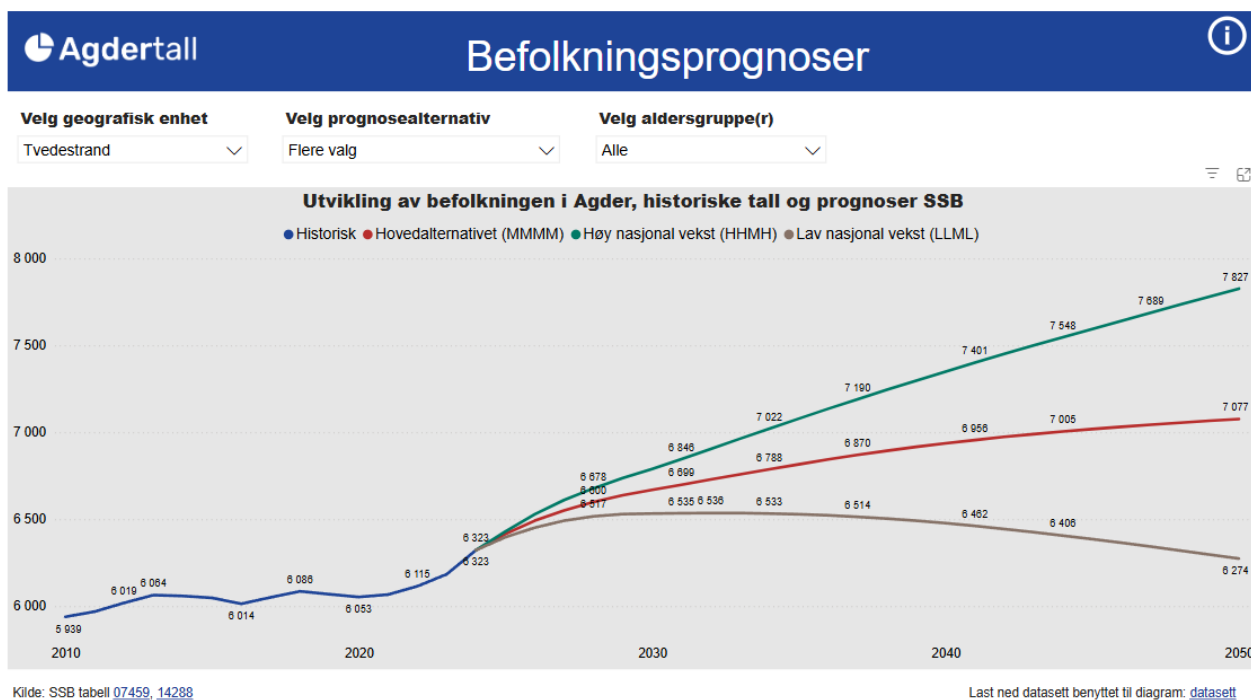
Agenda Kaupang har laget en profil som viser beregnet behov for tjenester fram mot 2050:

I indeksen i figuren nedenfor viser de den store endringen i tjenestebehov for hver av de største sektorene i kommunene fram til i dag og videre fram til 2050 dersom en fortsetter som i dag og setter 2024 som 0-punkt (=100).

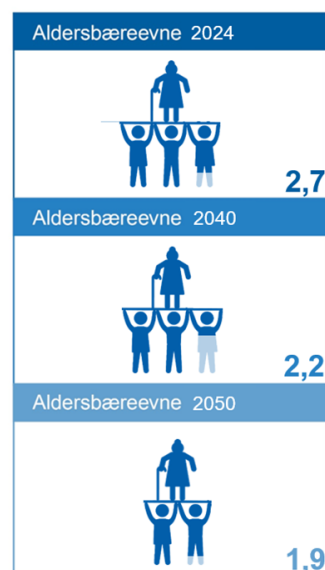
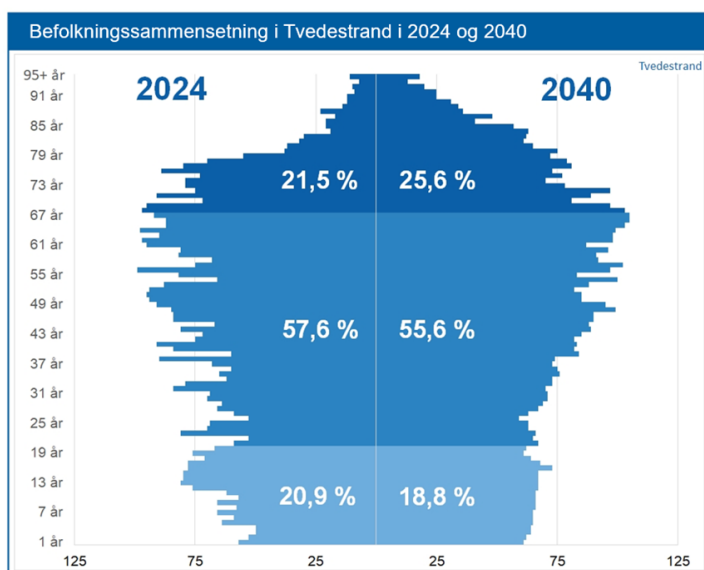
Dersom vi forsetter som nå, vil behovet for pleie- og omsorgstjenester bli 89 prosent høyere i 2040

Agdertall viser:

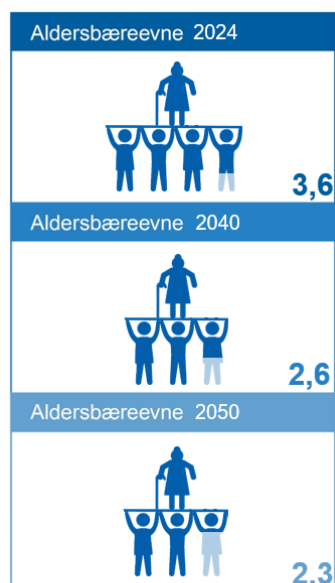
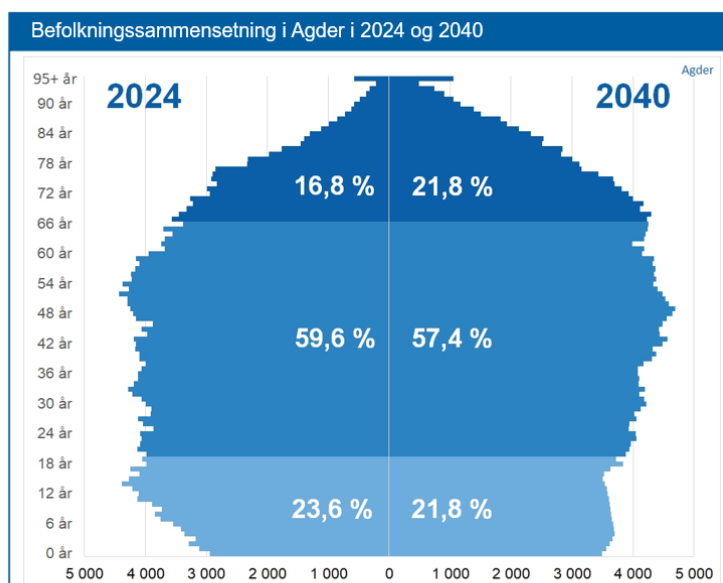

Aldersbæreevne:

SSB, 2024

Sammenlignet med Agder samlet:

SSB, 2024

Nedenfor er det pekt på noen generelle utfordringer som kan komme i kjølvannet av flere eldre og færre unge i befolkningen:

1. Økt belastning på helsevesenet

Med en større andel eldre i befolkningen kan behovet øke for helsetjenester, pleie og omsorg. Dette kan føre til økt press på helsevesenet og behov for flere ressurser og

personell.

2. Pensjon og økonomisk bærekraft

En aldrende befolkning betyr flere pensjonister og færre i arbeidsfør alder. Dette kan utfordre pensjonssystemet og økonomisk bærekraft, da færre arbeidstakere må støtte flere pensjonister.

3. Arbeidskraft og produktivitet

Med færre unge i arbeidsfør alder kan det bli mangel på arbeidskraft, noe som kan påvirke produktiviteten og økonomisk vekst. Det kan også føre til behov for å tiltrekke seg arbeidskraft fra andre land.

4. Sosial isolasjon og ensomhet

Eldre kan oppleve sosial isolasjon og ensomhet, spesielt hvis de bor alene eller har begrenset sosialt nettverk. Dette kan påvirke deres mentale og fysiske helse negativt.

5. Bolig og infrastruktur

Økt antall eldre kan kreve tilpasninger i bolig og infrastruktur, som tilgjengelige boliger, transport og offentlige rom som er tilpasset eldre.

6. Intergenerasjonelle forhold

Forskjeller i behov og prioriteringer mellom generasjonene kan skape spenninger. Det er viktig å finne balanse og forståelse mellom unge og eldre for å sikre et harmonisk samfunn.

Mulige løsninger sett fra et overordnet perspektiv:

- **Investering i helsevesenet:** Øke ressurser og personell for å møte behovene til en aldrende befolkning.
- **Pensjonsreformer:** Sikre bærekraftige pensjonssystemer som kan støtte en større andel pensjonister.
- **Arbeidsmarkedstiltak:** Fremme inkludering av eldre i arbeidslivet og tiltrekke seg utenlandsk arbeidskraft.
- **Sosiale tiltak:** Skape programmer og initiativer for å redusere sosial isolasjon blant eldre.
- **Tilpasning av infrastruktur:** Utvikle boliger og offentlige rom som er tilgjengelige og trygge for eldre.

Disse problemstillingene krever en helhetlig tilnærming og samarbeid mellom myndigheter, samfunn og individer for å sikre en bærekraftig og inkluderende framtid.

2 Visjon og målsetting

Kommunen har siden 2011 hatt visjonen:

2.1 Aktiv hverdag – trygg framtid.

Visjonen har stått i mange år, men er minst like relevant i dag som tidligere. Med de utfordringer som står foran oss som samfunn både lokalt og nasjonalt, ikke minst knyttet til demografisk utvikling, må kommunen både som samfunn og organisasjon i det daglige være aktiv for å legge grunnlag for framtidig bærekraft og opprettholdelse av vårt velferdssamfunn.

Kommunens «mission» eller eksistensberettigelse er å gi **dagens og framtidige** innbyggerne tjenester med god kvalitet gjennom effektiv ressursutnyttelse – og å legge til rette for framtidig vekst, utvikling og bærekraft.

2.2 Kommunens målsetting

I kommuneplanens samfunnsdel har kommunestyret vedtatt følgende målsetting:

- **Være en attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion**
- **Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser**
- **En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet**
- **Gode levekår**

Kommunestyret har også vedtatt følgende i de siste handlingsplanene:

- **Være en kommune hvor både organisasjon og samfunn aktivt arbeider for nødvendig endring slik at en kan sikre nødvendig framtidig bærekraft og opprettholdelse av velferdssamfunnet**

3 Strategi, satsingsområder og handlingsregler

3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt

Tvedestrand kommune står overfor en kompleks virkelighet preget av økende tjenestebehov, økonomiske utfordringer og demografiske endringer. Handlingsplanen for 2026–2029 tar utgangspunkt i disse forholdene og bygger videre på kommunens langsiktige strategier, særlig arbeidet med tidlig innsats og Innsatstrappa.

1. Økende tjenestebehov og demografisk press

Til tross for mangeårig satsing på forebygging og tidlig innsats, øker behovet for kommunale tjenester – spesielt innen helse, omsorg, habilitering og sosiale ytelser. En aldrende befolkning forsterker dette presset og vil være en av de største utfordringene fremover.

2. Utenforskap og mestring

Reduksjon av utenforskap og styrking av innbyggernes evne til å mestre eget liv er sentrale mål. Kommunen vil prioritere tiltak som fremmer livskvalitet og selvstendighet, samtidig som tjenestene må tilpasses stramme økonomiske rammer.

3. Arbeidskraft og kompetanse

Kampen om kvalifisert arbeidskraft er allerede merkbar, særlig innen enkelte yrkesgrupper. Kompetanseutvikling og effektiv organisering av tjenestene blir avgjørende for å møte fremtidens behov.

4. Økonomisk situasjon, ROBEK og gjeldsbelastning

Kommunens økonomi er presset. Regnskapsresultatet for 2024 og 2025 var negative og disposisjonsfondet er tomt. Kommunen ble innmeldt i ROBEK i mai 2026.

Det er en svært restriktiv linje med nye ansettelser. Det opprettholdes innkjøpsstopp og praktisering av trafikklysmodellen.

Investeringsprosjekter tas ned til et minimum, og det må fortsatt gjøres strenge vurdering ved nye prosjekter. Det må være kontinuerlig fokus på kostnadseffektiv drift og interne forbedringer.

Målet er å redusere lånegjelden til under 450 millioner kroner og bygge opp et robust disposisjonsfond.

5. Befolkningsvekst og næringsutvikling

Befolkningsvekst er avgjørende for bærekraftig samfunnsutvikling. Kommunen må legge til rette for nye boligområder og næringsutvikling.

6. Klima, miljø og infrastruktur

Kommunen må bidra til nasjonale klimamål og vil ha økt fokus på lokale klima- og miljøtiltak. Usikkerhet rundt utbygging av ny E18 påvirker også næringsutviklingen i regionen.

7. Nasjonale rammer

Signalene fra kommuneproposisjonen for 2027 tilsier ikke ekstra stort handlingsrom for kommunene. Proposisjonen melder om forenklinger i regelverk og utvidet verktøykasse for kommuner som trenger oppfølging.

Prognose for renteøkninger og økte priser på energi og varer, som følge av internasjonale konflikter, bidrar til ytterligere økonomisk usikkerhet.

8. Effektivisering og inntektsøkning

Kommunen vil arbeide systematisk med effektivisering, blant annet gjennom digitalisering og interkommunalt samarbeid. Det vurderes også tiltak for å øke inntektene, som justering av gebyrer og tiltrekking av nye næringsaktører.

9. Økt fokus på sikkerhet og beredskap

2020-årene representerer et tydelig tidsskille både i Norge og internasjonalt. Etter flere tiår preget av stabilitet, økonomisk vekst og fred, har de siste årene vært kjennetegnet av økende utrygghet. Krigen i Europa, særlig i Ukraina, økt kriminalitet, økonomisk usikkerhet og en akselererende klima- og naturkrise har skapt en ny virkelighet – også for norske kommuner.

Som en del av en åpen og globalisert økonomi er Norge, og dermed også Tvedestrand kommune, sårbar for internasjonale svingninger. Økte energipriser, inflasjon, forsyningsproblemer og endringer i geopolitisk stabilitet påvirker både kommunens økonomi, næringsliv og innbyggernes hverdag. Dette stiller nye krav til kommunens evne til å planlegge, prioritere og tilpasse seg raskt.¹

3.2 Strategi

Strategi defineres her som de overordnede veivalgene og organisasjonens langsiktige kurs. Dette kan komprimeres til følgende strategier i handlingsperioden:

- Kommunen skal jobbe aktivt med å oppnå en bærekraftig økonomi. Reduksjon av driftsutgiftene og økning av inntektene er svært viktig for å skape balanse i økonomien. For å skape et handlingsrom og redusere usikkerheten må disposisjonsfondet bygges opp igjen.
- Innsatstrappa legges til grunn som en hovedsatsing for omstilling av både organisasjon og samfunnet Tvedestrand. Dette betyr hovedfokus på tiltak som understøtter denne satsingen.
- Kommunen skal posisjonere seg for å være en attraktiv kommune for næringsutvikling og bosetting.

3.3 Satsingsområder

Satsingsområdene er konkrete og sentrale oppgaver som skal gjøres i handlingsplanperioden. De er basert på gjeldende handlingsplan og prioritering gjort i kommunestyresak 101/2025.

Satsingsområder 2027-2030		År (igangsettelse) og kommentarer
Investeringsrelaterte satsinger		
Legge til grunn svært strenge vurderinger for investeringer.		Kontinuerlig arbeid, må vurderes/avklares i økonomiplan
Satsinger som innebærer nye prosjekter/større prosesser eller utredninger		
Best mulig bosettings- og næringsutvikling. Eventuelle boligutbyggingsprosjekter må i hovedsak skje via private aktører. Ferdigstille havneplan, sentrum Nord, kommuneplanens arealplan og kommuneplanens samfunnsdel.		2026/2027
Klima og miljø med konkretisering av viktigste tiltak. Ikke minst blir det viktig å fokusere på hvordan kommunens transportbehov kan løses mer klimavennlig.		2027/2028
Satsinger som er knyttet til løpende drift		
Salg av næringsområder ved A 67 og Tvedestrand næringspark og fortsette å ha et sterkt fokus på næringsutvikling, herunder gjennomføre de tiltakene som er nedfelt i strategisk næringsplan for kommunen.		Kontinuerlig arbeid
Videre arbeid med en helhetlig innsatstrapp for bærekraftige oppvekst, helse- og omsorgstjenester legges til grunn som arbeidsmetodikk for hele den kommunale organisasjonen.		Kontinuerlig arbeid

Satsingsområder 2027-2030	År (igangsettelse) og kommentarer
Tverrsektoriell tilnærming – følge opp prosjektene BTI/BTS. Målet med dette er å bli bedre på å identifisere utsatte barn tidlig, samt sette inn riktige og koordinerte tjenester til rett tid for å forebygge utenforskap blant barn og unge.	I hele perioden – men må sees i sammenheng med øvrige oppgaver
Fokus på heltidskultur	Kontinuerlig prosess – oppfølging pga. endret lovverk
Intensivere arbeidet med internkontrollen	Må defineres og konkretiseres
Utarbeide strategi og rutiner på anskaffelsesområdet.	2026/2027
Beredskap – «i en ny verden» - helhetlig ROS og oppdatere beredskapsplan	2026/2027
Interkommunalt samarbeid, blant annet: Felles satsning Østre Agder: Utenforskap	2026/2027

Det er viktig at en har et realistisk forhold til hvor mye som er mulig å gjennomføre i handlingsplanperioden. En ser stadig at ordinær drift tar mye mer tid enn en skulle tro, og at uforutsette hendelser krever mye ressurser. Både politisk og administrativt er det viktig å være svært «edruelige» med tanke på å sette i gang ytterligere nye prosjekter og planer før en har gjennomført det som allerede er vedtatt. Ved revidering av handlingsplanen må også satsingsområdene vurderes om de understøtter strategiene.

3.4 Handlingsregler og finansielle nøkkeltall

Ifølge kommunelovens § 14-2, punkt c, skal kommunestyret fastsette finansielle måltall for kommunens økonomi, og som det skal styres etter. Loven inneholder ikke noen klare føringer til hvilke måltall som kan være aktuelle og hvilke nivå de skal ligge på. Dette definerer kommunestyret med utgangspunkt i kommunelovens § 14-1 som setter tydeligere krav til at kommunen skal forvalte økonomien, slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Intensjonen med lovkravet er at kommunestyret gjennom fastsettingen av de langsiktige finansielle måltallene, skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevnen. Dette gjelder også dersom det ikke er realistisk å oppnå måltallet på kort og mellomlang sikt.

På bakgrunn av en total gjennomgang foreslås det en forenkling av de langsiktige finansielle nøkkeltallene for kommunen.

Kommunedirektøren mener det er viktig at nøkkeltallene er i tråd med lovens intensjon, altså skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevne over tid.

Det foreslås videre ett langsiktig måltall for hvert nøkkeltall. Det endres til i prosent av sum driftsinntekter for alle nøkkeltallene unntatt lånegjeld (investeringslån). Sistnevnte settes det i stedet et gjeldstak på i kronebeløp.

«Sum driftsinntekter» er definert i forskrift § 5.6, økonomisk oversikt drift, som er forskrift til kommuneloven.

Langsiktig finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,0 %
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,0 %
Lånegjeld (investeringslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6.

Det bemerkes at netto driftsresultat korrigert for bundne fond, er en annen indikator enn netto driftsresultat, som har et statlig anbefalt nivå på 1,75 prosent.

Bakgrunnen for at en har valgt "netto driftsresultat korrigert for bundne fond" som handlingsregel er at størrelsen netto driftsresultat omfatter blant annet øremerkede midler som enten avsettes til fond eller brukes av fond. Dette er i realiteten tekniske forhold rundt

tidsforskyvninger for hvilket år en bruker øremerkede midler, og har ikke noe med kommunens økonomiske handlingsrom å gjøre. Videre omfatter størrelsen avsetninger til eller bruk av fond på selvkostområdene. Dersom en korrigerer for denne typen transaksjoner, gir det et mer riktig bilde av utviklingen av kommunens fritt disponible midler.

En holder fast ved måltallet som er anbefalt fra teknisk beregningsutvalg (TBU) på 1,75 prosent.

Tabellen nedenfor tas med som illustrasjon på hva tallene blir i prosent og beløp:

Finansielle måltall	Langsiktig mål i mill. kr	Langsiktig mål i % og kroner	Kommentarer
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	14,6 mill. kr	1,75 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, generelt	50,2 mill. kr	6,0 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	75,3 mill. kr	9,0 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Lånegjeld (investeringsslån)	450 mill. kr	450 000 000	i kroner, vurderes som et gjeldstak
Netto finansutgifter	25,1 mill. kr	3,0 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Sum driftsinntekter i opprinnelig budsjett for 2026 er 836,488 mill. kroner

4 Avslutning

Handlingsplanen legger opp til en tydelig kursendring: fra vekst gjennom investeringer til bærekraft gjennom prioritering og omstilling.

Kommunen må:

- prioritere strengere
- bruke ressursene bedre
- samarbeide mer
- tenke langsiktig

Dette er krevende, men nødvendig for å sikre gode tjenester og et bærekraftig lokalsamfunn i årene som kommer.

Tvedestrand kommune

Saksprotokoll

Handlingsplan 2027-2030, endelig plan

Arkivsak-dok. 26/2010
Saksbehandler Beate Pettersson

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet 2023-2027	26.08.2026	26/34
2 Kommunestyret 2023-2027	02.09.2026	

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Tvedestrand kommunestyre vedtar vedlagte Handlingsplan for 2027-2030.

Tvedestrand kommunestyre vedtar følgende finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigeret for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,0 %
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,0 %
Lånegjeld (investeringsslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Formannskapet 2023-2027 har behandlet saken i møte 26.08.2026 sak 26/34

Møtebehandling

Knut Olav Nærdal (H) fremmet følgende tilleggsforslag:

Side 11. 3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt.

Tillegg på punkt 4: Kommunestyret skal få framlagt et økonomisk øyeblikksbilde i hvert ordinære møte, slik at folkevalgte løpende kan følge utviklingen i kommunens økonomi opp mot vedtatt budsjett.

Tove Hage Aargaard (SV) fremmet følgende tilleggsforslag:

Tillegg siste avsnitt pkt 4: Med våre overordnede målsettinger vil dette være krevende, men nødvendig for å sikre gode tjenester og et bærekraftig lokalsamfunn i årene som kommer.

Votering

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble votert i 2 punkter

Punkt 1 enstemmig vedtatt

Punkt 2 vedtatt mot 1 stemme (Frp)

Tilleggsforslag fra Nærdal vedtatt mot 1 stemme (SV)

Tilleggsforslag fra Aargaard ble enstemmig vedtatt

Formannskapet 2023-2027 vedtak/innstilling

Tvedestrand kommunestyre vedtar vedlagte Handlingsplan for 2027-2030.

Tvedestrand kommunestyre vedtar følgende finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,0 %
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,0 %
Lånegjeld (investeringslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Side 11. 3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt.

Tillegg på punkt 4: Kommunestyret skal få framlagt et økonomisk øyeblikksbilde i hvert ordinære møte, slik at folkevalgte løpende kan følge utviklingen i kommunens økonomi opp mot vedtatt budsjett.

Tillegg siste avsnitt pkt 4: Med våre overordnede målsettinger vil dette være krevende, men nødvendig for å sikre gode tjenester og et bærekraftig lokalsamfunn i årene som kommer.

Tvedestrand kommune

Eiendom og teknisk

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/3008-1
Saksbehandler Thomas Ramsdal Thorsen

Utvalg	Møtedato
Kommunestyret 2023-2027	02.09.2026
Formannskapet 2023-2027	26.08.2026

Flytting av brannstasjon

Kommunedirektørens forslag til vedtak

<

1. Tvedestrand kommune vedtar å flytte Tvedestrand brannstasjon fra Søsterdalen 21 til Østre Grenstøl 20.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å framforhandle og inngå langsiktig leieavtale for lokaler ved Østre Grenstøl 20, herunder avklare løsning for nødvendig ombygging og finansiering av denne.
3. Flyttingen gjennomføres under forutsetning av at lokalene kan tilpasses gjeldende krav til arbeidsmiljø, helse, sikkerhet og beredskap.
4. Lokalene i Søsterdalen 21 omdisponeres til bruk for kommunens tekniske enhet.

>

Vedlegg

Samarbeidsavtale Østre Agder Brannvesen
25_3613-4 Tilsyn - oppfyllelse av pålegg og utsettelse av frist 3000113_1_1

Bakgrunn for saken (fakta)

Tvedestrand kommune stiller i dag lokaler ved Søsterdalen 21 til disposisjon for Østre Agder Brannvesen (ØABV). I henhold til samarbeidsavtalen er det den enkelte kommune som har ansvar for å stille egnede brannstasjonslokaler til disposisjon og sørge for nødvendige bygningsmessige utvidelser, fornyelser og vedlikehold.

Arbeidstilsynet gjennomførte i 2025 tilsyn ved Tvedestrand brannstasjon. Tilsynet avdekket flere forhold som ikke tilfredsstillter dagens krav til arbeidsmiljø ved en moderne brannstasjon. Blant forholdene som er påpekt er manglende skille mellom ren og uren sone, utilstrekkelige garderobeløsninger, mangelfulle dusjfasiliteter, manglende fasiliteter for kvinnelige ansatte samt behov for tilfredsstillende ventilasjon og permanente løsninger for håndtering av kjemisk eksponering. Arbeidstilsynet vurderer at brannstasjonen fremdeles ikke tilfredsstillter de krav som stilles til en brannstasjon.

Som følge av Arbeidstilsynets tilsyn må kommunen gjennomføre tiltak for å sikre at brannvesenet får lokaler som tilfredsstillter dagens krav til arbeidsmiljø, helse, sikkerhet og beredskap.

Administrasjonen vurderer derfor at kommunen står overfor et valg mellom omfattende investeringer i dagens lokaler eller etablering av en alternativ løsning ved ny lokasjon.

Flytting av brannstasjonen vil samtidig frigjøre dagens lokaler til teknisk enhet, som over tid har hatt behov for økte innendørs arealer til kjøretøy, maskiner og utstyr.

Administrasjonen har derfor vurdert ulike alternativer for framtidig lokalisering av Tvedestrand brannstasjon. Som en del av dette arbeidet er det mottatt tilbud om leie av lokaler ved Østre Grenstøl 20.

Problemstilling

Kommunestyret må ta stilling til hvordan kommunen skal sikre forskriftsmessige lokaler for Tvedestrand brannstasjon.

Alternativene er enten å videreutvikle dagens lokaler i Søsterdalen 21 gjennom omfattende ombygging og utvidelse eller å flytte brannstasjonen til nye lokaler.

Saken omfatter vurderinger knyttet til arbeidsmiljø, HMS, beredskap, trafiksikkerhet, arealutnyttelse og økonomi.

Faglige merknader/historikk

Brannyrket er i dag dokumentert som et yrke med særskilt risiko for eksponering for røyk, sot og andre helseskadelige stoffer. De senere årene har det kommet økt fokus på sammenhengen mellom slik eksponering og utvikling av kreft og andre arbeidsrelaterte sykdommer.

Kravene til moderne brannstasjoner er i stor grad utviklet for å redusere denne risikoen. Dette skjer blant annet gjennom etablering av klare skiller mellom rene og urene soner, effektive løsninger for dekontaminering, tilstrekkelig ventilasjon og egnede garderobe- og dusjfasiliteter.

Arbeidstilsynet har gjennom sitt tilsyn dokumentert at dagens lokaler ikke gir tilfredsstillende løsninger for å redusere denne risikoen. Tilsynet viser blant annet at om lag 20 ansatte benytter én garderobe uten tilfredsstillende skille mellom ren og uren sone, at stasjonen kun har to dusjer og at det ikke finnes separate garderobe- eller dusjløsninger for kvinnelige ansatte. Arbeidstilsynet peker også på at dagens forhold kan bidra til økt eksponeringstid for personell etter innsats.

Videre har Arbeidstilsynet vurdert at det må etableres permanente tiltak som sikrer tilfredsstillende sonedeling, garderober, dusjanlegg for begge kjønn og ventilasjon.

Administrasjonen vurderer at disse kravene vanskelig kan innfris innenfor dagens bygningsmasse uten omfattende ombygging og tilbygg.

Tidligere vedtak

Det foreligger ingen tidligere politiske vedtak om flytting av Tvedestrand brannstasjon.

Gjeldende regelverk på området

- Arbeidsmiljøloven.
- Brann- og eksplosjonsvernloven.
- Forskrift om utførelse av arbeid.
- Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen.
- Plan- og bygningsloven.
- Arbeidstilsynets vedtak og pålegg etter tilsyn.
- Samarbeidsavtalen for Østre Agder Brannvesen.

Overordnede plandokumenter/retningslinjer

Tiltaket understøtter kommunens ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap, samt målet om å tilby ansatte et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

Videre vil tiltaket bidra til en mer effektiv utnyttelse av kommunens bygningsmasse gjennom at eksisterende lokaler kan benyttes av teknisk enhet.

Økonomi/gjeldende budsjettforutsetninger

Kommunen har mottatt tilbud om leie av lokalene ved Østre Grenstøl 20 til kr 25.000 per måned eksklusive merverdiavgift.

For å kunne benytte lokalene som brannstasjon må det gjennomføres ombygginger og tilpasninger. Foreløpig kostnadsanslag for dette arbeidet er beregnet til mellom 1,5 og 2,0 millioner kroner.

Det vurderes ulike modeller for gjennomføring og finansiering. Ombyggingen kan enten gjennomføres av kommunen eller av utleier som en del av leieavtalen. Endelig løsning vil bli avklart gjennom forhandlinger.

Administrasjonen har ikke utarbeidet et fullstendig kostnadsoverslag for ombygging og utvidelse av dagens brannstasjon. Foreløpige vurderinger tilsier imidlertid at tiltakene vil være omfattende og kreve både tilbygg, nye garderobe- og dusjløsninger, ventilasjon og sonedeling. Administrasjonen vurderer derfor at investeringsbehovet vil være betydelig og sannsynligvis høyere enn kostnadene ved tilpasning av lokalene ved Østre Grenstøl 20.

For å gi forutsigbarhet for begge parter og sikre grunnlag for nødvendige investeringer forventes det at det forhandles fram en leieavtale med en varighet på minimum 10 år, eventuelt med opsjoner for forlengelse.

Etter gjeldende samarbeidsavtale dekker ØABV strøm og renhold ved dagens brannstasjon. Dersom brannvesenet flytter ut av Søsterdalen 21 og lokalene tas i bruk av kommunens tekniske enhet, vil kommunen overta strømkostnadene for bygget. Dette representerer en ny driftsutgift sammenlignet med dagens ordning.

Folkehelse

Gode løsninger for dekontaminering, garderober, dusjing og håndtering av eksponert utstyr er viktige tiltak for å redusere risikoen for helseplager hos brannpersonell.

Arbeidstilsynet har pekt på at dagens løsninger ikke er tilfredsstillende og at dette kan medføre økt eksponeringstid etter innsatsoppdrag.

Tiltaket vurderes derfor å ha positiv effekt på helse, arbeidsmiljø og HMS for ansatte i brannvesenet.

Alternative løsninger og konsekvenser

Alternativ 1 – Videreføre dagens lokasjon i Søsterdalen 21

Fordeler:

- Brannstasjonen opprettholdes på dagens lokasjon.
- Ingen flytting av virksomheten.

Ulemper:

- Omfattende ombyggingsbehov.
- Behov for tilbygg for å oppnå nødvendig areal.
- Begrensede utviklingsmuligheter på eksisterende tomt.
- Reduksjon i parkeringsarealer.
- Mulig bortfall av parkeringsinntekter.
- Beredskapen må opprettholdes i byggeperioden.
- Teknisk enhets arealutfordringer blir ikke løst.

Alternativ 2 – Flytte til Østre Grenstøl 20

Fordeler:

- Mulighet for etablering av forskriftsmessige lokaler.
- Bedre arbeidsmiljø og HMS-forhold.
- Friggjør lokaler til teknisk enhet.
- Bedre framtidige utviklingsmuligheter.
- Bedre forhold ved oppmøte og utrykning.
- Redusert risiko i sentrumsnære områder.
- Gunstig plassering nær hovedveinett og næringsområde.

Ulemper:

- Langsiktig leieforpliktelse.
- Ombygging må gjennomføres før innflytting.
- Økte driftskostnader.

Vurdering

Arbeidstilsynets tilsyn viser at dagens lokaler ikke tilfredsstiller kravene som stilles til en moderne brannstasjon. Kommunen må derfor gjennomføre tiltak for å sikre en varig og forskriftsmessig løsning. Alternativene er ikke å gjøre noe eller å flytte. Alternativene er å investere betydelige ressurser i dagens lokaler eller å etablere en ny og mer framtidsrettet løsning ved Østre Grenstøl 20.

Administrasjonen vurderer at det sentrale spørsmålet ikke er om kommunen skal investere i brannstasjonslokaler, men hvilken løsning som gir størst samlet nytte for kommunen, brannpersonellet og innbyggerne.

Dagens tomt i Søsterdalen er i stor grad utnyttet. For å etablere nødvendige garderober, dusjer, soneløsninger og øvrige funksjoner vurderer administrasjonen at det vil være behov for både ombygging og utvidelse av bygget. Dette vil sannsynligvis kreve at deler av dagens parkeringsarealer tas i bruk til bygningsformål.

Konsekvensen vil være redusert parkeringskapasitet, mulig bortfall av parkeringsinntekter og et enda mer presset areal rundt stasjonen enn i dag.

Dagens lokalisering gir utfordringer knyttet til oppmøte ved alarm. Brannstasjonen er basert på deltidsmannskap som møter med private kjøretøy. I sommerhalvåret er parkeringsområdet i Søsterdalen ofte svært godt utnyttet, og samtidig oppmøte av flere mannskaper kan skape krevende trafikale situasjoner.

På Grenstøl vurderes det å være vesentlig bedre plassforhold og enklere adkomst for mannskapene. Dette gir en mer robust løsning og reduserer risikoen for trafikale utfordringer ved oppmøte.

Flytting til Grenstøl vurderes også å gi viktige gevinster for trafikksikkerhet og beredskap. Dagens lokasjon innebærer at både mannskaper og utrykningskjøretøy i mange tilfeller må passere områder med høy aktivitet i sentrum. Særlig i sommerhalvåret er området rundt sentrum og Badeparken preget av mange fotgjengere, syklister, barn og turister.

Selv om blålyskjøring gjennomføres på en forsvarlig måte, innebærer all utrykning gjennom områder med mange myke trafikanter en økt risiko. Administrasjonen vurderer derfor at kommunen bør redusere denne risikoen når det finnes et realistisk alternativ.

Ved lokalisering på Grenstøl vil både oppmøte og utrykning kunne skje mer direkte mot hovedveinettet uten å måtte passere de mest trafikkerte sentrumsområdene. Dette vurderes å gi økt sikkerhet både for innbyggerne og for brannpersonellet.

Administrasjonen legger vekt på at vurderingen av ny lokalisering har skjedd i dialog med representanter fra Østre Agder Brannvesen og lokalt brannpersonell. Tilbakemeldingene har gjennomgående vært positive til flytting av brannstasjonen. Dette vurderes som viktig da det er fagmiljøet som skal benytte lokalene og ivareta den operative beredskapen i kommunen.

Flyttingen vil samtidig frigjøre dagens lokaler til kommunens tekniske enhet. Dette vil bidra til å løse en annen prioritert arealutfordring uten behov for etablering av nye kommunale bygg.

Samlet vurderer administrasjonen at etablering av ny brannstasjon ved Østre Grenstøl 20 gir bedre arbeidsmiljø, bedre HMS-forhold, økt sikkerhet ved oppmøte og utrykning, bedre beredskapsmessige rammevilkår og mer effektiv bruk av kommunens bygningsmasse enn videre utvikling av dagens lokaler.

Ved flytting til Grenstøl kan kommunen løse utfordringer knyttet til brannstasjonen og teknisk enhet gjennom ett samlet tiltak.

Konklusjon

Arbeidstilsynets tilsyn viser at dagens brannstasjon i Søsterdalen 21 ikke tilfredsstiller gjeldende krav til arbeidsmiljø og brannstasjonsdrift. Kommunen må derfor gjennomføre tiltak for å sikre en varig og forskriftsmessig løsning.

Kommunedirektøren vurderer at en videreutvikling av dagens lokasjon vil kreve omfattende ombygging og utvidelse på en tomt med begrensede utviklingsmuligheter. Etablering av ny brannstasjon ved Østre Grenstøl 20 vurderes som den mest framtidsrettede løsningen og gir samtidig gevinster knyttet til arbeidsmiljø, beredskap, trafikksikkerhet og arealutnyttelse.

Flyttingen legger til rette for at kommunen kan oppfylle Arbeidstilsynets krav og samtidig frigjøre dagens lokaler til kommunens tekniske enhet.

Kommunedirektøren anbefaler derfor at kommunestyret vedtar flytting av Tvedestrand brannstasjon til Østre Grenstøl 20 og gir kommunedirektøren fullmakt til å framforhandle og inngå nødvendige leie- og ombyggingsavtaler.

Tvedestrand, 19.08.2026

Kommunedirektøren

Samarbeidsavtale Østre Agder brannvesen - ØABV

Behandlet i styret for Østre Agder regionråd i sak 23/19 med anbefaling til kommunene i ØABV-samarbeidet om å godkjenne forslaget til ny samarbeidsavtale, og med påfølgende behandling i kommunestyre/bystyre.

1. Parter	Samarbeidsavtalen for Østre Agder brannvesen - ØABV gjelder mellom kommunene Arendal, Froland, Gjerstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli. Avtalen erstatter den som ble inngått i 2008 og bygger på brann og eksplosjonsvernlovens § 9, 4. ledd og kommunelovens § 20-2.
2. Bakgrunn og rettslig grunnlag	- Arendal er vertskommune for ØABV. Vertskommunen har ansvar for ØABVs økonomiske drift (budsjett, regnskap, revisjon) og har arbeidsgiveransvar for personell. - ØABV ledes av en brannsjef med delegert myndighet etter brann- og eksplosjonsvernlovgivningen. - Deltakende kommuner er ansvarlig for at vannverket er operativt med hensyn til slokkevann. Vedkommende kommune sørger for nødvendig merking, ettersyn og vedlikehold av brannkummer/hydranter, herunder snørydding.
3. Formål	ØABV skal på vegne av de samarbeidende kommuner: - sørge for etablering og drift av et brannvesen som kan ivareta forebyggende og beredskapsmessige oppgaver etter loven på en effektiv og sikker måte. - gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse slik at brannvesenet blir best mulig tilpasset de oppgaver det kan bli stilt overfor. - evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet. - Ivareta de oppgaver som tilligger hver enkelt kommune etter brannvernlovens § 11. I tillegg til brann- og eksplosjonsvernlovens krav til tjenester skal ØABV: - kunne stille døgnbemannet redningsdykkertjeneste. - ivareta ansvaret for interkommunalt utvalg mot akuttforurensning, herunder trening av mannskap og anskaffelser og oppbevaring av utstyr. - Støtte oppgaver for kommunene ved ekstremvær og ved særlige hendelser som ras, terror med mer, for å forebygge og begrense skader på personer og eiendom.

4. Ikraftttredelse	• Samarbeidsavtalen erstatter tidligere avtale og erstatter denne fra det tidspunkt kommunestyret/bystyret har gitt sin tilslutning til avtalen.
5. ØABVs fullmakter på vegne av de samarbeidende kommuner	• ØABV kan på vegne av de samarbeidende kommuner inngå samarbeidsavtaler med andre brannvesen og andre offentlige myndigheter innenfor de områder som omfattes av punkt 3 Formål.
6. Vertskommunenenes ansvar	• ØABVs organisasjon, bemanning, beredskap og utrustning, følger av gjeldende brannvernlovgivning og av felles brannordning basert på siste oppdaterte ROS analyse for hver enkelt kommune/brannsamarbeidet. • ØABV skal sikre at brannbefal og øvrig personell har de kvalifikasjoner og trening som er nødvendige for å kunne ivareta brannvesenets oppgaver på en forsvarlig måte. • Vertskommunen innkaller rådmennene i deltakerkommunene til et årlig statusmøte om ØABV. Rådmennene kan selv velge å kalle inn og la lokal brannmester ta del i møtet. Der skal vertskommunen også redegjøre for status for HMS-arbeidet i virksomheten. • ØABV skal etablere og vedlikeholde et system for HMS og internkontroll innenfor de rammer lovverket setter.
7. Oppsigelse	• Avtalen kan sies opp av en partene, med 12 måneders varsel regnet fra 1/1 påfølgende år. • Ved uttreden plikter kommunen å overta ansvar for innsatspersonell og feiere basert på kommunens størrelse. • Ved eventuell uttreden skal ØABV føre forhandlinger med vedkommende kommune for å avklare hvilket materiell som skal overføres til kommunen. Som hovedregel skal biler og annet materiell ved brannstasjonen i den aktuelle kommunen overføres vederlagsfritt, men beredskapsutstyr for hele ØABV-samarbeidet, som er plassert ved brannstasjonen, skal tilbakeføres vertskommunesamarbeidet. Forhandlingene avklarer hvilket utstyr dette omfatter.
8. Økonomi	• Brannstasjonene og depotene eies av vedkommende kommune og stilles vederlagsfritt til disposisjon for ØABV, som er ansvarlig for renhold og strøm. Kommunen er ansvarlig for bygningsmessig vedlikehold og byggforsikring, og er ansvarlig for nødvendige bygningsmessige utvidelser eller fornyelser. • Vertskommune skal kunne beregne indirekte kostnader knyttet til ikke beregnede kostnader som lønnsutbetaling, regnskap, juridiske- og fellestjenester, HR med mer. • Vertskommunen skal i kostnadene ved den årlige driften kunne innarbeide framskrevne pensjonsutgifter knyttet til brannpersonalets særlig aldersgrenser ved pensjon. Denne innbetalingen forutsettes avsatt til formålet i samråd med pensjonskassen for medarbeideren det gjelder. • Til grunn for betaling av tjenesten legges hovedmodell for betaling av interkommunale tjenester, men med en variant der

	ROS-analysen/brannordningen/skogbrannfare for den enkelte kommune vektlegges. Modellen bygger på at en andel fordeles likt på hver av de 7 deltagende kommuner. En andel fordeles etter folketall og resten fordeles med grunnlag i ROS-analysen/brannordningen. Andelen som fordeles likt skal fra 2021 være 15%. Andelen som fordeles etter ROS-analysen/brannordning skal maksimalt være 30%. Ansvar for utarbeidelsen av ROS-analysen tilligger Østre Agder brannvesen, men før den endelig godkjennes skal kommunestyret/bystyret behandle forslaget og gi en anbefaling til om den kan godkjennes. Dersom kommunestyret/bystyret ikke anbefaler godkjenning så skal det være basert på ønsker om endringer, presiseringer eller tillegg. Vertskommunen plikter å utrede disse anmodningen før endelig ROS-analyse godkjennes. Betalingsmodellen gjøres ikke gjeldende for feiing og feiertilsyn. Der fordeles utgiftene på kommunene iht antall feiepliktige piper pr år. • Investeringer til kjøretøy og annet brannutstyr fordeles iht i henhold til kommunens befolkningsandelen, uavhengig av hvilken brannstasjon utstyret lokaliseres til. Kapitalutgiftene i forbindelse med Investeringskostnadene (låneopptak) fordeles samarbeidskommune ved utgangen av hvert driftsår, med frist 1. februar. • De samarbeidende kommuner betaler sine andeler til vertskommunen Arendal i 4 like avdrag – hhv 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. Merforbruk/underforbruk avregnes og gjøres opp inneværende driftsår, med frist for innbetaling 1. februar.
9. Mislighold av avtalen	• Tvist om forståelse av avtalen avgjøres med bindende virkning av voldgift etter tvistemålslovens bestemmelser.

Onsdag den 10. juni 2020

For Arendal kommune

For Froland kommune

For Gjerstad kommune

For Risør kommune

For Tvedestrand kommune

For Vegårshei kommune

For Åmli kommune

Arbeidstilsynet

Vår dato: 30.10.2025

Vår referanse: 2024/60759

Vår saksbehandler: Kristin Eidem Pedersen, tlf. 90092907

ARENDAL KOMMUNE
Postboks 123
4891 GRIMSTAD
Organisasjonsnummer 940493021

Oppfølging av tilsyn - ARENDAL KOMMUNE org.nr. 940493021

Vi viser til tilsyn med ØSTRE AGDER BRANNVESEN ALARM OG BEREDSKAP ARENDAL org.nr. 976826469 (underenhet)

Tilsynet gjelder Tvedestrand brannstasjon.

Nr.	Reaksjon	Status	Frist for tilbakemelding	Frist for oppfyllelse
1	Pålegg - Stoffkartotek - ajourføre opplysninger	Oppfylt		
2	Pålegg - Kjemisk helsefare - kartlegging og risikovurdering	Vedtatt		05.01.2026
3	Pålegg - Biologiske faktorer - kartlegging og risikovurdering	Vedtatt		05.01.2026
4	Pålegg - Arbeidsplasser og arbeidslokaler - garderobes	Oppfylt		
5	Pålegg - Dusj	Oppfylt		
6	Pålegg - Kjemisk helsefare - tiltak for å redusere risiko	Vedtatt		05.01.2026

Vår referanse: 2024/60759

Side 1 av 7

Nr.	Reaksjon	Status	Frist for tilbakemelding	Frist for oppfyllelse
7	Pålegg - Kjemisk helsefare - plan med tiltak for å hindre/reducere kjemisk eksponering	Vedtatt		05.01.2026
8	Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring	Vedtatt		05.01.2026

Forklaring til kolonnen «status»

Vedtatt: Betyr at vi har besluttet å kreve opplysninger, gi pålegg, tvangsmulkt, stans eller overtreddesgebyr. En ev. frist finner dere i tabellen over og lenger nede i brevet. Vedtak kan påklages.

Arbeidstilsynet har 05.09.2025 mottatt svar fra Østre Agder Brannvesen ved Terje Henriksen. Det var dialog med Henriksen pr telefon 08.10.2025 angående dokument som ikke var fullstendig lesbart. Vi mottok justert dokument 15.10.2025. Det var 27.10.2025 dialog med yrkeshygieniker i Agder Arbeidsmiljø angående risikovurdering.

Det vises til tidligere brev fra Arbeidstilsynet datert 08.04.2025 og 02.05.2025 hvor hvert enkelt pålegg er begrunnet.

Oppfylte pålegg

#1 Pålegg - Stoffkartotek - ajourføre opplysninger

I tilbakemeldingen har dere bekreftet at stoffkartoteket er oppdatert i Eco Online og at QR-koder for kjemikalierne er montert på brannstasjonen.

På bakgrunn av tilbakemeldingen er pålegget oppfylt.

#4 Pålegg - Arbeidsplasser og arbeidslokaler - garderober

I tilbakemeldingen har dere kartlagt og risikovurdert garderobeforholdene.

Dere har en garderobe, og det fremkommer at det er 20 ansatte som benytter denne. Det er ikke skille mellom ren og uren sone i garderoben. Dere har ikke damegarderobe.

På bakgrunn av tilbakemeldingen er pålegget oppfylt.

Kommentar til videre arbeid:

Kartleggingen og risikovurderingen viser at garderobeforholdene ikke er tilfredsstillende på Tvedestrand brannstasjon. Hvilke tiltak som må iverksettes for å bringe forholdene i orden behandles under pålegg 6 Kjemisk helsefare - tiltak for å redusere risiko og pålegg 7 Kjemisk helsefare - plan med tiltak for å hindre/reducere kjemisk eksponering.

#5 Pålegg - Dusj

I tilbakemeldingen har dere kartlagt og risikovurdert dusjforholdene for brannmannskapene.

Vår referanse: 2024/60759

Side 2 av 7

Dere har to dusjer i et dusjrom i tilknytning til garderoben. Ved full alarm oppgir dere at det gjennomsnittlig er 11 personer samtidig med dusjbehov. Dere har ikke dusj for kvinnelige ansatte. Dere oppgir videre at mangel på dusjer kan føre til lang ventetid og dermed økt eksponeringstid. Videre skriver dere at det er utfordrende å opprettholde god hygiene etter oppdrag hvor det er behov for å komme raskt i dusjen.

På bakgrunn av tilbakemeldingen er pålegget oppfylt.

Kommentar til videre arbeid:

Kartleggingen og risikovurderingen viser at dusjforholdene ikke er tilfredsstillende på Tvedestrand brannstasjon. Hvilke tiltak som må iverksettes for å bringe forholdene i orden behandles under pålegg 6 Kjemisk helsefare - tiltak for å redusere risiko og pålegg 7 Kjemisk helsefare - plan med tiltak for å hindre/ redusere kjemisk eksponering.

Fristutsettelse

Det gis fristutsettelse på de etterfølgende pålegg, da dere må utdype disse og svare på alle momenter som er beskrevet i påleggene. Se brev datert 08.04.2025 og 02.05.2025 hvor hvert enkelt pålegg er begrunnet.

Hvis det er behov for veiledning før dere sender inn svar til Arbeidstilsynet, kan dere kontakte saksbehandler.

Fristutsettelsen gjelder følgende:

#2 Pålegg - Kjemisk helsefare - kartlegging og risikovurdering

Arbeidsgiver skal kartlegge og dokumentere forekomsten av kjemikalier og på grunnlag av dette vurdere enhver risiko for arbeidstakernes helse og sikkerhet. Verneombud/ansattes representant skal medvirke.

Innen 05.01.2026 må dere sende oss:

- Kopi av risikovurdering av kjemisk helsefare for brannstasjonen i Tvedestrand. Det må fremgå av risikovurderingen at det er tatt hensyn til de forhold som er beskrevet i forskrift om utførelse av arbeid § 3-1 bokstav a- k
- Beskrivelse av hvordan verneombud og ansattes representant fra Tvedestrand brannstasjon har medvirket

Kommentar til innsendt dokumentasjon:

Dere skulle risikovurdere kjemisk helsefare. I begrunnelsen til pålegget står følgende:

"Risikovurderingen må omfatte alle forhold som er forbundet med Tvedestrand brannvesen sitt ordinære arbeid, både ute på oppdrag og inne på stasjonen, og ellers alle forhold som kan oppstå som følge av uønskede hendelser. Kartlegging og risikovurdering gjelder i alle situasjoner hvor en arbeidstaker kan blir eksponert for kjemikalier inkludert brannrøyk og sot, både regelmessig og sporadisk. Eksempler på hva som bør risikovurderes er da forskjellige typer brannoppdrag som for eksempel bygningsbrann, bilbrann og skogbrann."

Vi kan ikke se at dere har risikovurdert kjemiske helsefare slik at "... det er tatt hensyn til de forhold som er beskrevet i forskrift om utførelse av arbeid § 3-1 bokstav a- k." Det er eksponeringen for brannrøyk og sot som regnes som den største risikoen for

Vår referanse: 2024/60759

Side 3 av 7

brannmannskapene, både når det gjelder innånding og hudopptak, og risikoen ved slik eksponering må fremkomme i risikovurderingen både når det gjelder utførelse av oppdragene og etterarbeidet ved stasjonen.

Videre kan vi ikke se at det fremkommer i risikovurderingen hvilken eksponering mannskapene utsettes for på grunn av dårlige bygningsforhold. Eksempelvis har dere pr i dag kun to dusjer på brannstasjonen og en garderobe. Dere må eksempelvis risikovurdere i hvor stor grad dette øker eksponeringstiden og kjemisk eksponering for mannskapene når de må vente på å komme i dusj og også utsettes for eksponering i garderoben. Dette må sees opp mot antall oppdrag med eksponering.

Når det gjelder risikovurdering av vask av klær og utstyr, opplyste Henriksen i telefonsamtalen 8.10.2025 at det er besluttet at alt av klær, utstyr og biler skal vaskes ved hovedbrannstasjonen på Stoa, Arendal, slik at vaskerommet på Tvedestrand brannstasjon ikke lenger skal være i bruk. Disse opplysningene fremkommer ikke skriftlig i svaret fra dere. Dette stemmer heller ikke overens med den vedlagte prosedyrer "2.3.5 Behandling av eksponerte klær og utstyr" og "2.3.2 Instruks vaskeprosedyre røykdykkerutstyr." Det må derfor fremkomme tydelig i deres svar, hvilke arbeidsoperasjoner som kan medføre kjemisk eksponering for brannmannskapene ved Tvedestrand brannstasjon. Det må også fremkomme om transport av utstyr og biler til brannstasjonen på Stoa medfører ekstra eksponering for enkelte brannmannskaper.

I samtale med yrkeshygieniker ved Agder Arbeidsmiljø 27.10.2025, kom det frem at yrkeshygieniker ikke har bistått dere med å utføre denne kartleggingen og risikovurderingen. Det ble gitt veiledning om hva som forventes i forbindelse med dette pålegget.

Når det gjelder denne risikovurderingen må dere ha yrkeshygienisk bistand fra deres bedriftshelsetjeneste slik som beskrevet i brev med vedtak om pålegg datert 02.05.2025.

#3 Pålegg - Biologiske faktorer - kartlegging og risikovurdering

Arbeidsgiver skal kartlegge eksponering av biologiske faktorer og vurdere risiko for arbeidstakernes helse og sikkerhet. Risikovurderingen skal særlig omhandle de forhold som fremgår av forskrift om utførelse av arbeid § 6-1. Dette skal gjøres i samarbeid med verneombud/ansattes representant.

Innen 05.01.2026 må dere sende oss:

- Kopi av kartlegging og risikovurdering av biologiske faktorer for Tvedestrand brannvesen.
- Beskrivelse av hvordan verneombud og ansattes representant fra Tvedestrand brannstasjon har medvirket

Kommentar til innsendt dokumentasjon:

Dere har sendt inn en felles risikovurdering for kjemisk og biologisk eksponering.

Når det gjelder risikovurdering av biologisk eksponering, må risikovurderingen inneholde de arbeidsoperasjoner der brannmannskapene er utsatt for biologisk eksponering. Eksempelvis har dere risikovurdert "Ansatte kan bli smittet ved kontakt med vann og avløp." Det er uklart for Arbeidstilsynet i hvilke arbeidsoperasjoner brannmannskapene møter denne risikoen. Dere har også risikovurdert "Ansatte faller ned fra høyde under arbeid." Dette temaet kan vi ikke se at inngår i en risikovurdering som omhandler kjemisk og/eller biologisk eksponering.

Vår referanse: 2024/60759

Side 4 av 7

Dere må risikovurdere de enkelte arbeidsoppdrag der brannmannskapene kan utsettes for biologisk eksponering.

Når det gjelder denne risikovurderingen må dere ha yrkeshygienisk bistand fra deres bedriftshelsetjeneste slik som beskrevet i brev med vedtak om pålegg datert 02.05.2025.

#6 Pålegg - Kjemisk helsefare - tiltak for å redusere risiko

Arbeidsgiver skal gjennomføre tiltak for å fjerne eller redusere helserisiko forårsaket av kjemikalier og forurensninger i arbeidsmiljøet på den enkelte arbeidsplass. Verneombud/ansattes representant skal medvirke.

Innen 05.01.2026 må dere sende oss:

- En oversikt over og beskrivelse av hvilke tiltak som er gjennomført
- Rutine som beskriver hvordan brannvesenet praktiserer skille mellom ren og uren sone
- Rutine som beskriver etter hvilke oppdrag arbeidstakerne skal dusje på stasjonen
- Rutine som beskriver vask av utstyr og bekledning, samt tørk og oppbevaring av dette
- Beskrivelse av hvordan verneombud og ansattes representant fra Tvedestrand brannstasjon har medvirket

Kommentar til innsendt dokumentasjon:

Når dere har oppdatert risikovurderingen av kjemisk og biologisk helsefare, må dere spesifisere hvilke tiltak dere har gjennomført. I tilbakemeldingen har dere beskrevet at "... egen henger som benyttes til eksponert klær/ utstyr som kjøres til Arendal for vask." De vedlagte rutinene som det henvises til, er sist revidert i 2020, og det fremkommer ikke i disse at praksis er endret. De skriftlige rutinene for Tvedestrand brannstasjon må være i overensstemmelse med dagens praksis. Det vil si at hvis det ikke foregår vask av klær, utstyr og biler på Tvedestrand brannstasjon, må dette beskrives i rutinene.

Dere beskriver også at et tiltak er "Bruk av spesialiserte dekontamineringsstasjoner for å sikre grundig rengjøring." Arbeidstilsynet er usikre på hva dere legger i begrepet "spesialiserte dekontamineringsstasjoner."

Dere har også beskrevet at kontor/spiserom i brannstasjonen nå er uren sone. Det vil si at de ansatte ikke lenger har tilgang til tekjøkken og møterom i ren sone. Dette er ikke tilfredsstillende. På den vedlagte tegningen er både vaskerom og dusj avmerket som ren sone. Arbeidstilsynet vurderer disse rommene som uren sone.

Når det gjelder tiltaket ventilasjon, har dere beskrevet "Sørg for god ventilasjon for å redusere konsentrasjonen av farlige kjemikalier i luften." Hvis ventilasjonen skal være tilfredsstillende, må alle rom ventileres, også garasjen, og ventilasjonen må være innregulert med undertrykk i urene soner og overtrykk i rene soner. Dere må beskrive denne typen tiltak mer konkret.

Dere har ikke oversendt rutine som beskriver at alle ansatte skal dusje på stasjonen etter oppdrag hvor de ansatte har blitt eksponert. Ansatte skal ikke dusje hjemme eller på andre lokasjoner hvor det ikke er ren og uren sone med dusj mellom.

Vår referanse: 2024/60759

Side 5 av 7

#7 Pålegg - Kjemisk helsefare - plan med tiltak for å hindre/reducere kjemisk eksponering

Arbeidsgiver skal sørge for å utarbeide plan for tiltak som skal iverksettes for å hindre eksponering for kjemiske forurensninger i arbeidsmiljøet og forebygge helseskader. Dette skal gjøres i samarbeid med verneombud/ansattes representant.

Innen 05.01.2026 må dere sende oss:

- Kopi av plan for gjennomføring av tiltak, herunder ventilasjon, med beskrivelse av tiltak og frist for gjennomføring
- Beskrivelse av hvordan verneombud og ansattes representant fra Tvedestrand brannstasjon har medvirket

Plan for installasjon av ventilasjon skal inneholde beskrivelse av følgende:

- Hvilken ventilasjon som vil bli planlagt og installert, herunder mekanisk ventilasjon og avsug ved forurensende prosesser for å hindre eksponering
- Opplysning om sakkyndig bistand er/vil bli benyttet i gjennomføring av pålegget

Kommentar til innsendt dokumentasjon:

Den oversendte dokumentasjonen redegjør ikke for permanente tilfredsstillende tiltak når det gjelder Tvedestrand brannstasjon. Dere har selv risikovurdert at garderobe- og dusjforhold ikke er tilfredsstillende.

Ut fra den informasjon dere har oversendt vurderes brannstasjonen i Tvedestrand fremdeles til å ikke tilfredsstille de krav som settes til en brannstasjon. Det må derfor legges planer for permanente tiltak som tilfredsstiller kravet til ren og uren sone, med garderober og dusjer for begge kjønn. Det skal være tilfredsstillende ventilasjon i lokalene.

#8 Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring

Arbeidsgiver skal sørge for at bedriftshelsetjenesten bistår ved gjennomføring av pålegg som er gitt.

Innen 05.01.2026 må dere sende oss:

- Beskrivelse av når, hvordan, med hvilken kompetanse og i hvilket omfang bedriftshelsetjenesten har bistått med gjennomføring av påleggene

Send dokumenter eller kommentarer via eDialog

Bruk eDialog hvis dere skal sende oss dokumentasjon eller for å svare på dette brevet. Husk å oppgi referansenummer 2024/60759. Les mer om eDialog: [Send og motta post \(arbeidstilsynet.no\)](#).

Gi informasjonen videre til verneombudet

Verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet (arbeidsmiljøloven § 18-6 (8)). Vi ber derfor om at du som arbeidsgiver gir en kopi av dette brevet til verneombudet.

Mer informasjon?

Les mer om Arbeidstilsynets tilsyn og reaksjonene vi kan gi: [Tilsyn \(arbeidstilsynet.no\)](https://arbeidstilsynet.no).

Med hilsen

Arbeidstilsynet

Bjørn Tore Hansen, for
Runar Hauge
seksjonsleder

Kristin Eidem Pedersen
sjefingeniør

Dette brevet er elektronisk signert

Postadresse: Postboks 4720 Torgarden, 7468 Trondheim, Norge
Telefon: +47 73 19 97 00
Organisasjonsnummer: 974 761 211
www.arbeidstilsynet.no

Kopi til:
ØSTRE AGDER BRANNVESEN ALARM OG BEREDSKAP ARENDAL Att.: Brannsjef Thoralf Bjørnbakk
Juva, Postboks 123, 4891 GRIMSTAD

Vår referanse: 2024/60759

Side 7 av 7

Tvedestrand kommune

Saksprotokoll

Flytting av brannstasjon

Arkivsak-dok.	26/3008
Saksbehandler	Thomas Ramsdal Thorsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet 2023-2027	26.08.2026	26/42
2 Kommunestyret 2023-2027	02.09.2026	

Kommunedirektørens forslag til vedtak

<

1. Tvedestrand kommune vedtar å flytte Tvedestrand brannstasjon fra Søsterdalen 21 til Østre Grenstøl 20.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å framforhandle og inngå langsiktig leieavtale for lokaler ved Østre Grenstøl 20, herunder avklare løsning for nødvendig ombygging og finansiering av denne.
3. Flyttingen gjennomføres under forutsetning av at lokalene kan tilpasses gjeldende krav til arbeidsmiljø, helse, sikkerhet og beredskap.
4. Lokalene i Søsterdalen 21 omdisponeres til bruk for kommunens tekniske enhet.

Formannskapet 2023-2027 har behandlet saken i møte 26.08.2026 sak 26/42

Møtebehandling

Habilitet:

Knut Olav Nærdal (H) ba formannskapet vurdere hans habilitet, da han er nær venn med aktuell utleier.

Formannskapet fant Nærdal enstemmig inhabil jf Fvl.6 andre ledd.

Vara Morten Foss (SP) tiltrådte møtet.

Ronny Sundsdal (H) ba formannskapet vurdere hans habilitet, da han er nær venn med aktuell utleier.

Formannskapet fant Sundsdal enstemmig inhabil jf Fvl.6 andre ledd.

Vara Einar Johnsen (H) tiltrådte møtet.

Henrik Münster (Frp) fremmet følgende forslag som senere ble trukket:

Alternativt forslag – sak 26/42 Flytting av Tvedestrand brannstasjon

Saken returneres til kommunedirektøren for ytterligere utredning.

Før saken legges frem til ny politisk behandling skal følgende tre alternativer utredes på sammenlignbart grunnlag:

1. Etablering av kommunalt beredskapssenter på Grenstøl på tomt kommunen allerede disponerer.

Det skal utarbeides et nøkternt kostnadsoverslag for et modulært og formålstilpasset beredskapssenter, der første byggetrinn dekker dagens behov for brannstasjon, men hvor bygg og teknisk infrastruktur planlegges slik at anlegget enkelt kan utvides i senere byggetrinn dersom kommunens beredskapsbehov endrer seg. Muligheten for framtidig samlokalisering av andre kommunale beredskapsfunksjoner skal inngå i vurderingen.

2. Videreføring av dagens brannstasjon i Søsterdalen 21.

Det skal utarbeides et kostnadsoverslag for nødvendig ombygging og utvidelse slik at lokalene tilfredsstiller gjeldende krav fra Arbeidstilsynet og øvrige krav til moderne brannstasjonsdrift.

3. Leie av lokaler på Grenstøl.

Det skal utredes hva kommunen faktisk får for tilbudt leie, hvilke tilpasninger som er nødvendige, hvem som skal finansiere og eie disse, samt hvilke andre egnede leieobjekter som finnes i området. Det skal også vurderes risiko knyttet til eierskifte, langsiktig leieforpliktelse og kommunens investeringer i privat eiendom.

For alle tre alternativer skal det legges frem:

- samlet investeringsbehov
- årlige driftskostnader
- finansieringskostnader
- forventet vedlikehold
- samlet kostnad over 30 år
- beredskapsmessige fordeler og ulemper
- framdrift og gjennomføringstid
- relevante juridiske forhold, herunder anskaffelsesregelverket og habilitet

Kommunedirektøren bes deretter fremme en ny sak med anbefaling basert på en dokumentert sammenligning av de tre alternativene.

Tove Haga Aargaard (SV) fremmet følgende forslag:
Saken utsettes til den er bedre opplyst.

Münter ba om gruppemøte.

Etter gruppemøtet la Marianne Landaas (H) frem følgende forslag på vegne av H, SP, AP, Frp:

Alternativt forslag til vedtak

Saken returneres til kommunedirektøren for ytterligere utredning.

Før endelig beslutning om framtidig lokalisering av Tvedestrand brannstasjon, ønsker kommunestyret et bredere beslutningsgrunnlag hvor alternative løsninger vurderes og sammenlignes.

Det bes særlig om at følgende alternativer vurderes:

1. Etablering av kommunalt eid brannstasjon/beredskapssenter på Grenstøl
2. Videreføring og nødvendig oppgradering av dagens brannstasjon i Søsterdalen 21
3. Leie av lokaler Grenstøl

Kommunedirektøren bes deretter legge saken fram på nytt med en samlet vurdering og anbefaling.

Votering

Utsettelsesforslaget fikk 1 stemme (SV) og falt

Fellesforslag fra H, SP, AP og FRP ble enstemmig vedtatt mot 0 for kommunedirektørens innstilling

Formannskapet 2023-2027 vedtak/innstilling

Saken returneres til kommunedirektøren for ytterligere utredning.

Før endelig beslutning om framtidig lokalisering av Tvedestrand brannstasjon, ønsker kommunestyret et bredere beslutningsgrunnlag hvor alternative løsninger vurderes og sammenlignes.

Det bes særlig om at følgende alternativer vurderes:

1. **Etablering av kommunalt eid brannstasjon/beredskapssenter på Grenstøl**
2. **Videreføring og nødvendig oppgradering av dagens brannstasjon i Søsterdalen 21**
3. **Leie av lokaler Grenstøl**

Kommunedirektøren bes deretter legge saken fram på nytt med en samlet vurdering og anbefaling.

Tvedestrand kommune

Personal- og organisasjonsavdelingen

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/1219-17
Saksbehandler Jorunn Tisjø

Utvalg	Møtedato
Kommunestyret 2023-2027	02.09.2026
Formannskapet 2023-2027	26.08.2026

Endring av betalingsmodell i Østre Agder samarbeidet

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret vedtar en felles betalingsmodell i Østre Agder samarbeidet med følgende fordeling:

20 % fordeles likt mellom kommunene og **80 %** fordeles etter folketall med **5 %** overhead, som er samme sats som man bruker på selvkostområdet. Vertskommunen må legge fram en oversikt over hvilke kostnader som knytter seg til de ulike samarbeidene, og overheadkostnadene må synliggjøres.

Det må ryddes i alle vertskommuneavtaler, finansieringsreglement (med klare avtaler på forandlingstidspunkt for fremtidige justeringer) og separere IPR og tjenestesamarbeid på en tydeligere måte.

Det er mulighet for å evaluere betalingsmodell og samarbeidsavtaler med en eventuell reforhandling maximum hvert 4. år, og det bør legges til siste året i hver kommunestyreperiode.

Vedlegg

Årsmelding 2025

Finansiering av andre interkommunale samarbeid

Detaljerte vedtak i Representantskapet angående betalingsmodell i perioden sept 2025 - mai 2026

Bakgrunn for saken (fakta)

Endring av betalingsmodell for tjenestesamarbeidene i Østre Agder har vært behandlet i flere møter i Representantskapet i perioden september 2025 til mai 2026.

Saken ble aktualisert ved at Arendal kommune tok initiativ til en gjennomgang av eksisterende modell.

Gjeldende hovedmodell har vært basert på en fastandel på 15 % og en variabel andel på 85 % fordelt etter innbyggertall. Arendal kommune som er vertskommune for de fleste samarbeidene mener fastandelen må økes.

Det har vært ulike syn blant deltakerkommunene om behov for endringer, hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for en eventuell ny modell, samt tidspunkt for revisjon.

Faglige merknader/historikk

Forklaring av betalingsmodeller

For å sikre en bærekraftig, balansert og forutsigbar finansiering av tjenestesamarbeid har det vært behov for en felles gjennomgang av dagens fordelingsmodeller. Arbeidet har hatt som mål å identifisere og vurdere alternative fordelingsprinsipper som kan gi et mer treffsikkert og transparent bilde av kommunenes relative belastning og nytte av tjenestene. Det er lagt vekt på både objektive og aktivitetsbaserte kriterier, samt å ivareta prinsipper om likebehandling, økonomisk bæreevne og praktisk gjennomførbarhet.

I prosessen er følgende modelltyper vurdert:

- Fordeling basert på innbyggertall
- Fordeling etter faktisk bruk/aktivitet
- Lik fordeling mellom kommunene
- Fordeling etter innbyggertall justert for forskjeller i frie inntekter per innbygger
- Fordeling basert på en vektet kombinasjon av flere modeller

Arbeidet har gitt en samlet gjennomgang av styrker, svakheter og mulige kombinasjoner av disse prinsippene. Målet er å fremme et beslutningsgrunnlag som bygger på både økonomisk balanse og helhetlig regionalt ansvar, og som kan brukes på tvers av de ulike samarbeidene i Østre Agder.

Finansiering av andre interkommunale regionråd nasjonalt

Gjennomgang av et bredt utvalg interkommunale regionråd viser at de fleste samarbeid benytter kombinasjoner av **fastdel** og **innbyggertallsbasert fordeling** når kostnader skal fordeles mellom kommunene. Variasjonene handler i hovedsak om hvor tungt innbyggertallet skal vektas, og i hvilken grad det legges inn en lik grunnfinansiering per kommune.

Et hovedmønster synes å være at **tjenester med høy grad av felles nytte og relativt uavhengig av kommunestørrelse** (f.eks. sekretariat, politisk samordning og strategiarbeid) ofte finansieres med en **større fast andel**. Dette kan sikre stabil drift og reflekterer at alle kommuner har likeverdig interesse i grunnfunksjonene i samarbeidet.

Tjenester som i større grad drives av **volum eller etterspørsel**, slik som legevakt, brann og redning, dokumentsenter og enkelte IKS-tjenester, finansieres oftere med en **høyere innbyggertallsandel**. Dette kan anses som en balansert modell fordi kostnadene henger tettere sammen med befolkningsgrunnlaget, og at flere av tjenestene har stor grad av beredskap.

Samlet viser gjennomgangen at regionrådene søker balanse mellom **rimelig fordeling (volum/bruk)** og **stabilitet (likt grunnbeløp)**. Det finnes ikke én dominerende modell, men et tydelig bilde av at kombinasjonsmodeller gir fleksibilitet og tilpasning til tjenestens karakter og kommunenes ulike størrelse.

Gjennomgang av drøftinger og behandling i Representantskapet

Sak om endring av betalingsmodell har vært til behandling i gjentatte møter i Representantskapet fra september 2025 til mai 2026, se detaljerte vedtak fra møtene i vedlagt dokument.

Det har vært flere runder i Representantskapet der ulike forslag til fordelinger i betalingsmodell har vært oppe, og i siste møte 7. mai kom følgende forslag opp til avstemming:

- videreføring av dagens modell med **15 %** fastandel, **85 %** etter folketall og **4 %** indirekte kostnader, videre omtalt som «overhead»)
- **15%** fastandel, **85 %** etter folketall og **6 %** overhead (forslag Vegårshei)
- **20 %** fastandel, **80 %** etter folketall og **4 %** overhead (forslag Froland)
- **20 %** fastandel, **80 %** etter folketall og **6 %** overhead (kompromissforslag Arendal)

Representantskapet vedtok følgende med 7 mot 1 stemme:

*«**20 %** fordeles likt mellom kommunene og **80 %** fordeles etter folketall med **4 %** overhead Vertskommunen må legge fram en oversikt over hvilke kostnader som knytter seg til de ulike samarbeidene, og overheadkostnadene må synliggjøres».*

Det ble i tillegg bedt om at Østre Agder kommunedirektørutvalg lager et forslag til felles saksdokument for by-/kommunestyrene i neste kommunedirektørutvalg 29. mai 2026.

Vurdering

Kommunedirektørene vektlegger at det interkommunale tjenestesamarbeidet i Østre-Agder dekker behovet for tjenester til regionens 98.000 innbyggere innen en rekke kritiske tjenesteområder – som legevakt, kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH), brann og redning, krisesenter, personvern og juridisk kompetanse.

Tjenestesamarbeidene sikrer mer robusthet ved økt tilgang på kompetanse og kapasitet, spesielt for de mindre kommunene. Samlokalisering av kompetanse og etablering av større fagmiljøer gjør tjenestene mindre sårbare for rekrutteringsutfordringer. Dette gjelder særlig innen barnevern, legevakt og brannvesen hvor samarbeid gir tilgang til spesialisert kompetanse og bedre beredskap på tvers av kommunegrensene. Dette er ikke er mulig for den enkelte kommune å etablere og opprettholde alene.

Særlig innen helse- og omsorgstjenester gir samarbeidet dokumenterte gevinster i form av bedre pasientforløp, høyere faglig kvalitet og mer effektiv ressursbruk. Tett samhandling mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten, samt felles utviklingsarbeid innen digitalisering, kompetanse og tjenesteutvikling bidrar til mer helhetlige og bærekraftige tjenester.

Tjenestesamarbeidene gir økonomiske gevinster og bedre ressursutnyttelse gjennom stordriftsfordeler, felles investeringer og mer effektiv drift.

Vedlagte årsmelding for 2025 viser blant annet at et godt utviklet samarbeid i Østre Agder øker mulighetene til å framskaffe eksterne midler hvor vi i felleskap har gjennomført omfattende forskningsdrevne innovasjons – og utviklingsprosjekter innenfor tjenesteutvikling. Dette er avgjørende for å møte dagens behov og håndtere de økende utfordringene kommunene i Østre Agder står overfor i årene framover.

Samarbeidet bør derfor videreføres, videreutvikles og styrkes for å sikre bærekraftige tjenester i hele regionen.

Utredningsarbeidet om endring av betalingsmodellen viser at det er bred enighet om betydningen av samarbeidet i Østre Agder tross ulike vurderinger av hvordan kostnader bør fordeles mellom kommunene.

Proessen har også vist behov for et felles og transparent faktagrunnlag ved fremtidige endringer.

Konklusjon

Etter å ha sett mer overordna på hvorfor Østre Agder samarbeidet er viktig, kommer en tilbake igjen til betalingsmodell. Det har særlig vært diskutert:

- balansen mellom fast og variabel kostnadsfordeling
- om bruk skal inngå som fordelingsparameter
- behovet for stabilitet og forutsigbarhet i modellen
- synliggjøring av vertskommunens kostnader, særlig indirekte kostnader (overhead, som i dette tilfelle ikke inneholder husleie)

Proessen har også vist behov for et felles og transparent faktagrunnlag ved fremtidige endringer.

Representantskapet har etter en lengre prosess vedtatt en justert betalingsmodell med økt fastandel.

I Representantskapets møte den 07.05 framkommer det at avstanden mellom vertskommunen og øvrige kommuner er marginal. Differansen mellom 4 % og 6 % overhead (indirekte kostnader) utgjør 3.5 millioner som blir fordelt på alle kommunene.

Østre Agder kommunedirektørutvalg er enige om at videre samarbeid er ønsket og viktig for alle kommunene. Av hensyn til de omfattende konsekvenser et opphør av samarbeidet vil medføre, fremmer Kommunedirektørutvalget et alternativt forslag til vedtak.

Det legges frem et forslag til kommunestyret om å vedta følgende:

Kommunestyret vedtar en felles betalingsmodell i Østre Agder samarbeidet med følgende fordeling:

20 % fordeles likt mellom kommunene og **80 %** fordeles etter folketall med **5 %** overhead, som er samme sats som man bruker på selvkostområdet. Vertskommunen må legge fram en oversikt over hvilke kostnader som knytter seg til de ulike samarbeidene, og overheadkostnadene må synliggjøres.

Det må ryddes i alle vertskommuneavtaler, finansieringsreglement (med klare avtaler på forandlingstidspunkt for fremtidige justeringer) og separere IPR og tjenestesamarbeid på en tydeligere måte.

Det er mulighet for å evaluere betalingsmodell og samarbeidsavtaler med en eventuell reforhandling maximum hvert 4. år, og det bør legges til siste året i hver kommunestyreperiode

Tvedestrand, 03.07.2026

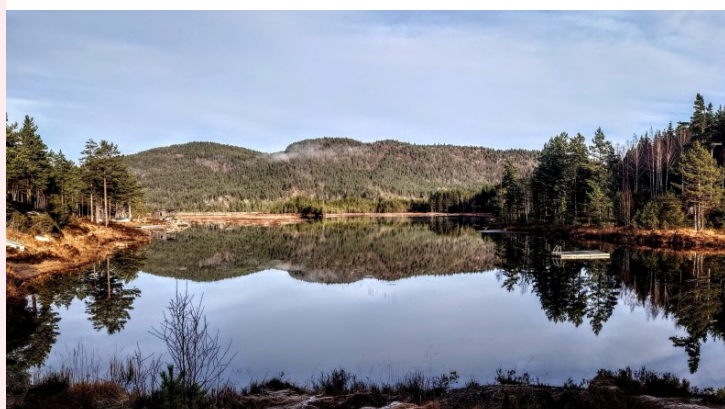
Kommunedirektøren

Østre Agder-
samarbeidet
Interkommunalt Politisk Råd

Årsmelding 2025

Årsmelding 2025 for Østre Agder IPR - og aktuelle interkommunale tjenestesamarbeid

Godkjent i representantskapet for Østre Agder IPR 10.04.2026 i sak 21/26

Østre Agder-
samarbeidet
Interkommunalt Politisk Råd

Årsmelding 2025

Innhold

Leder har ordet.....	3
Organisering.....	4
Møtevirksomhet i representantskapet.....	4
Sekretariatet.....	4
Informasjonsarbeid.....	5
Nasjonalt og regionalt påvirkningsarbeid	6
Felles innsats for nærings- og samfunnsutvikling.....	7
Helse og omsorg – samhandling kommuner og Sørlandet sykehus HF.....	9
Interkommunalt samarbeid i oppvekstsektoren.....	10
UngLøft - felles satsing på levekår og reduksjon og ungt utenforskap.....	12
Felles innsats innenfor teknisk sektor	13
Andre tjenestesamarbeid	13
Prosjektet HMS i skolen - forebygging av emosjonelle belastninger	13
Økonomi.....	13
Betalingsmodell i Østre Agder IPR.....	14
Interkommunalt tjeneste- og forvaltningssamarbeid i Østre Agder	15
Kommunal øyeblikkelig hjelp/KØH Østre Agder	15
Østre Agder krisesenter	17
Legevakten i Arendal	18
Alternativ til Vold - Arendal	20
Barneverntjenesten Øst i Agder	22
Østre Agder brannvesen 2025	25
Personvernombud.....	25
Samarbeid om juridisk kompetanse	26
Vedlegg til årsmeldingen	27

Leder har ordet

Østre Agder-samarbeidet har jobbet frem vår nye visjon Dele muligheter – skape fremtid, sammen med en ny strategi for politisk påvirkning i regionen vår. Vi håper dette kan være med på å gjøre oss mer synlige og fremoverlent og ta et større ansvar politisk for Agder. Vi ønsker å være en senterregion som jobber aktivt for et godt samarbeid med Stortinget og Agderbenken.

Østre Agder er den nest største bo- og arbeidsregionen sør i Norge med 98 000 innbyggere, som utgjør 31 % av befolkningen i Agder. De åtte kommunene i samarbeidet vårt er ulike i størrelse og muligheter, men har mange felles utfordringer, og vi ser at vi gjennom Østre Agder samarbeidet har kollektive satsingsområder med et felles mål.

I 2025 hadde vi teamsmøter med to statssekretærer, og dialogmøte med den nye Agderbenken. Prioriterte saker har vært Totalberedskapsmeldingen, utvikling av nytt universitetssykehjem, konsesjonsvilkår Arendal lufthavn Gullknapp, ressurskrevende tjenester og BPA-ordning, transportplan E-18 og kommuneøkonomi.

Vi har styrket dialogen med regionens representanter på Stortinget. Både i forkant av valget, gjennom møte med Stortingskandidatene, og etter at ny Agderbenk ble etablert. Et tettere samarbeid med Agderbenken har bidratt til konstruktive samtaler og økt forståelse for Østre Agder sine behov.

Gjennom Østre Agder samarbeidet skapes møteplasser mellom politisk og administrativ ledelse i kommunene, men også for fagnettverk som utvikler og styrker samarbeidet mellom og på tvers av viktige fagområder for kommunene. Samhandling mellom kommunene er svært viktig for regionen, og vi ser at det som er bra for en kommune ofte gir positive effekter for nabokommunene.

Østre Agder samarbeidet har mottatt skjønnsmidler fra Statsforvalter, som vi ikke ville fått hvis vi ikke kunne referere til godt og utviklende samarbeid. Vi kan vise til gode resultater innen oppvekst, helse og næring, med en godt fungerende tilskuddsordning og flere prosjekter for bærekraftige tjenester og reiseliv. Nå holder vi også på å lande et stort prosjekt rundt ungt utenforskap. Vi er stolte av de gode tjenestesamarbeidene vi har i Østre Agder!

Styrken i og verdien av å stå sammen gir oss større påvirkningskraft og mindre sårbarhet. Månedlige møter i både Østre Agder representantskap og kommunedirektørutvalg skaper et godt kollegium og et solid grunnlag for et effektivt og godt samarbeid i regionen.

Men vi må løfte blikket og se fremover, og samarbeidet i og med regionen gir store muligheter – både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Nytt EU-kontor i Brussel som ble åpnet i 2025 gir mulighet for større innsikt i og inspirasjon til hvordan det europeiske samarbeidet fungerer, og vi gleder oss til å dra nytte av kunnskapen og muligheten det gir for å påvirke nasjonale myndigheter.

For meg som leder av IPR-et vil det være viktig framover å bygge et godt lag, som sammen har utviklet en tydelig og fengende strategi, og dermed bli enda mer synlig i regionen. Jeg er trygg på at vi sammen vil fortsette å gjøre en positiv forskjell for vår region og våre innbyggere.

Takk for godt samarbeid gjennom 2025.

Beate Skretting

Leder av Østre Agder Interkommunale politiske råd

Organisering

Representantskap ble forlenget med en periode på 2 år i 2025 med følgende sammensetning:

Leder	Beate Skretting	- ordfører Grimstad kommune
Nestleder	Steinar Pedersen	- ordfører Gjerstad kommune
Medlem	Kai Magne Strat	- ordfører Risør kommune (fung: Dag M Eikeland)
Medlem	Kjetil Torp	- ordfører Vegårshei kommune
Medlem	Marianne Landaas	- ordfører Tvedestrand kommune
Medlem	Hans Fredrik Tangen	- ordfører Åmli kommune
Medlem	Inger-Lene Håland	- ordfører Froland kommune
Medlem	Robert Cornels Nordli	- ordfører Arendal kommune
Medlem	Anders Kylland	- opposisjonsleder Arendal bystyre

Fylkesordfører Arne Thomassen og leder av opposisjonen i fylkestinget Gro Bråten har møtt med tale og forslagsrett.

Kommunedirektørene har vært invitert til møtene i representantskapet sammen med representant for fylkeskommunedirektør Tine Sundtoft med tale og forslagsrett.

Sekretariatsleder for Østre Agder-samarbeidet IPR har i 2025 vært Siri Sølvberg Andersen.

Møtevirksomhet i representantskapet

Det ble avholdt 9 møter i 2025 og det ble behandlet 70 saker. Ned fra 78 i 2024. Formannskapene i samarbeidene var samlet ved Tvedestrand Videregående skole 28. mars. Tema for samlingen var beredskap og grunnavtale med Geir Vinsand. Det ble også avholdt et møte med Stortingskandidatene for Østre Agder der regionen fikk lagt frem prioriterte saker i 2025 som var

- E18 ferdigstilt for regionen
- Utvikling av Universitetssykehjem og samarbeid med UiA
- Arendal Havn/Grønn Industri /Gullknapp
- Tilskuddsordninger utleieboliger
- Østre Agder som kulturregion
- Kommuneøkonomi – med de største kostnadsdriverne: Kapitalkostnad – der høy gjeldsgrad gir høye rentekostnader. BPA kostnader og ressurskrevende tjenester.

Praksisen med påvirkningsarbeid som fast punkt i alle representantskapsmøter er videreført. Til sammen 8 uttalelser er behandlet. Ned fra 12 i 2024.

Sekretariatet

Arendal kommune er vertskommune for sekretariatet. Østre Agder samarbeidet er organisert som en enhet i Arendal kommune, med sekretariatslederen som organisatorisk enhetsleder. Virksomheten har en frittstående rolle. Sekretariatet har lokaler i 4. etg. i Arendal bibliotek.

Det er høstet positive erfaringer med at faglige forum og fagutvalg veksler mellom fysiske møter og teamsmøter. Flere forum og fagutvalg bruker kortere teamsmøter, kombinert med fysiske møter med mer tid, der man møtes ute i kommunene for å bli bedre kjent.

Det har vært jobbet med samhandling mellom forum for kommunalsjefer og KDU/representantskap, for å få bedre flyt i informasjon mellom kommunalsjefer og kommunedirektør.

Østre Agder samarbeidet hadde i 2025 fem medarbeidere i faste stillinger. Det er 1,5 årsverk ned fra 2024. Det har vært tre prosjektmedarbeidere i 3,7 stillinger. 1,3 prosjektstilling er finansiert ved fondsmidler i 2025, i tillegg er informasjonssikkerhetsrådgiver finansiert ved fondsmidler i 60 %.

Samhandlingskoordinator Harry Svendsen har sekretariatsfunksjon for Østre Agder helse- og omsorgslederforum. Han har et særlig ansvar for samarbeidet mellom kommunene og Sørlandet sykehus HF, der han har ivarettatt sekretariatsansvar for KOSS for alle kommunene i Agder. Dette er et samarbeid der kommunene på Agder samordner sine interesser overfor Sørlandet sykehus. Han leder også Østre Agders FOUI-satsing innen helse- og omsorgsfeltet.

Siri Asdal er utviklingsleder med ansvar innenfor nærings- og samfunnsutvikling. Hun ivaretar nestlederfunksjonen i sekretariatet. Stillingen følger opp Østre Agder næringsforum og bistår sekretariatsleder og representantskapets leder i påvirkningsarbeidet som Østre Agder driver.

Beate Strand Nilsson er tilsatt som utviklingsveileder fra 1. mars 2025. Helene Kløcker har vært ansatt utviklingsveileder hele året. Begge stillingene er faste stillinger, og de har ansvar for tilskuddsordningen og for å drive utviklingsprosessene i partnerskapet sammen med eiere og UiA.

Tilskuddsordningen bestod i 2025 av Dekomp (skole), ReKomp (barnehage) og Kompetanseløftet (barnehage, skole og PPT). Oppfølgingen skjer i samarbeid med Oppvekstforum, Fagutvalg for barnehage, de tre sonene (deltakerkommunene), utviklingsteamene, barnehager/skoler i nettverkene og UiA. Stillingene ivaretar sekretariatsfunksjon og saksutredning for Østre Agder Oppvekstforum og Fagutvalg for barnehager, og har også bistått Fagutvalg for voksenopplæring.

Veilysrådgiver Håkon Håversen har vært ansatt siden mai 2025. Oppgavene i stillingen er knyttet til utbygging og drift av veilysanlegg. For å sikre kontakten med kommunenes tekniske driftsavdeling er det etablert et fagutvalg for veilysanlegg. Stillingen er redusert til 0,5 årsverk, og er lagt under veiavdelingen i Arendal kommune. Stillingen ble frikjøpt av sekretariatet i 2025, med noe lavere stilling enn 50 %.

Stillingen som rådgiver innen e-helse og velferdsteknologi ble i 2024 vedtatt avsluttet i kommunaldirektørenes budsjettseminar for 2025, og har vært ute av enheten siden april 2025.

Informasjonsarbeid

Østre Agders nettsider holdes løpende oppdatert med innkallinger, sakspapir og referater fra representantskapet, kommunedirektørutvalg og andre samarbeidsforum. Alt oversendes som linker til representantskapets medlemmer og andre deltakere ved møter i Østre Agder. I tillegg arkiveres referat fra møter i KDU og Representantskapet i P360. Presentasjoner som blir holdt i møtene gjøres tilgjengelig for interesserte via linker i referatene.

Ny hjemmeside for Østre Agder har vært jobbet med i 2025, og vil bli lansert i Q1 2026. Det har vært fokus på mer synlighet av Østre Agder gjennom økt bruk av Facebook og igangsettelse av ny LinkedIn-side.

Samling av formannskapene ble gjennomført i 2025 på Tvedestrand videregående skole. Hovedfokus under samlingen var beredskap, der Fylkesberedskapssjef Yngve Årøy hos Statsforvalteren presenterte ny Totalberedskapsmelding, og samarbeid helsetjeneste – politi og kommune snakket om betydningen av formalisert og god samhandling for å ivareta samfunnsvernet.

I tillegg var konsulent i NIVI analyse Geir Vinsand på besøk for å presentere rapport om interkommunalt samarbeid på Agder og funnene, analyser og anbefalinger for Østre Agder-regionen. Han foreleste også om mulighetene rundt en ny grunnavtale for regionen.

Nasjonalt og regionalt påvirkningsarbeid

Det ble arrangert en samling der 1. og 2. listekandidater på Stortinget i Østre Agder ble invitert til Representantskapet, og regionen fikk lagt frem sine viktigste politiske saker for 2025.

I stedet for tur til Stortinget ble det arrangert Representantskapsmøte på Fevik Strand hotell og teamsmøte med statssekretær Usman Mushtaq i Helse- og omsorgsdepartementet. Sakene var ressursmangel i helsetjenesten, Universitetssykehjem og kostnader og organisering rundt ressurskrevende tjenester. Det var også teamsmøte med Kristine Kallset, statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet, der prioriterte saker var krav til kommunenes generelle beredskap, utfordringer rundt den nye Totalberedskapsmeldingen, og mangel på kompetanse hos brannvesenet når de er først på stedet i ulykker/ utrykning. I tillegg utfordringene rundt beredskap for uforutsette hendelser som uvær og strømlinjer/strømstans, veirydding etc.

Representantskapet har på hvert styremøte en egen sak som omhandler aktuelle påvirkningssaker.

Sentrale saker i 2025 var:

- Det er gitt felles høringsinnspill fra alle kommunene samlet til NOU 2025:2 «Samfunnsvern og omsorg».
Voldelige og utagerende pasienter med alvorlig psykisk lidelse og rusproblemer utfordrer tryggheten til innbyggerne, ansattes sikkerhet og god pasientbehandling. Østre Agder har tydeliggjort at dagens uklare ansvarsdeling mellom kommuner og helseforetak må endres til at behandlingen i sin helhet for denne pasientgruppen blir et statlig ansvar.
- Sykehuset i Arendal har over tid hatt særskilte rekrutteringsutfordringer innenfor flere spesialiteter, spesielt innenfor gastrokirurgi.
Østre Agder og Arendal kommune har i nært samarbeid tatt flere initiativ inn mot sentrale myndigheter for å bidra til at sykehuset i Arendal styrkes og videreutvikles som stort akuttisyekehus i tråd med føringer gitt av Stortinget.
- Helsereformen og Kommunekommisjonen
Østre Agder har gitt innspill til KS sentralt om den pågående utredningen til ny helsereform og vil gi felles høringsinnspill når det endelige forslaget legges fram 01.11.2026.
- Prosjektet *HMS i skolen - forebygging av emosjonelle belastninger*, som har blitt meget godt mottatt blant ledere og medarbeidere ved skolene, ble videreført ut 2025 med ekstra støtte fra Østre Agder med 250 000 kroner.
- Representantskapet inviterte 1. og 2. listekandidater i Sttingsvalget til et møte der regionens prioriterte saker ble lagt frem. Sakene var: transportplan E18 i regionen, Universitetssykehjem i Agder og samarbeid med UiA, Arendal Havn, Gullknapp og Grønn industri, tilskuddsmidler utleieboliger, Østre Agder som kulturdestinasjon og kommuneøkonomi
- Representantskapet avholdt teamsmøter med Statssekretær Usman Mushtaq ved Helse- og omsorgsdepartementet der ressurskrevende tjenester og universitetssykehjem ble adressert, og Statssekretær Kristine Kallset ved Justis- og beredskapsdepartementet der saker som flyplass i beredskapsøyemed, økt beredskapsarbeid i kommunene uten midler og krav til kommunene rundt Totalberedskapsmeldingen ble løftet.

- Østre Agder ga en tydelig høringsuttalelse angående tannhelsestrategien «Helhetlig omstilling og effektivisering av Tannhelsetjenesten i Agder» der det ble understreket viktigheten av en desentralisert struktur, og med anmodning om at det burde være en høringsrunde for kommunene, noe det ble.
- Det ble laget en felles høringsuttalelse til høringen på forslag til forskrift om Norgespris og strømstøtte med følgende tre punkter: Fremskynde prosessen for næring – NO2 – Større bruk av ENOVA.
- Det ble gitt uttalelse fra Østre Agder samarbeidet på høringen til regional LIM-plan: «Planprogram for regional plan for likestilling, inkludering og mangfold».
- Representantskapet stilte seg bak en overordnet felles generell høringsuttalelse til skolestruktur for videregående skoler i regionen: «Skole- og tilbudsstruktur for videregående skoler i Agder 2026-2030».
- Representantskapet stilte seg bak å anskaffe et Agder-kontor i Oslo der regionene kunne ha større mulighet for å booke rom og arbeidsplass selv, og det ble opprettet et eget Agder-kontor i 6. etasje på KS-huset, med to møterom og arbeidsplasser.
- Man samlet seg på ordførernivå, og formulerte et brev til et oppslag i KS med tydelig beskjed om at KS må støtte regionen når kommuneøkonomi løftes til politikerne nasjonalt.
- De to regionrådene i Østre Agder og Setesdal hadde flere dialogmøter med UiA der det ble argumentert for fortsatt distriktsvennlig utdanning av sykepleiere i Østre Agder. Saken jobbes med kontinuerlig. Østre Agder regionen fikk 1,5 millioner fra Fylket for å fortsette arbeidet med distriktsvennlig utdanning i regionen.

Andre viktige saker som er jobbet med i representantskapet

- Det har vært jobbet aktivt med ny strategi for samarbeidet, gjennom flere workshoper. Strategien legger vekt på hvilke politiske saker som er en prioritet for regionen vår.
- Det er laget forslag til ny grunnavtale for Østre Agder interkommunalt politisk råd som går dypere enn tidligere i å være et forpliktende samarbeid.
- Begge disse sakene er satt litt på vent grunnet diskusjoner rundt betalingsmodell som har pågått siste halvår 2025.

Felles innsats for nærings- og samfunnsutvikling

Samarbeidet om nærings- og samfunnsutvikling i Østre Agder har som mål å styrke regionale satsinger og møte felles utfordringer på en effektiv og koordinert måte. Østre Agder Næringsforum fungerer som en sentral arena for erfaringsdeling, kunnskapsutvikling og utvikling av felles prosjekter. Forumet er også en viktig møteplass der eksterne aktører bidrar med innspill og deltar i dialog om relevante temaer for regionen.

Møteaktivitet og organisering

Næringsforum har i 2025 avholdt sju ordinære møter. I tillegg er det gjennomført kontaktmøter med kommunedirektørutvalget og representantskapet. Møtene arrangeres på rundgang i kommunene, og «kommunens halvtime» er en fast post på agendaen. Samarbeidet med Agder fylkeskommune og de interkommunale politiske rådene har vært godt, og fylkeskommunen har hatt fast representasjon i forumet.

Forumets mandat ble revidert og vedtatt i 2025.

Det er arbeidet videre med de fem innsatsområdene i Strategisk plan, og næringssjefene har hatt felles kontordager i lånte lokaler på Fløyheia.

Regionale satsinger og prosjekter

Som vertskommune for batterisatsingen har Arendal kommune etablert en tverrfaglig koordineringsgruppe. Østre Agder deltar som observatør og representerer de øvrige kommunene i samarbeidet.

Samarbeid med Universitetet i Agder

Samarbeidet med Universitetet i Agder (UiA) har fortsatt innen flere områder:

- Prosjektet Innovasjonspolitik for store samfunnsutfordringer (STORUT) ble avsluttet i 2025, og deler av sluttrapporten er presentert som film.
- Næringsforum har deltatt som partner i forskningsprosjektet FORNYAGDER, ledet av UiA og NORCE. Prosjektet leverte sluttrapport i desember 2025.
- Østre Agder samarbeider med UiA om distriktsvennlige studier. To bachelorprogrammer er i gang i regionen, og sekretariatet har ansvar for koordinering og oppfølging.
- Det planlegges to deltidsstudier: distriktsvennlig barnehagelærerutdanning og arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning.

I fjerde kvartal mottok sekretariatet 1 500 000 kroner fra Agder fylkeskommune til oppfølging av igangsatte studier og videre utvikling av kompetansepolitikken i regionen.

Arrangementer og partnerskap

Østre Agder deltok også i 2025 som partner i TEDxArendal.

Næringslivskonferansen Framoverlent, utviklet av næringssjefene i Østre Agder, ble arrangert på Moland i april og samlet over 300 deltakere.

Næringsforum bidro i planlegging og gjennomføring av arrangementet fra ROBEK til vekst: Hvordan kan næringsutvikling snu kommuneøkonomien? under Arendalsuka.

Sekretariatet er oppnevnt som kontaktpunkt til Agder symbiose kjerneteam, en satsing i regi av Agder fylkeskommune.

Reiseliv og regional profilering

Den felles reiselivssatsingen i regionen resulterte i forprosjektet Grenseløse opplevelser i Østre Agder, som mottok 100 000 kroner i tilskudd fra Agder fylkeskommune. Forprosjektet ble avsluttet i 2025 og det planlegges for et hovedprosjekt.

Internasjonal rekruttering og arbeidskraft

Invest in Agder og Rogaland, i samarbeid med NAV EURES, inviterte til deltakelse på et felles nettsted under navnet Southwest Norway. Prosjektet arbeider for å tiltrekke internasjonal arbeidskraft. Østre Agder utarbeidet nettsider for egen region og deltok på Europas største rekrutterings- og emigrasjonsmesse som del av denne satsingen.

Helse og omsorg – samhandling kommuner og Sørlandet sykehus HF

Organisering av samarbeidet

Samarbeidet på helsefeltet mellom kommunene på Agder og Sørlandet sykehus (SSHF) er et lovregulert omfattende samarbeid omtalt som «Helsefellesskapet på Agder».

«Helsefellesskapet på Agder» er organisert med ett politisk nivå «Partnerskapsmøte» som avholdt to møter i 2025. Videre er det et administrativt ledernivå på Agder, kalt «Strategisk samarbeidsutvalg (SSU) og et Regionalt samarbeidsutvalg (RS). Det ble avholdt 4 møter i SSU og 4 møter i RS i 2025.

RS i Østre Agder består av de 8 kommunene i Østre Agder-samarbeidet, Sørlandet sykehus Arendal (SSA) og Distriktpsikiatrisk senter (DPS Østre Agder).

I tillegg er det formalisert en rekke faglige samarbeidsutvalg innenfor prioriterte områder.

Viser for øvrig til Årsrapport for Helsefellesskapet som er tilgjengelig:

<https://www.sshf.no/helsefaglig/samhandling/oss-helsefellesskap-pa-agder>

For å sikre god samordning og felles prioriteringer på Agder inngår alle de 25 kommunene på Agder i det «Koordinerende overordnede strategisk samarbeidsutvalget» på helsefeltet – forkortet KOSS–samarbeidet. Østre Agder ved samhandlingskoordinator har også i 2025 (sammen med Kristiansand kommune) vært sekretariatsleder for KOSS–samarbeidet.

På initiativ fra Kommunedirektørutvalget på Agder (KDU) ble det i november 2024 gitt et oppdrag om at KOSS skulle videreutvikles til å bli Agderkommunenes strategiske helseledernetverk med ansvar for både den kommunale medvirkningen i «Helsefellesskapet», videre satsing på e–helse og digitalisering og etablering av en ny struktur innen forskning på helsetjenestene (KSF).

KOSS–samarbeidet har i løpet av 2025 utredet og gjennomført en reorganisering som ble endelig vedtatt 31.10.2025.

KOSS har nå følgende mandat:

- Økt felles satsing mellom kommunene på Agder om de viktigste strategiske utviklingsområdene på helsefeltet der det gir **merverdi**:
 - Tjenesteutvikling og kompetanse
 - Innovasjon, digitalisering og helseteknologi
 - Analyse, kunnskapsutvikling og forskning
- Styrke og videreutvikle samarbeidet med Sørlandet sykehus gjennom Helsefellesskapet for å sikre felles prioriteringer og bedre sammenhengende tjenester
- Ivareta strategisk samordning for Agderkommunenes interesser på helsefeltet inn mot nasjonale og regionale myndigheter, råd og utvalg

De 8 kommunene i Østre Agder har et eget omfattende og tett tjenestesamarbeid.

Det er derfor etablert faste samarbeidsorganer på både ledernivå, helselederforum (HLF), og faglig nivå knyttet til bl.a. legevaktsamarbeidet, «kommunal øyeblikkelig hjelp-døgntilbudet», digitaliseringsfeltet og på området felles kunnskapsutvikling (forskningssamarbeid).

Forskning og kvalitetsarbeid

Østre Agder har et eget samarbeid med Universitetet på Agder med en «kombinasjonsstilling» - en forskningsrådgiver som skal initiere og realisere satsingen i Østre Agders strategi-dokument for forskning: «Kunnskapsløft for bedre helse og gode liv».

Østre Agder har også i samarbeid med USHT etablert et eget Læringsnettverk «Gode pasientforløp» som er et tverrfaglig «Forbedringsteam» med representasjon fra alle 8 kommunene og Sørlandet sykehus, Arendal. Det ledes av Merete A. Land fra USHT Agder Øst som er frikjøpt av Østre Agder til dette arbeidet.

Fokusområder i læringsnettverket i 2025 har bl.a. vært:

- Videre utprøving av «Helsefremmende team»
- Forbedringsarbeid utskrivningsklare pasienter
- Innføring av «Digital avviksløye»
- Evaluering av Pakkeforløp Hjerneslag
- Idé - og konseptutvikling av felles prosjekt «Integrerte helsetjenester» som er et tverrfaglig oppfølgingsteam som gir felles behandling av pasienter utenfor sykehus.

To av prosjektene er videreføring som bygger på den flerårige satsingen i prosjektet «Bærekraftige oppvekst, helse- og omsorgstjenester» (BOHO).

E – helse og digitalisering

Østre Agder samarbeidet har ansvar for å introdusere nye velferdsteknologiske satsinger i samarbeidskommunene. Arbeidet koordineres gjennom Fagutvalg for digitalisering (helse) med representanter fra de åtte kommunene. Arendal har fra mars 2025 overtatt ansvaret fra Grimstad som vertskommune for e-helsesatsingen for kommunene på Agder, og å være bindeledd og ansvarlig for gjennomføring av den nasjonale satsingen «KS Innføringsløp» som inngår i Digi Agder-samarbeidet. Nettverksarbeidet har i 2025 realisert/videreføres i 2026:

- *Arbeidet med ny interkommunal struktur for e-helse og digitalisering har bidratt til å synliggjøre nytteverdien av nettverksarbeidet i kommunene.*
- *Agder har med representanter i 2 nasjonale arbeidsgrupper, HTM og nyetablert Gruppe for velferdsteknologi.*
- *Ny struktur legger til rette for at nettverket kan være en pådriver for felles innføringsløp i 2026.*
- *Gjennomført felles anskaffelsesprosjekt.*
- *Det er etablert eget utvalg som ivaretar felles avtaler/anskaffelser hvor samtlige kommuner er representert og holdes løpende orientert om aktuelle innføringsløp. Gjennomført Agdersamling og webinar om erfaringsdeling og gevinstrealisering.*

Interkommunalt samarbeid i oppvekstsektoren

Utviklingsveiledere i sekretariatet følger opp Oppvekstforum, Fagutvalg for barnehager og Fagutvalg for voksenopplæring. Utviklingsveilederne er ansvarlig for innkalling, bistår med gjennomføring av møter og skriver referat.

Møtevirksomhet i 2025:

- Oppvekstforum: 8 møter
- Fagutvalg for barnehager: 7 møter
- Fagutvalg for voksenopplæring: 0 møter

Tilskuddsordningen

“Oppvekst og utdanning” koordinerer og samordner tilskuddsordningen for de 107 barnehagene og 45 skolene i vår region. Samarbeidet styres av Østre Agder Oppvekstforum der hver kommune er representert med leder fra oppvekstsektoren. Målet er å styrke og støtte kollektiv kompetanse i barnehager, skoler og PPT ut fra lokale behov.

Utvikling av det profesjonelle lærende fellesskapet for ansatte skal fremme utvikling, læring og trivsel og bidra til et likeverdig tilbud for alle barn og unge. Kompetansehevingens mål er utvikling av ansattes kvalitet, som i neste omgang skal komme barn og elever til gode i barnehagene og skolene. En forutsetning for å få økonomiske midler fra tilskuddsordningen er et formelt samarbeid med universitet eller høyskoler på feltet. Østre Agder har laget en partnerskapsavtale med UiA. Universitetet skal bruke erfaringene de får til å videreutvikle barnehage- og lærerutdanningene.

Økonomisk tildeling Tilskuddsordningen (Rekomp, Dekomp og Kompetanseløftet) 2025:

Rekomp (regional ordning for kompetanseutvikling barnehage)	1 837 309 kr
Dekomp (desentralisert ordning for kompetanseutvikling skole)	1 525 993 kr
Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis	1 383 105 kr
Totalt tildelte midler	4 746 407 kr

Deltagelse - barnehage og skoleutvikling 2025

I 2025 har 67 barnehager og 41 skoler deltatt på kompetanseheving sammen med UiA. Den overordnede tematikken for kompetanseutviklingen har vært **“Inkluderende praksis i barnehage og skole - laget rundt barnet”**.

Stortingsmelding 6 legger vekt på å utvikle kompetanse som forsterker deltagelse i fellesskapet for alle barn. For å oppnå økt faglig, sosial og psykologisk inkludering må man jobbe parallelt på flere ulike områder og nivåer.

Nettverkssamlinger, fagdager og satsinger 2025

Deltakende skoler og barnehager + PPT er delt inn i tre soner. Sone 1 er Arendal, Sone 2 er Grimstad og Sone 3 er Froland, Tvedestrand, Risør, Gjerstad, Vegårshei og Åmli. Hver sone er inndelt i egne barnehage- og skolenettverk.

2025 har vært et år med stor aktivitet med tanke på samlinger. For barnehagene i Østre Agder har det vært gjennomført totalt 21 nettverkssamlinger, 20 styrerstøttesamlinger og en felles fagdag for alle deltakende barnehager (ca 750 deltakere). For skolene har det vært gjennomført 15 nettverkssamlinger i løpet av året. Våren 2025 ble det også arrangert en stor samhandlingskonferanse for ledere i oppvekst i sone 1 der tematikken dreide seg om samhandlingen mellom barnehager, skoler, PPT og andre.

Nytt av året var satsingen “KI i skolen” som hadde oppstart høsten 2025. Dette var første del av et stort kompetanseløft knyttet til bruken av KI i skolene i Østre Agder. Satsingen er delt opp i et Lederspor og et Lærerspor, der de to første samlingene i Ledersporet ble gjennomført høsten 2025. 44 skoler i Østre Agder, inkludert voksenopplæringen, deltar i satsingen.

Høsten 2025 ble det gjennomført dialogmøter med alle åtte kommuner i Østre Agder for å kartlegge videre behov for kompetanseutvikling i 2026-2027.

Handlingsplan for barnehage- og skoleutvikling 2025

I samhandling med Oppvekstforum og Fagutvalg for barnehage, samt arbeidsgruppe for Kompetanseløftet ble «Handlingsplan for barnehage- og skoleutvikling i Østre Agder-samarbeidet 2024/2025» skrevet. Denne ble godkjent i Samarbeidsforum.

UngLøft - felles satsing på levekår og reduksjon av ungt utenforskap

Østre Agder har flere utfordringer knyttet til levekår, og regionen ligger blant fylkene med høyest andel som står utenfor arbeid, utdanning og opplæring.

For å styrke innsatsen på tvers av tjenester og utvikle en mer helhetlig tilnærming til dette utfordringsbildet, fattet Representantskapet i desember 2024 et vedtak om å etablere en 50 % prosjektlederstilling og igangsette et regionalt utviklingsarbeid. UngLøft ble etablert som et felles prosjekt for kommunene i samarbeidet. Målet med UngLøft er å samle og videreutvikle eksisterende arbeid innen oppvekst-, helse- og næringssektoren, og skape strukturer som gir unge bedre støtte i de overgangene som i dag er særlig sårbare.

I løpet av 2025 er det etablert en tverrsektoriell arbeidsgruppe med representanter fra kommunene, NAV, Agder fylkeskommune, KS Agder og Universitet i Agder. Gruppen har arbeidet systematisk med innsikt, kartlegging og utvikling av felles løsninger. Etter hvert ble arbeidet organisert gjennom UngLøft sine tre delprosjekter:

Delprosjekt 1 – Laget rundt barnet

Dette delprosjektet skal styrke tidlig innsats og samhandling rundt barn og unge gjennom bedre koordinering mellom tjenester i oppvekstsektoren og nærmiljøet til barn og unge. Målet er å legge til rette for gode oppvekstsvilkår og støtte til unge i sårbare situasjoner og familiene deres og forebygge frafall før det oppstår.

Prosjekt 2 – Kvalifiserende møteplass øst i Østre Agder

Delprosjektet utreder muligheten for å etablere en interkommunal kvalifiserende møteplass for unge som står utenfor skole og arbeid. På møteplassen kan unge få støtte til å fullføre videregående skole, hjelp til arbeidspraksis og varig arbeid og et sosialt fellesskap. Risør, Tvedestrand, Gjerstad, Vegårshei, Åmli og Froland deltar i utredningen, sammen med NAV og Agder fylkeskommune.

Prosjekt 3 – Inkluderingsløft i arbeidslivet

Dette delprosjektet skal styrke samarbeidet med næringslivet og rekruttering til stillinger i det offentlige, med særlig fokus på helse- og omsorgstjenestene. Delprosjektet skal utvikle strukturer som gjør det enklere for arbeidsgivere å ta imot og følge opp unge som trenger ekstra støtte. Målet er å skape flere trygge innganger til arbeid, bidra til at bedrifter får dekket sitt behov for arbeidskraft gjennom en forutsigbar og trygg rekruttering blant personer utenfor arbeidslivet og sikre varig tilknytning til arbeidslivet for unge som trenger støtte til dette.

Ungløft-prosjektet søkte prosjektskjønnsmidler i november og fikk bevilget 2,3 millioner til gjennomføringen av de tre prosjektene over for 2026, og fortsetter å søke tilskuddsmidler.

Felles innsats innenfor teknisk sektor

Veilyssamarbeidet er videreført også i 2025, og den siste opsjonen i vedlikeholdsavtalen med Traftec ble utløst slik at den nå løper ut i 2026. Arbeidet med anskaffelse av ny vedlikeholdsavtale er startet opp med sikte på å iverksette ny avtale 1. januar 2027. Overgangen til LED har kommet langt, og det legges ikke opp til dette som eget prosjekt, men i kommende vedlikeholdsavtale vil det inngå at «gamle» lyspunkter som skiftes ut skal oppgraderes til LED.

Samarbeidet i VA-sektoren om eksternt mulighetsstudie knyttet til felles renseanlegg ble videreført i og ferdigstilt i 2025. Samarbeidet ble gjennomført i regi av Forum for infrastruktur og samfunnsplanlegging, og sluttrapporten ble presentert for forumet 12. desember 2025. Kommunene tok med informasjonen tilbake for intern diskusjon og veien videre, før det tas opp i forumet på nytt og deretter løftes til kommunedirektørutvalget.

Andre tjenestesamarbeid

Det er et felles NAV-kontor for kommunene Gjerstad, Vegårshei, Tvedestrand og Froland, med Tvedestrand som vertskommune. Dette samarbeidet videreføres.

Prosjektet HMS i skolen - forebygging av emosjonelle belastninger

Dette er et samarbeidsprosjekt som både Østre Agder HR-forum og Østre Agder oppvekstforum står bak.

HMS i skolen har vært rettet mot grunnskoleansatte i Østre Agder-samarbeidets åtte kommuner. I 2023 fra februar var prosjektet finansiert av prosjektskjønnsmidler fra Statsforvalteren. Fra mai 2024 til og med oktober 2025 var prosjektet finansiert av midler fra Østre Agder oppvekstforum og KLP, som har dekket utgifter til en prosjektleder i en 50%-stilling.

Prosjektet har vært rettet mot å styrke grunnmuren i HMS-arbeidet med utgangspunkt i forskning og skolenes behov. Implementeringen har omfattet samarbeid med støttende aktører i HMS-arbeidet, bistand til skoleledelse og ansatte, og tilpasning til hver enkelt kommunes organisering og satsinger. Vellykket HMS-arbeid med emosjonelle belastninger ventes å forebygge sykefravær, øke jobbtilfredshet, samt styrke skolen som en arena for innbyggerne.

Tilbakemeldinger og spørreundersøkelser viser at skolene har hatt nytte av virkemidlene for å forbedre HMS-systematikk, involvering og samarbeid. Flere skoler beskriver økt nytte av parts-samarbeidets arbeid med risikovurderinger, samt at de lykkes bedre med HMS-arbeid enn tidligere. Kombinert med tett støtte i implementeringen er det sannsynliggjort at praksis kan utvikles positivt over tid. For å styrke videre arbeid i skolene og forebygge sykefravær i andre sektorer har kommunene blitt anbefalt å innarbeide virkemidlene i kommunenes helhetlige HMS-arbeid.

Økonomi

Regnskapet godkjennes i møte i Representantskapet under sak 22/26. Det gjøres opp i balanse gjennom bruk og avsetning til fond.

Østre Agder kommunedirektørutvalg ba om å få konsekvensutredninger for et nedtrekk på 5 % på de største tjenestesamarbeidene, og alle presenterte konsekvenser ved dette nedtrekket i budsjettseminaret for 2025. Etter gjennomgangen fikk flere av tjenestene dette nedtrekket i endelig

budsjettramme for 2025. Se detaljer rundt økonomi om de ulike tjenestesamarbeidene lenger ned i årsmeldingen.

I 2025 er stilling for digitalisering i sekretariatet lagt ned, og 50 % prosjektlederstilling i prosjekt bærekraftig oppvekst, helse og omsorgstjenester er redusert. I tillegg var det 5 % nedtrekk i rammen. Dette har ført totalt mindre budsjettramme på i underkant av 0,8 millioner kroner, og tilsvarende innsparing for deltakerkommunene.

Det har vært lagt gode planer for bruk av bundne fond for å få summen ned. Fondsmidler har i 2025 blitt brukt til å dekke 60 % lønn til sikkerhetsrådgiver, 50 % prosjektlederstilling til UngLøft, inndekking av analyse for felles renseanlegg i VA, forsinket faktura for personvernombud fra 2024 og kostnader ved politisk påvirkningsarbeid.

Betalingsmodell i Østre Agder IPR

I forbindelse med godkjenning av budsjett for 2026 i Østre Agder representantskap sitt møte i september, ble forslag om endring av betalingsmodell løftet av Arendal kommune. Forslaget var å endre fastdel fra 15 % til 25 %. Etter dette forslaget har det vært pågående saker gjennom 2025, uten at noen endring av betalingsmodell har blitt vedtatt. Saken fortsetter til 2026.

Interkommunalt tjeneste- og forvaltningssamarbeid i Østre Agder

Kommunal øyeblikkelig hjelp/KØH Østre Agder

Østre Agder interkommunale KØH-avdeling har til sammen 14 plasser (12+ ambulant) og betjener Arendal, Risør, Tvedestrand, Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Froland, Grimstad og Nissedal kommune.

Virksomhetsleder sa opp sin stilling i høst og det var mye som skulle overlappes med fagkoordinator før sluttdato 31.12.25. Fagkoordinator Audun Solstad, konstitueres som virksomhetsleder inntil ny leder er på plass 16. mars 2026, og rapporten er utarbeidet av Solstad.

Drift

Antall innleggelser/opphold har økt sammenlignet med 2024. I 2025 var det 716 innleggelser, 3028 liggedøgn + ca 10 ambulante oppdrag. Snitt liggetid er 4,23 døgn.

Som vist i statistikken i vedlegget har driften i 2025 hatt positiv utvikling på flere områder. Både antall innleggelser og antall pasienter har økt. En reduksjon i antall gjennomsnittlig liggedøgn viser at driften har tilpasset seg nye lokaler og er mer effektiv sammenlignet med fjoråret.

Det er behov for økt legestøtte, særlig før og etter helg (utskrivelser/innkomster). Legeplan er endret slik at det er planlagt inn ekstra ressurser basert på dette. Det er fortsatt smerteproblematikk og infeksjoner som dominerer som innleggesårsak.

Fremdeles hensiktsmessig bruk av diagnostisk sløyfe- SSHF. Dette er nå godt etablert og gir økt kvalitet med nødvendige avklaringer slik at riktig pasientbehandling skjer på rett nivå. Samhandling med legevakten har økt. Raskere respons ved behov for tilsyn på natt i tillegg til kontinuerlig samarbeid på kvalitetsforbedrende tiltak.

Internundervisning er gjennomført i lunsjer, både med egne ansatte og eksterne forelesere fra sykehuset som underviste i aktuelle problemstillinger. Det har vært gjennomført halvdagssamling, fag samt ad-hoc undervisning ved kommuneoverlege og legevaktelege sammen med både Legevakt og avklaringsavdeling.

Det er stabilt sykefravær i sykepleietjenesten– langtidssyke i store stillinger krever ekstra innsats og fleksibilitet fra personalet.

Ambulant KØH

I 2025 har det vært en svak nedgang i antall ambulante oppdrag. Ordningen er kapasitetsregulert og som følge av jevn pågang i ordinære innleggelser er muligheten for ambulante tjenester redusert.

Det høstes fremdeles gode erfaringer med ambulant-behandling av gravide med ekstrem svangerskapskvalme som kommer til avdelingen på dagtid/ambulant.

UKP i KØH

Ordningen er fortsatt kapasitetsregulert. Samarbeidskommunene opplever stor nytte av muligheten for å bruke UKP, både for å unngå overliggedøgn og for å sikre gode overganger med gode

sykepleiere og legeressurser, særlig inn i helg. I perioder med høyt belegg har kommuner fått avslag ved forespørsel, etterspørselen varier.

Legetjenesten

I 2025 er samhandlingen mellom KØH-legetjenesten og legevakten videreutviklet. Synergiene har vært større enn tidligere. Tjenestene har hatt tettere kontakt i både det operative arbeidet og i ledelseslinjen, noe som har gitt raskere avklaringer, bedre informasjonsflyt og mer effektiv håndtering av avvik og forbedringsarbeid.

Det at KØH og legevakten ligger i samme bygg har forenklet utsjekk og medisinske avklaringer betydelig. I 2025 har det også vært behov for fysisk legetilsyn på natt, der legevakten har kunnet bistå med kort responstid. I flere tilfeller har dette gjort det mulig å unngå at bakvakt fra KØH måtte rykke ut. I løpet av året er det også utviklet en ny prosedyre på tvers av KØH og legevakten, i samarbeid med legetjenesten, knyttet til situasjoner med akuttutrykning hvor legen ikke er fysisk til stede på legevakten. Prosedyren tredde i kraft i februar 2026, men bygger på erfaringer og behov som var tydelige allerede i 2025. Det jobbes med justeringer og KØH-legene vil bli involvert for videre faglige vurderinger.

Det er også tydelig at KØH-legene i 2025 i større grad arbeidet for å redusere innleggelse av uavklarte pasienter. Dette ble mulig gjennom bedre avklaringer per telefon, kontinuitet og erfaring hos legene, samt mer systematisk bruk av diagnostisk sløyfe. Disse tiltakene har gjort at pasientforløpene i større grad ble avklart før eventuell innleggelse, og dermed bedre tilpasset KØH sine rammer.

Utover dette har bruk av vertskommunens legeressurser vært et sentralt tema gjennom høsten 2025, særlig i forbindelse med planlagt nedtrekk. Det ble anbefalt at KØH i større grad synliggjør faktisk bruk av legekapasitet, inkludert variasjoner knyttet til sykdom, ferieavvikling og perioder med behov for to leger på dagtid for å sikre medisinsk forsvarlighet. Ikke alle synergier er like enkle å måle eller tallfeste, men de har hatt betydelig innvirkning på kapasitet, responstid, pasientflyt og kvaliteten i samhandlingen mellom tjenestene.

Også i 2025 opplevde legetjenesten svingninger i antall innleggelser i «bølger», noe som påvirket både arbeidsbelastning og behov for fleksibel medisinsk bemanning.

Økonomi

Planlagt bruk av fond i 2025. Husleien har økt fra kr. 1 350 000 til 1 724 000 og sett opp mot totale driftskostnader i 2024 er tallene for 2025 omtrent tilsvarende. Dette kan gi føringer for faktiske kostnader på drift fremover.

Avdelingen styrer bemanningen effektivt mot belegg og henter ut store besparelser på redusert innleie i nedetider.

I høstens budsjettseminar ble det vedtatt et nedtrekk på 4,5 %, tilsvarende 1 053 000 kr for 2026. Konsekvenser av dette ble redegjort i HLF des 2025.

I desember meldte Nissedal seg ut av samarbeidet.

Digital hjemmeoppfølging

Tjenesten Digital hjemmeoppfølging (DHO) har vært i ordinær drift, også gjennom hele 2025. Den største endringen skjedde 1. april. Da fikk vi på plass en ny drift- og betalingsmodell som det er blitt

jobbet mye med i månedene forut. Her ble det vedtatt å ta i bruk Tellu sin DHO-løsning. Overgangen har gått meget bra – både for pasienter og oppfølgere.

I utgangen av 2025 var ca. 50 pasienter tilknyttet TMS Arendal. Det er en svak nedgang fra året før. Det skyldes en kombinasjon av at noen kommuner har trukket seg fra samarbeidet og naturlige frafall i løpet av året som gikk.

Regional telemedisinsk sentral har også i år bidratt inn i CRANE-prosjektet. Vi ser nå bl.a. på en mulighet for å koble på ECG 24/7 sammen med Tellu, slik at vi kan få varsel om atrieflimmer på aktuelle pasienter.

Man visste ikke om muligheten for å søke midler fra HDir om spredning av helseteknologi i 2025. Vi planlegger for å levere inn søknad for 2026.

Det har blitt videreført faste møter med Kolskoordinator SSA som er meget positivt. Statistikk ligger i eget vedlegg til årsmeldingen.

Østre Agder krisesenter

Bystyrets vedtatte budsjettramme

Beskrivelse	Regnskap 2025	Regulert budsjett 2025	Opprinnelig budsjett 2025	Regnskap 2024
Sum utgifter	11 271	10 582	11 453	13 611
Sum inntekter	-7 312	-6 623	-6 623	-8 292
Netto driftsramme	3 959	3 959	4 830	5 319

Utvikling og status

Krisesenteret hadde et mindre forbruk på 216 538 kr som ble lagt på fond.

Gavemidler

Enheten har i 2025 fått følgende økonomiske gaver:

- Stiftelsen Aust-Agder: 125 000 kr
- Gjensidigestiftelsen: 84 500 kr
- Winrace Propellers AS: 5 000 kr
- Nedenes skole gave: 2 038 kr
- Soroptimistklubb: 6 000 kr

Pr. 31.12.2025 står det 750 603 kroner på fond etter mindreforbruk tidligere år, jmf samarbeidsavtale for Østre Agder krisesenter.

- Gavemidler krisesenteret øremerket: 115 000 kroner
- Gavemidler barn, krisesenteret 432 000 kr
- Gavemidler barn, krisesenteret: 19 150 kroner

Arbeidsgiverstrategi

Medarbeider- og brukerundersøkelser

Medarbeiderundersøkelse 10 faktor er planlagt gjennomført i 2026.

Vernerunde

Det er utført vernerunde i 2025, den ble gjennomført 26. mars 2025.

Internkontroll

Intern rutinehåndbok blir jevnlig justert, forbedret og oppdatert. Personalmøte 4 ganger i året (dette er lagt i turnus) og ukentlig fagmøte er viktige arenaer for innspill og dialog om forbedring av rutiner og arbeidsmåter. Avvikshåndteringen er fulgt opp etter gitte retningslinjer og lukkes fortløpende etter vurdering og gjennomføring av forbedringstiltak. Risiko -og sårbarhetsvurdering (ROS-analyser) har vært fortløpende gjennomført og omhandler i stor grad beskyttelsestiltak for mottakere av tjenesten.

Samarbeidsavtalen for Østre Agder krisesenter er fulgt opp og gjennomført i tråd med intensjonen. I henhold til bestemmelsene i samarbeidsavtalen er det gjennomført 3 samarbeidsmøter med vertskommune og samarbeidskommunene. Ett møte i kommunedirektørutvalget (budsjett) og to møter med fagansvarlige for den enkelte kommune.

Enheten har en stor samarbeidsflate knyttet til kommunesamarbeidet om Østre Agder krisesenter. Samarbeidet er planlagt i virksomhetens årshjul og har vært gjennomført som planlagt, med både fysiske og digitale møter. Samarbeidspartnere i kommunene er barnevern, politi, familievernkontor, ATV, Nav, legevakt og psykisk helse og rus. Det foreligger samarbeidsavtaler mellom krisesenteret og barnevern, politi, Nav og legevakt. I tillegg samarbeider vi med spesialisthelsetjenesten i enkeltsaker.

Legevakten i Arendal

Legevakten i Arendal skal ta seg av akutt sykdom, skader og forverring av sykdom hvor nødvendig undersøkelse og behandling, ut fra en faglig vurdering, ikke kan vente til neste ordinære arbeidsdag. Pasientene skal ha trygghet for at de får den hjelpen de trenger og de skal møtes med høflighet, respekt og forståelse.

Legevakten i Arendal er et heldøgns- og helårs legevaktsamarbeid mellom 9 kommuner; Arendal, Froland, Gjerstad, Grimstad, Nissedal, Tvedestrand, Vegårshei, Risør og Åmli. 01.01.2025 var innbyggertallet i disse 9 kommunene 99 602.

Legevakten har i tillegg telefonformidling for Valle/ Bykle og Fyresdal, Evje, Hornes og Bygland som til sammen har 8523 innbyggere. Totalt med telefonformidling iberegnet, har Legevakten i Arendal et dekningsområde på 108 125 innbyggere.

Telefonformidling for Fyresdal vedvarer til ut januar 2026, de har valgt å trekke seg ut av samarbeidet.

Legevakten i Arendal jobber iherdig med å tilpasse seg de økende kravene og behovene i samfunnet. I løpet av året har legevakten arbeidet for å øke standarden på helsetjenester, møte pasientene med respekt og sørge for at de får den hjelpen de trenger.

For å håndtere utfordringene med bemanning og økt pasientvolum, har legevakten rekruttert flere vikarer og fastleger, og opprettet og gjennomført samarbeidsmøter med andre instanser for å styrke

koordineringen. Dette samarbeidet har vært nøkkelen i å avklare forventninger og håndtere avvik, noe som bidrar til helhetlige pasientforløp.

Digitalisering har også vært et fokusområde, hvor det er lagt planer om å implementere innovative løsninger som kølappsystemer og forbedring av triagesystemet for å effektivisere pasienthåndteringen. Oppmøtetid og primærtriage ble innført sommeren 2025 for å sikre bedre pasientflyt og ABCD, primærundersøkelse ved ankomst. Innføringen av et nytt nødnett vil ytterligere forbedre legevaktens kapasitet til å håndtere henvendelser, og bidra til en mer effektiv drift. Vi holder på å legge om fra ICCS til Life X på telefonsentralen.

Legevakten er i kontinuerlig utvikling for å sikre en robust struktur som møter innbyggernes helsekrav på en bærekraftig måte.

Legevakten i Arendal har hatt to fulle driftsår i de nye lokalene, noe som har vist seg å gi betydelige gevinster knyttet til lokasjon, bygg og samarbeid. Nærheten til sykehuset har gjort det lettere for pasienter å få supplerende undersøkelser og avklaring, og det er registrert en økning i bruken av diagnostisk sløyfe. Helsehusets plassering av spesialisthelsetjenesten har gitt økt trygghet for pasienter, pasientbehandling og lettere tilsyn om natten samt kort reisevei for skrapelige pasienter.

Utfordringer ved IKT og datasystem

Utfordringene med journalsystemet har vært vedvarende gjennom 2025. Høsten 2025 startet vi prosess med å planlegge ny anskaffelse. Denne pågår fortsatt. Utfordringene følges opp i egen gruppe i IKT, og med direkte møter med leverandør.

Rekruttering

Søkermengden på legevakten på sykepleiestillinger og som sommervikarer fortsetter å øke. Vi har hatt over 12 stykker på de fleste utlysninger, og på sommerjobb hadde vi over 50 søkere. Flere svært dyktige medarbeidere er ansatt.

Klinkenberg kommunale legesenter

Ligger i Legevaktens lokaler, åpnet 1. april 2025, og gir oss noen synergieffekter i form av kombistillinger for sykepleiere og leger. Tiltaket vil også styrke helgebemanningen for begge yrkesgrupper, samt effektivisere ressursbruken. Dette samarbeidet kan ikke bare forbedre arbeidsmiljøet, men også økonomisk bærekraft ved at konsultasjoner kan takseres direkte. Per nå er det ansatt 4 av 7 ALIS, en avdelingsleder for legesentret og en fagansvarlig overlege. Sistnevnte er vikarer for henholdsvis virksomhetsleder Legevakt og fagansvarlig overlege på legevakten for å styrke robustheten også i ferieavvikling. Legene går inn i kombinerte stillinger, og dekker en del av vakter for legevakten. Disse går også i ordning med kompetansebakvakt, og dekker noe akutt beordring for legevakten. Planen er full drift av legekontoet i siste del av 2026, og når dette er iverksatt, må vi se om legeriggen er robust nok. Dersom vi fortsatt ikke er i mål, må vi vurdere å ansette egne legevaktsleger.

Fag og struktur

Fokus på fag er stort. Vi fortsetter med månedens tema hver måned. Fagplan er utarbeidet årlig. Vi bruker det digitale læringsopplegget til MedEasy, og flippet fagplanen vår. Dette for å kunne sikre at ansatte følger fagplanen, og har forståelse for hvor viktig det er å holde seg faglig oppdatert. Dette kan man følge opp og måle ved å gå inn som administrator i systemet. Man måler og vurderer at krav og tilsyn følges opp, det er like viktig å sikre at kompetansen hos hele personalgruppa er

etter en forventet standard. Vi kjører case annenhver uke, for å bli enda bedre på teamkommunikasjon og akutte hendelser.

Utprøving av kommunal nettlege

Arendal kommune takket ja til å delta i utprøving av kommunal nettlege 2025-2026, og tilbudet driftes av Klinkenberg legesenter. Østre Agder kommunene fikk tilbud og takket ja til å benytte tjenesten. Tjenesten åpnet i november 2025, åpningstid er foreløpig alle virkedager fra 15 til 22.

Kommunal nettlege er et digitalt helsetilbud som gir innbyggere i Arendal og samarbeidskommunene tilgang til videokonsultasjon med kommunal lege når fastlegen ikke er tilgjengelig. Tjenesten håndterer enkle, ikke-akutte problemstillinger og skal styrke tilgjengelighet og avlaste fastlege og legevakt.

Tilsyn

Vi følges opp av Helsetilsynet, og fikk 3 pålegg derfra. Det gikk på svartid på telefon, sikre forsvarlighet hos pasienter inntil oppmøtetriage, og kompetansebakvakt. Vi sendte inn 6 rapporter månedlig i 2025, siste i september. Vi har ikke fått tilbakemelding fra Helsetilsynet i forhold til videre oppfølging. Hele tiden har vi jobbet kontinuerlig med forbedringstiltak, og det er kun pålegg i forhold til svartid på telefon med krav om 80% svartid innen 2 minutter som ikke er oppfylt. Tall viser allikevel positiv utvikling etter iverksatte tiltak.

Nødnettet har kjørt hyppigere nedetid og vedlikehold, og har hatt flere alvorlige brudd på linjen fra HDO. Dette medfører sårbarhet for publikum som ringer inn, og øker også vår svartid, og vi får et tilsvarende dårligere utgangspunkt til å overholde svartid.

Økonomi

Vikarbyrå ble avvirket mars 2025. Noen vikarleger gikk da inn og dekket store deler av nattevaktene hos oss inntil flere ALIS leger ble ansatt fast på Klinkenberg legesenter. En turnus med svært mye vakante vakter har medført mye overtid.

På budsjettseminar høst 2025 estimerte vi et merforbruk på 1 700 000. Dette på grunn av mye usikkerhet med kompetansebakvakt, beredskapsgodtgjøring, nødnett og økte kostnader på legebil/veker. Vi fikk et nedtrekk på 4,5 %, men mulighet til å få redusert denne økonomiske rammen fordelt på 2 år, 2026 og 2027.

Regnskapet for legevakten endte med et underforbruk på 2 207 312 ved årets slutt. Da etter ytterligere innsparinger på kompetansebakvakt, generell vikarbruk/overtid og gode inntekter siste del av året. Fordelt etter fordelingsmodell med samarbeidskommuner.

Statistikk for legevakten følger som vedlegg til årsmeldingen.

Alternativ til Vold - Arendal

Kontorbeskrivelse/kontorets aktivitet i 2025

Behandlingstilbudet ved ATV Østre Agder er primært et behandlingstilbud for menn og kvinner som utøver vold i nære relasjoner. Klientene mottar behandlingen individuelt og/eller i gruppe. ATV har et familiemandat og gir også behandling til den som har blitt utsatt for vold. Partner til den som går i behandling for å ha utøvd vold får tilbud om behandling, der det er behov, samtidig som

barna i familien får noe begrenset oppfølging. ATV Østre Agder har siden 2017 tilbudt gruppebehandling til kvinner som har blitt utsatt for vold. Det gjøres kontinuerlige vurderinger av hvem som følges opp individuelt av ATV, og hvem som følges opp av familievernkontoret. ATV Østre Agder har en samarbeidsavtale med familievernkontoret, hvor partner til den som går i behandling ved ATV er prioritert ved familievernkontoret dersom det vurderes mest hensiktsmessig at de følges opp der.

Østre Agder tilbyr foreldreveiledningsprogrammet «Circle of Security-Parenting» (COS-P) til alle klienter som har barn, der det er mulig. I forlengelsen av dette kurset tilbys gruppedeltakerne et todagers kurs (10 timer) i emosjonsfokustert foreldreveiledning. Kurset innebærer øvelser for å opparbeide mentaliseringsevne, forstå og validere barnets følelse og hvordan si unnskyld og reparere. Dette vil også være en forberedelse til gjennomføring av «Si det videre»-samtale hvor en setter seg inn i barnets perspektiv, og hjelp til hvordan å gjennomføre en reparasjonssamtale med sitt barn. ATV Østre Agder tilbyr også samspillsveiledning med bruk av video (MIM – Marschak Interaction Method) i de sakene der det vurderes som hensiktsmessig.

Behandlingstilbudet ved ATV Østre Agder er et tilbud for klienter som er bosatt i de respektive Agder-kommunene som lokalt bidrar til finansieringen av kontoret.

ATV Østre Agder vektlegger og prioriterer samarbeid med andre instanser. Dette gjøres på flere måter. Kontoret formidler til ulike samarbeidspartnere at kontoret kan kontaktes for råd og veiledning i alle saker som vedrører vold i nære relasjoner. Kontoret informerer om ATV Østre Agders behandlingstilbud og reiser rundt i kommunene og underviser om vold i nære relasjoner. ATV Østre Agder har i 2025 hatt samarbeid med familievernkontoret i Arendal, Østre Agder Krisesenter og Grimstad familiesenter. Kontoret inviterer også årlig til informasjonsmøte/dialogmøte med kommunaldirektør og ordfører i Arendal kommune.

Utadrettet virksomhet

ATV Østre Agder har også i år sammen med de andre ATV-kontorene i region Sør deltatt på Arendalsuken. ATV Østre Agder er sammen med ATV Kristiansand vertskap for gjennomføringen av arrangementene. ATV Østre Agder har bidratt med å stå på stand hele uken, der det gis informasjon om vold i nære relasjoner og om behandlingstilbudet ved ATV.

ATV Østre Agder er i Froland fengsel på 4 faste arrangement i året. Vi deltar 2 ganger i året på «Åpen dag». Dette er et heldagsarrangement, der vi møter innsatte i fengslet og presenterer ATV. 2 ganger i året arrangeres det på det Servicetorg, der vi snakker med innsatte som ønsker informasjon om ATV. Servicetorgene varer i ca. 3,5 timer. 2 terapeuter deltar.

Leder på ATV Østre Agder har årlig et samarbeidsmøte med lederne på Østre Agder Krisesenter og Familiekontoret.

Leder ved Krisesenteret i Østre Agder hospiterte 2 dager ved ATV Østre Agder høsten 2025.

Klientaktivitet ATV Arendal

ATV Østre Agder har over flere år hatt et relativt stabilt antall klienthenvendelser. I 2025 ga ATV Østre Agder tilbud i form av individuelle behandlinger og gruppebehandling til både til de som

utøver vold og partnerne. Vi opprettholder også fokuset på barn som inviteres inn til informasjonssamtale eller «Si det videre samtale.»

Det henvises til detaljert statistikk for tjenesten i vedlegget til årsmeldingen.

Barneverntjenesten Øst i Agder

Ansatte, årsverk og organisasjon

Barnevernstjenesten hadde 31 ansatte i fjor, fordelt på 4 team. Det er inkludert 3 teamledere, 2 merkantile og barnevernsleder.

Nøkkeltall økonomi

	Regnskap 2025	Budsjett 2025	Avvik
Barnevernstjenesten Øst i Agder	78 030	59 700	-18 330

(Alle tall i 1000 kr)

Avviket skyldes mange plasseringer, betaling av egenandeler til staten. Noe økt til fosterhjem.

Sykefravær 2025 sammenlignet med 2024, egen- og legemeldt:

	1.kvartal	2.kvartal	3.kvartal	4.kvartal	Hele året
2024	9,4 %	5,6 %	5,3 %	6,0 %	6,6 %
2025	10,1 %	6,8 %	6,6 %	11,8 %	8,9 %

Utviklingsområder i 2025

Fosterhjem

- Fosterhjemsarbeidet har fortsatt vært et sentralt satsningsområde, og behovet for flere fosterhjem er fortsatt stort.
- Arbeidet med rekruttering pågår kontinuerlig.
- I 2025 ble Kristiansand en del av læringsnettverket, som nå omfatter kommunene Arendal, Grimstad, Froland, Kristiansand og Øst i Agder. Utvidelsen har styrket kompetansedelingen og lagt til rette for mer regional samhandling og erfaringsutveksling.
- Oppstartsveiledningen for nye fosterhjem er nå implementert, og det arbeides videre med å sikre god kvalitet.
- Tjenesten har også hatt verdifulle møter med unge voksne som tidligere har mottatt hjelp fra barnevernet. De har gitt positive tilbakemeldinger om hvordan de har det som voksne og at de har sett verdien av hjelpen de har fått.
- I 2025 gjennomførte fosterhjemsprosjektet to samlinger for foreldre som har mistet omsorgen for barna sine, samt to samlinger for fosterforeldre. Vi har fått positive tilbakemeldinger fra deltakerne på tema som har vært tatt opp i disse samlingene.

Samarbeid med kommunepsykologen

Vi startet i 2024 med et samarbeid med kommunepsykologen, i forhold til veiledning av ansatte i grupper. Dette er noe som ble videreført i 2025. Det ble gjort en endring i denne veiledningen, gruppene gikk fra å være på tvers av team, til å være teamvis. Dette for å få bedre effekt av veiledningen.

Nytt fagsystem

Oppstart i dette fagprogrammet var 30.05.25. Det er et avansert fagprogram, som tar tid å lære. Vi er fortsatt i en prosess med å bli kjent med alle funksjonene til dette fagprogrammet.

Tilsyn fra Arbeidstilsynet

30. Oktober var det tilsyn fra Arbeidstilsynet hos oss.

Hovedtema er systematisk og forebyggende arbeid med helse, miljø og sikkerhet.

Vi vil se spesielt på:

- Hvordan kartlegger og risikovurderer dere vold og trusler om vold og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre?
- Har dere handlingsplaner med tiltak som reduserer risiko for vold, trussel om vold og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre?
- Hvilke rutiner har dere for å melde og håndtere HMS-avvik, herunder vold, trussel om vold og uheldige belastninger?
- Hvordan gir dere opplæring og informasjon for å forebygge vold, trussel om vold og uheldige belastninger?
- Hvordan følger dere opp hendelser relatert til vold, trussel om vold og uheldige belastninger?
- Hvordan bruker dere bedriftshelsetjenesten hensiktsmessig og forebyggende

Resultatet ble 6 pålegg:

Et pålegg var at ansatte skal på kurs om forebygging og håndtering av vold og trusler. Dette var planlagt før tilsynet, og ble gjennomført kort tid etter.

2 av påleggene gjaldt oppfølging og samarbeidsplan med Agder-Arbeidsmiljø, noe som også var på plass kort tid etter. Vi var nye medlemmer av Agder-Arbeidsmiljø, og barnevernstjenesten hadde første informasjonsmøte med dem dagen før tilsynet.

Resterende pålegg var tids- og arbeidspress, og risikovurdering av vold, trussel om vold og belastninger og rutiner rundt dette. Det ble laget en stor risikokartlegging med tilhørende handlingsplan, som innehar alle påleggene. Denne ble ferdig og oversendt Arbeidstilsynet innen fristen. Ledergruppa, HMS-gruppa og Agder-Arbeidsmiljø var delaktige i arbeidet

Krav om mastergrad

Dette kravet ble fjernet i 2025. Kravet gjelder nå kun barnevernsleder og stedfortreder.

Rekrutteringer

Vi har hatt rekrutteringsprosesser i 2025, da flere ansatte skal gå av med pensjon i 2026. Vi er heldige med mange kvalifiserte søkere. Blir nye rekrutteringsprosesser 2026.

Endringsprosess lederstruktur

Vi startet høsten 2025 en endringsprosess med å endre teamledere til avdelingsledere.

Å omgjøre teamlederstillinger til avdelingsledere kan styrke både ledelse, kvalitet og arbeidsflyt i barneverntjenesten. En avdelingsleder har et tydeligere og mer helhetlig ansvar enn en teamleder, noe som kan gi bedre styring og en mer robust organisatorisk struktur. Endringen kan bidra til klarere ansvarsfordeling. Dette kan igjen skape mer forutsigbarhet for ansatte, gi bedre oppfølging av faglige standarder, og sikre raskere og mer koordinerte tjenester til barn og familier. En avdelingslederfunksjon kan også gi bedre muligheter for strategisk utvikling og kompetansebygging, noe som styrker tjenestens kvalitet over tid.

Denne endringen vil tre i kraft fra 01.04.26.

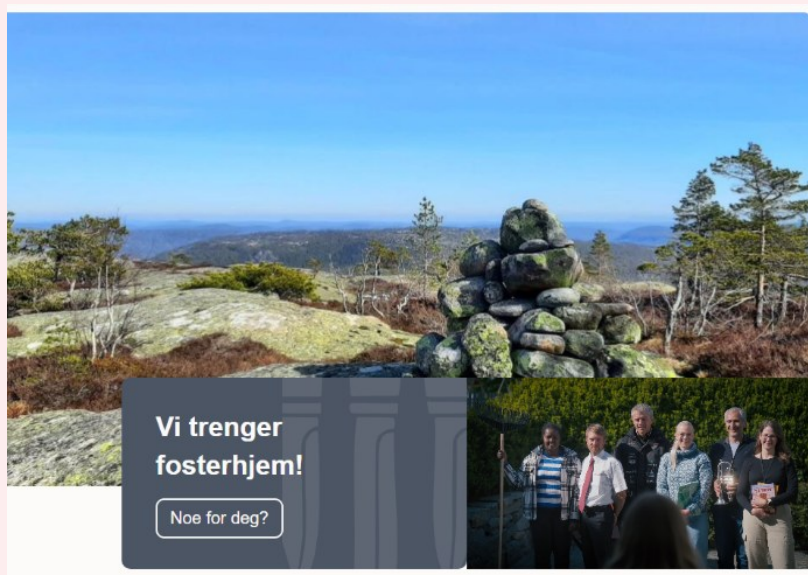
Utfordringer

Vi har hatt flere plasseringer langt over normalen, som har skapt store utfordringer for tjenesten, både med tanke på økonomi og press på ressursene. Vi har fortsatt stor mangel på fosterhjem, så det er fortsatt barn som er uhensiktsmessig lenge plassert i beredskapshjem. Det er 3 barn som har ventet i et år, på fosterhjem.

I slutten av siste kvartal, så fikk vi økt sykefravær. Dette legger en ekstra press på tjenesten, da vi ikke har mulighet til å få inn vikar. Pga økt sykefravær har vi fått fristoverskridelser på enkelte undersøkelser. Denne utfordringen har fortsatt over i 2026. Nyansatte er på vei inn, så vi ser en forbedring.

Nøkkeltall

Det har vært en liten nedgang i antall bekymringsmeldinger og undersøkelser, men en liten økning i antall undersøkelser som ender med frivillige hjelpetiltak.

Østre Agder brannvesen 2025

Vi har god beredskap tilpasset samfunnets utvikling for å ivareta innbyggernes trygghet.

Kort om tjenesten

Østre Agder brannvesen (ØABV) er et interkommunalt samarbeid mellom Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Risør, Gjerstad og Åmli, med Arendal som vertskommune. Samarbeidet gir kommunene et felles brann- og redningsvesen med tilgang til kompetanse, spesialressurser og beredskap på tvers av kommunegrensene. Beredskapen er organisert gjennom åtte brannstasjoner i samarbeidskommunene.

Hovedpunkter fra 2025

- Totalt **1273 utrykninger** i tjenesteområdet i 2025.
- Flere krevende hendelser, blant annet bygningsbranner, ble håndtert uten at de utviklet seg til storbranner eller totalskader.
- Et omfattende forebyggende arbeid med over **13 000 feiinger og tilsyn i boliger og fritidsboliger**, samt rundt **100 risikobaserte tilsyn i særskilte brannobjekter**.
- Systematisk arbeid med skorsteiner og fyringsanlegg har bidratt til **betydelig reduksjon i sotbranner** sammenlignet med tidligere år.
- **Ny brannstasjon i Gjerstad** åpnet i 2025, noe som styrker beredskapen i den østlige delen av samarbeidet og gir et betydelig bedre arbeidsmiljø for mannskapene.
- Risiko- og sårbarhetsanalyse samt forebyggende- og beredskapsanalyser er revidert og danner et viktig grunnlag for videre utvikling av tjenesten.

Det interkommunale samarbeidet gjør det mulig å samle kompetanse, materiell og spesialistressurser i én organisasjon, samtidig som den lokale beredskapen opprettholdes i alle kommunene. Samarbeidet gir dermed **lokal beredskap med felles styrke**, og bidrar til en robust og fleksibel brann- og redningstjeneste for hele Østre Agder.

Organisasjon

- 163 ansatte totalt
- 54,9 årsverk
- Beredskapen ivaretas i hovedsak av deltidsmannskaper ved de lokale stasjonene, supplert med heltidsstyrke i Arendal.

Ved ønske om mer informasjon kan den fullstendige Årsrapporten for Østre Agder brannvesen leses på brannvesenet sine nettsider: [Rapporter og analyser - Østre Agder brannvesen](#)

Personvernombud

Kommunene i Østre Agder samarbeidet har felles personvernombud. Personvernombudets oppgaver er å gi råd til ledelsen og de ansatte i kommunen om ivaretagelse av personvern. I tillegg skal ombudet ha en kontrollerende funksjon, og være et kontaktpunkt for innbyggerne i kommunene og Datatilsynet i spørsmål om personvern.

I 2025 ble arbeidet med personvern og informasjonssikkerhet styrket ved at kommunene engasjerte en felles informasjonssikkerhetsressurs som jobber sammen med personvernombudet.

Personvernombudet og felles informasjonssikkerhetsressurs jobber med ulike type aktiviteter:

- Rådgivning til ansatte i kommunene i enkeltsaker og på systemnivå
- Informasjonsarbeid og kompetansheving
- Rådgivning ved anskaffelse av nye digitale systemer
- Deltaker ved risiko- og personvernkonsekvensvurderinger
- Rådgivning knyttet til styringssystem for informasjonssikkerhet
- Avvikshåndtering / veiledning
- Henvendelser fra innbyggere og datatilsynet

Samarbeid om juridisk kompetanse

Arendal kommune har et samarbeid om juridisk kompetanse med Risør, Froland, Vegårshei og Gjerstad.

Det er inngått skriftlige avtaler med de samarbeidende kommunene, som regulerer hvem som er arbeidsgiver for de ansatte, og hvordan samarbeidet finansieres. De samarbeidende kommunene har ikke overført myndighet til juristsamarbeidet. Arendal kommune er arbeidsgiver, og juristene er organisert i stab økonomi og strategi i Arendal kommune.

Samarbeidet innebærer at juristene som er ansatt i Arendal kommune også gir juridiske råd og veiledning til de samarbeidende kommunene, både til administrativt ansatte, men også til politisk ledelse dersom de har spørsmål av juridisk karakter. De samarbeidende kommunene inviteres også til å delta på kurs og opplæring som gjennomføres av juristene i Arendal kommune. Dette gir «stordriftsfordeler» og har som mål å bidra til økt kvalitet på tjenestene kommunene leverer.

Samarbeidet evalueres i et årlig møte der kommunedirektørene i de deltakende kommunene deltar. Det gjøres fortløpende vurderinger av om det er behov for å justere på samarbeidet og gjøre organisatoriske endringer.

Alle kommunene som deltar i samarbeidet arkiverer korrespondanse og saksdokumenter som mottas, sendes eller produseres i forbindelse med samarbeidet.

Arendal 27.03.2026

Siri Sølvberg Andersen

Årsmelding 2025

Sekretariatsleder Østre Agder regionråd

Vedlegg til årsmeldingen

ATV – statistikk 2025

Etablert: 2009

Finansiert med tilskuddsmidler fra: Staten ved Barne- og familiedepartementet (BFD) og kommunene Arendal, Grimstad, Froland, Åmli, Tvedestrand, Vegårshei, Risør og Gjerstad

Antall fast ansatte/årsverk: En familieterapeut, en psykolog og to psykologspesialister fordelt på fire årsverk

Klientaktivitet ATV Arendal

Nye klienthenvendelser i 2025	76
Alle klienter i behandling i 2025: Fordeling på klient-typer og kjønn	
Voldsutøvende menn	44
Voldsutøvende kvinner	5
Voldsutøvende ungdom / unge utøvere	1
Voldsutsatte menn i behandling	2
Voldsutsatte menn, kun som del av utøvers behandling	1
Voldsutsatte kvinner i behandling	26
Voldsutsatte kvinner, kun som del av utøvers behandling	7
Voldsutsatte barn / ungdom	12
Andre - Bryt voldsarven	-
Klienter i behandling totalt i 2025	98
Antall Familiesaker	58
Antall saker med kontakt med BVT	29

Østre Agder-
samarbeidet
Interkommunalt Politisk Råd

Årsmelding 2025

Antall saker med kontakt med Familievernet	9
Klienter på venteliste ved årsslutt	5

1. Kunnskapsutviklingsprosjekter

ATV Arendal har ikke hatt noen kunnskapsutviklingsprosjekter i 2025.

2. Evt. komite- eller utvalgsarbeid

ATV Arendal har ikke deltatt i noe komite- eller utvalgsarbeid i 2025

3. Evt. publikasjoner

ATV Arendal har ikke hatt noen publikasjoner i 2025

4. Student

Arendalskontoret har ikke hatt student i -25

5. Klientenes fordeling på kommunene i Østre Agder:

	Tatt med fra 2024	2025 Nye i behandling	Totalt
Arendal	21	34	55
Grimstad	9	19	28
Tvedestrand	1	1	2
Risør	1	4	5
Froland	-	5	5
Åmli	2	2	4
Vegårshei	2	1	3
Gjerstad	-	-	0
Kristiansand	-	1	1
Totalt	36	67	103

Kommunal Øyeblikkelig Hjelp/KØH – statistikk/bruk 2025

Sykefravær

	2025	2024	Endring
Korttid	1,42 %	1,91 %	-0,49 %
Langtid	6,63 %	9,81 %	-3,18 %
Sum fravær	8,05 %	11,72 %	-3,67 %

HMS og kvalitet

	2025	2024
Antall HMS avvik	3	8
Antall kvalitetsavvik	41	19

Nytt avvikssystem april 2025, antall avvik 2025 vises for perioden april til og med desember. (Avvik fra januar til april er ikke med i oversikten).

Innleggelser

NB! Statistikken er gjennom journalsystemet Gerica. Epidata er nede i rapporterende stund, derfor mangler innleggelsestidspunkt og målgruppe. Statistikken under er derfor veiledende. I tillegg kommer ambulante oppdrag som ikke telles i denne statistikken.

År	Avdeling	Antall senger	Antall pasienter	Tildelte opphold	Snitt antall liggedøgn	Belegningsprosent
2021	KØH	8	371	446	4,91	75,00%
2022	KØH	8	476	564	4,45	85,95%
2023	KØH	8,67	464	531	4,46	74,87%
2024	KØH	12	550	635	4,84	70,17%
2025	KØH	12	622	716	4,23	69,15%

Antall innleggelser pr. kommune (Gerica)

Kommune	Opphold	Liggedøgn
Arendal	411	1746
Grimstad	109	418
Risør	42	168
Tv.strand	55	195
Gjerstad	12	33
Åmli	13	55
Vegårshei	9	33
Nissedal	8	41
Froland	42	295
Andre	48	
Total	749	2984

Legevakt: statistikk til årsmelding 2025

Sykefravær

	2025	2024	Endring
Korttid	1,73%	1,87%	-0,14%
Langtid	6,79%	8,19%	-1,4%
Sum fravær	8,52%	10,06%	-1,54%

HMS og kvalitet

	2025	2024
Antall HMS avvik	21	49
Antall kvalitetsavvik	122	304

Nytt avvikssystem april 2025, antall avvik 2025 vises for perioden april til og med desember. (Avvik fra januar til april 2025 er ikke med i oversikten)

Tallene hentes fra to ulike systemer og ulike tall.

- Statistikken fra Helsedirektoratet viser innkomne anrop til nasjonalt legevaktnummer I årsrapporten viser vi statistikk derfra ifht. andel av alle anrop besvart innen 2 minutter
- Statistikk fra Bliksund bruker vi for å vise telefonbruk fordelt på kommune. Da «forsviner» mye, blant annet telefoner fra andre helsetjenester som ambulanse og sykehus. Dette gjør at summen på kommunene skiller seg ganske mye fra telefoner totalt.

Antall pr. år

	2021	2022	2023	2024	2025
Telefoner (besvarte inn/ut)	90 112	90 458	87 670	82 653	83 291
Konsultasjoner	22 546	22 127	Skifte av dataselement	22 450	EPJ skiller ikke mellom møtt pasient, telefon og notat.
Sykebesøk	2086	2313		2200	

Antall pr. døgn i gjennomsnitt

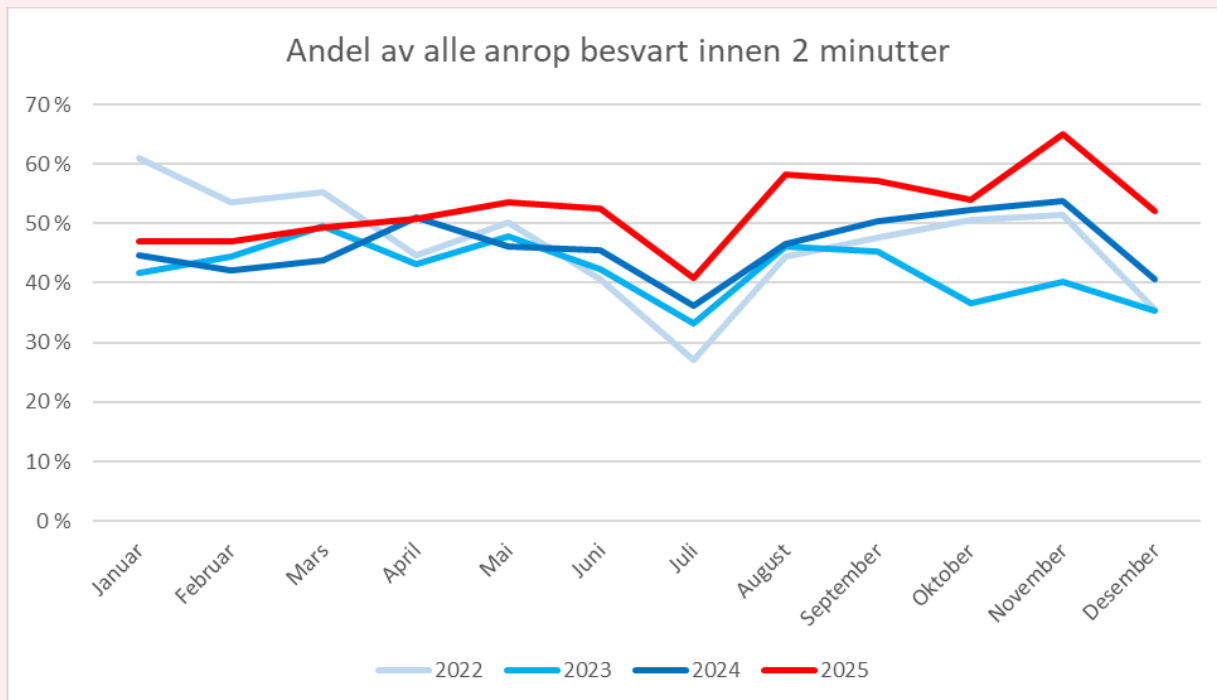
	2021	2022	2023	2024	2025
Telefoner /dag (besvarte inn/ut)	246,88	247,83	240,19	226,44	228,19
Konsultasjoner/ dag	61,76	60,62	Skifte av dataselement	61,50	EPJ skiller ikke mellom møtt pasient, telefon og notat.

Østre Agder-
samarbeidet
Interkommunalt Politisk Råd

Årsmelding 2025

Responstid på telefon

Antall innkomne besvarte telefoner pr. innbygger fordelt på kommune 2025

Kommune	Befolkning ved utgangen av året	Innkomne besvarte samtaler	Innkomne besvarte samtaler pr. innbygger
Bykle	1057	1 100	1,041
Evje og Hornnes	3842	1 934	0,503
Valle	1209	576	0,476
Bygland	1167	451	0,386
Tvedestrand	6430	1 653	0,257
Fyresdal	1274	325	0,255
Gjerstad	2502	631	0,252
Risør	6683	1 378	0,206
Arendal	46603	9 537	0,205
Nissedal	1509	304	0,201
Grimstad	25569	4 249	0,166
Froland	6299	1 034	0,164
Vegårshei	2253	363	0,161
Åmli	1805	264	0,146
Gjennomsnitt			0,206
Sum	107929	23 799	

Østre Agder-
samarbeidet
Interkommunalt Politisk Råd

Årsmelding 2025

Utvikling antall innkomne besvarte telefoner pr. innbygger fordelt på kommune

Innkomne besvarte samtaler pr innbygger	2025	2024	2023	2022	2021
Arendal	0,205	0,213	0,233	0,254	0,291
Bygland	0,386	0,304	0,363	0,405	0,490
Bykle	1,041	1,029	0,979	0,976	1,134
Evje og Hornnes	0,503	0,482	0,550	0,606	0,626
Froland	0,164	0,186	0,195	0,242	0,241
Fyresdal	0,255	0,254	0,232	0,163	0,134
Gjerstad	0,252	0,271	0,329	0,254	0,257
Grimstad	0,166	0,174	0,184	0,203	0,213
Nissedal	0,201	0,206	0,192	0,228	0,286
Risør	0,206	0,194	0,213	0,237	0,243
Tvedestrand	0,257	0,276	0,258	0,246	0,320
Valle	0,476	0,458	0,428	0,546	0,683
Vegårshei	0,161	0,165	0,172	0,175	0,208
Åmli	0,146	0,167	0,191	0,185	0,250
Gjennomsnitt	0,166	0,227	0,241	0,260	0,289

Krisesenter – statistikk 2025

Sykefravær

Sykefraværet i 2025 var 7,64%. Virksomheten har fokus på forebygging av sykefravær.

Måleindikator	2024	2025	Endring
Korttid	1,33%	0,67%	0,66% (nedgang)
Langtid	14,55%	6,96%	7,59% (nedgang)
Sum fravær	15,88 % totalt i 2024	7,64 % totalt i 2025	8,24% (nedgang)

HMS og kvalitet

Styringsindikator	Resultat	
	2024	2025
Antall HMS avvik	11	27
Antall kvalitetsavvik	11	27

Likestilling, mangfold og inkludering

Heltidskultur

Østre Agder krisesenter	Personer	Ansatttdel
Faste	11	8,7
Midlertidig	0	0
Total	11	8,7

Ansattandel for 2024: 9,8 % fordelt på 12 personer. I 2024 var det 0,2 midlertidig ansatt i prosjekt. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse er 79 %, heltidsandel er 45%.

Vold i nære relasjoner

Det er gjennomført vold og sikkerhetskurs med Agder Arbeidsmiljø 25.02.26. 3 timers kurs tilpasser krisesenteret. Det er etablert egen vold og sikkerhetskoordinator på Krisesenteret.

Er utarbeidet egen ROS sett opp mot vold og sikkerhet i 2025, som ble evaluert 04.03.26. I tillegg har Agder arbeidsmiljø deltatt på flere HMSK møter med fokus på ROS analyser og arbeid med vold og sikkerhet.

Statistikk

Statistikk beboere:

Østre Agder Krisesenter	2022	2023	2024	2025
Kvinner - Beboere	36	49	57	51
Menn - Beboer	2	9	13	6
Barn - Beboere	48	41	30	33
Overnattingsdøgn voksne	1406	2179	2254	1651
Overnattingsdøgn barn	1831	1318	841	874

Statistikk dagbrukere:

Dagbrukere	2022	2023	2024	2025
Kvinner	50	72	67	79
Menn	1	7	9	8
Totalt antall dagsbesøk	144	257	224	294

Statistikk dagsbesøk og enesamtaler på telefon 2024 vs. 2025:

	2024	2025
Dagsbesøk totalt	228	294
Dagsbesøk kvinner	209	256
Dagsbesøk menn	19	38

	2024	2025
Enesamtaler telefon totalt	84	129
Enesamtaler kvinner	53 samtaler	92 samtaler
Enesamtaler menn	31 samtaler	37 samtaler

Statistikken viser at antall beboere ligger jevnt mot den tydelige økningen i 2024. Det er noe færre menn, som kan skyldes at samme person var flere ganger i 2024. Totalt antall overnattingsdøgn i 2025 er 1651. Man kan ha lykket i at familier gis hurtigere reetablering og dermed færre overnattingsdøgn. Det innebærer et tett samarbeid med våre samarbeidsinstanser, og målrettet jobbing for å reetablere, skaffe bolig etc. Det er en generell økning på tjenesten, særlig statistikken for innringere. Det betyr at stadig flere, både kvinner og menn, er kjent med tilbudet vårt og tar kontakt.

Det er svært gledelig at tilbudet til menn har økt og at det er fokus på vold mot menn. Det er ofte den psykiske og latente volden som er fremtredende, hvor trusler, makt og kontroll er tydelig.

Det er flere overnattingsdøgn for barn i 2025. Det er flere årsaker til at dette svinger. Noen ganger er det tilfeldig, eller tilbudet hos andre instanser har økt i kvalitet. Mange kvinner har hatt voksne barn, eller barnløse. Statistikk er slik at om barn er jevnlig på samvær eller besøk hos andre, trekkes overnattingsdøgn fra på statistikken.

Det er svært mange dagbrukere, både menn og kvinner, derfor betydelig økning i dagsbesøk. Sakene er flere og komplekse. Både fysisk og psykisk vold. Skyld og skam står sterkt. Det er høyere statistikk på etnisk norske dagbrukere, ofte med gode ressurser og et bredt nettverk.

Dagbrukere får oppfølging før/etter eventuelt bo-opphold. Fortsettelsesvolden brukes mye tid på å snakke om, i tillegg til prosessen den enkelte står i. Ofte har dagbrukerne et åpent tilbud om bo-opphold hos oss.

Enesamtaler på telefon har nesten doblet seg fra 2024. Stadig flere tar kontakt for veiledning. Noen henvises andre instanser, svært mange gis et tilbud som dagbrukere – eller beboere. Dette gjøres etter en total vurdering med kartlegging av den enkeltes historie tilknyttet vold i nære relasjoner med særlig tanke på beskyttelses behov og sikkerhetsklarering.

Det er beskyttelsesbehovet, sikkerhet og vold i nære relasjoner som danner grunnlaget for om noen blir beboere. Det kan ikke være rus i avdelingene eller psykiske utfordringer som krever skjerming. Det er ønske om en egen skjermet avdeling til personer som av ulike årsaker ikke kan nyttiggjøre seg av lavterskeltilbudet vårt, og som i særlig grad må skjermes fra barna vi har i avdelingene våre.

Det føres innringerstatistikk og i 2025 ble hele 40 av 179 innringere avvist grunnet rus og psykiatri. Økning fra tidligere år. Bakgrunnen for avvisning er mangelfull boevne og evt trussel for andre.

Med tanke på et fremtidsrettet krisesenter, er det viktig at menn og kvinner gis et kvalitetsmessig likt tilbud uten forskjell på om barn kommer med mor eller far. Krisesentrene må være seg bevisst avvergerplikten og ha et godt samarbeid med barneverntjenestene med fokus på barnets beste.

Endringer i krisesenterloven i Norge ble vedtatt av Stortinget i 2025 og flere av dem tredde i kraft 01.01.26. Formålet er å styrke tilbudet til personer utsatt for vold i nære relasjoner og tydeliggjøre kommunenes ansvar. Det innebærer at kommunens plikt til å gi et helhetlig krisesentertilbud til hele befolkningen understrekes, også personer med ruslidelser og psykiske utfordringer – og personer som trenger særskilt tilrettelegging. Østre Agder Krisesenter har ikke likeverdig tilbud jf. lovendringen.

Østre Agder krisesenter fikk en bestilling i 2025 fra KDU, på å utarbeide en rapport tilknyttet bemanning på dag. Dette gjøres ved å innhente informasjon fra 10 ulike krisesentre i ulike deler av landet, med fokus på bemanning og tilbud. Denne rapporten vil være klar våren 2026.

Betalingsmodeller i andre interkommunale samarbeid

Det finnes omtrent 60 interkommunale råd (ofte kalt interkommunale politiske råd, IPR / regionråd) i Norge.

Det er innhentet informasjon fra flere regionsamarbeid for å synliggjøre hvordan betalingsfordelingen er i andre samarbeid.

Gjøvikregionen	Innbyggere
Gjøvik kommune	31 000
Søndre Land kommune	12 100
Nordre Land kommune	6 500
Vestre Toten kommune	12 700
Østre Toten kommune	14 900

Kommentar:

Interkommunal politisk råds virksomhet finansieres av kommunene i trad med vedtatt finansieringsnøkkel, der driftsutgiftene fordeles på kommunene med 50 % lik andel og 50 % basert på folketall i kommunene pr 1. juli, og ved tilskudd fra Innlandet fylkeskommune.

Kongsbergregionen	Innbyggere
Notodden kommune	Ca 13 000
Kongsberg kommune	Ca 29 000
Sigdal kommune	Ca 3 500
Tinn kommune	Ca 5 500
Hjartdal kommune	Ca 1 500
Flesberg kommune	Ca 2 800
Rollag kommune	Ca 1 400
Nore og Uvdal kommune	Ca 2 500

Kommentar:

Tjenestesamarbeid for dokumentssenter: fast andel 40 % variabel andel fordelt etter innbyggere: 60 %

Tjenestesamarbeid om tjenesteutvikling der det skal bidra til fremtidsrettede og gode tjenester for regionens innbyggere: Ansvar for kostnadene til drift av sekretariatet fordeles: 50 % fordeles likt, mens 50 % fordeles etter folketall

Kongsvingerregionen	Innbyggere
Kongsvinger kommune	Ca 18 000
Eidskog kommune	Ca 6 000
Grue kommune	Ca 4 500
Sør-Odal kommune	Ca 8 000
Nord-Odal kommune	Ca 5 000

Kommentar:

Legevakt samarbeid fordeles slik: 25 % fast del og 75 % per innbyggere

Samhandlingskoordinator, Krisesenter og Brannvesen IKS fordeles slik: 100 % per innbyggere

Midt-Tromsrådet	Innbyggere
Bardu kommune	Ca 4 000
Dyrøy kommune	Ca 1 000
Lavangen kommune	Ca 1 000
Målselv kommune	Ca 6 700
Salangen kommune	Ca 2 000
Senja kommune	Ca 14 900
Sørreisa kommune	Ca 3 500

Kommentar:

Samarbeidet fordeles slik: 25 % fastdel og 75 % per innbyggere.

Årlige utgifter til drift av Midt- Tromsrådet dekkes av medlemskommunene etter en fastsatt fordelingsmodell: 25 % basert på likt grunnbeløp pr kommune og 75 % basert

på innbyggertall ved årsskifte. Samme fordelingsmodell legges til grunn for finansiering av prosjekt/ tiltak, om ikke annet avtales særskilt i hvert enkelt prosjekt/ tiltak. Først og fremst politisk råd, men en stab/sekretariat og samarbeid om forsvar og prosjekt om utenforskap.

Tromsøregionens IPR	Innbyggere
Balsfjord kommune	Ca 5 600
Karlsøy kommune	Ca 2 200
Lyngen kommune	Ca 2 700
Storfjord kommune	Ca 1 800
Tromsø kommune	Ca 79 400

Kommentar:

Utgiftene i rådet fordeles etter følgende nøkkel: 60 % av utgiftene fordeles fast mellom kommunene. 40 % av utgiftene fordeles etter innbyggertall i de forskjellige kommune.

Grenlandssamarbeidet IPR	Innbyggere
Bamble kommune	Ca 14 100
Drangedal kommune	Ca 4 100
Kragerø kommune	Ca 10 400
Porsgrunn kommune	Ca 37 300
Siljan kommune	Ca 2 400
Skien kommune	Ca 56 900

Kommentar: Det er ulikt fordelt: renovasjon 100 % per innbyggere, havn 100 % fast del.

Her er noen andre eksempler på 33 % fastdel og 67 % per innbyggere:

Grenland Interkommunale politisk råd –sekretariat

Kommune	Antall innbyggere i prosent	Fordeling 1/3	Fordeling 2/3	Kostnad 2024
Bamble	11.5	93975	129880	223855
Drangedal	3	93975	33881	127856
Kragerø	8.5	93975	95998	189973
Porsgrunn	30	93975	338817	432792
Siljan	2	93975	22588	116563
Skien	45	93975	508225	602200
Sum	100	563850	1129389	1693239

Nedre Telemark helsefelleskap –sekretariat

Kostnad 2024: kr. 1,264,729
 Kommunene: kr. 1,011,783 -80 % av kostnadene
 Sykehuset i Telemark HF: kr. 252,946 -20 % av kostnadene

Kommune	Antall innbyggere i prosent	Fordeling 1/3	Fordeling 2/3	Kostnad 2024
Bamble	11	48,132	74,234	122,366
Drangedal	3	48,132	20,246	68,378
Kragerø	8	48,132	53,989	102,121
Nome	5	48,132	33,743	81,875
Porsgrunn	28	48,132	188,960	237,092
Siljan	2	48,132	13498	61,630
Skien	43	48,132	290189	338,321
Sum	100	336,924	674,859	1,011,783

Interkommunale selskaper (IKS)	Formål	Eiere	Eierandel
Grenland Havn IKS	Samordne og ivareta den kommunale havnevirksomheten.	Bamble	33,3 %
	Bidra til et samlet og konkurransedyktig	Skien	33,3 %
		Porsgrunn	33,3 %

Gardermoregionen IPR	Innbyggere
Eidsvoll kommune	Ca 14 100
Gjerdrum kommune	Ca 4 100
Hurdal kommune	Ca 10 400
Nannestad kommune	Ca 37 300
Nes kommune	Ca 2 400
Ullensaker kommune	Ca 56 900

Kommentar: Brann og redning ser slik ut: 100 % per innbyggere.

Øvre Romerike brann og redning IKS (ØRB)	Årlig eiertilskudd fra deltakerne beregnes etter innbyggertall per 31.12 foregående år.
--	---

Indre Helgeland regionråd IPR	Innbyggere
--------------------------------------	-------------------

Træna kommune	Ca 500
Hattfjelldal kommune	Ca 1 300
Hemnes kommune	Ca 4 500
Nesna kommune	Ca 1 800
Lurøy kommune	Ca 2 000
Rana kommune	Ca 25 900
Rødøy kommune	Ca 1 200

Driften av rådet finansieres av medlemskommunene ved årlig kontingent som beregnes slik: 40 % av kommunes andel er basert på en fast sum og 60 % etter folketallet i kommunen per 01.01 året før budsjettår.

Svar fra Gjøvik samarbeidet, daglig leder Svein Håvar Korshavn

Kommunene i Gjøvikregionen gjennomførte en utredning i 2023-24 om kostnadsfordeling og tilgrensende saker av betydning for økonomi og regnskapsføring. Legger ved denne, så du kan se hva som ble vurdert – selv om den kanskje dekker en del som ikke er relevant hos deg.

Fra 2025 er hovedregel for interkommunale samarbeid at 25% av kostandene fordeles likt mellom deltakerkommunene og 75% fordeles etter folketall. I tillegg skal deltakerkommunene betale til vertskommunen/kontorkommunen kr. 40.000 pr årsverk for administrative tjenester og evt. 25.000 i husleie der det er aktuelt (om en ikke sitter i egne lokaler).

For enkelte samarbeid kan det også avtales avvikende beregningsmåter, der en vil komme frem til en mer korrekt beregning basert på andre kriterier, men dette er unntakene.

Jeg er ikke 100% kjent med kostnadsfordelingene for legevakten her, men antar at de ulike samarbeidene etter hvert tilpasser seg den nye «standard» for fordeling.

Saker og vedtak i Representantskapet angående betalingsmodell i perioden september 2025-mai 2026

5. september 2025:

Betalingsmodell

Arendal kommune ved kommunalsjef økonomi Bente Rist la frem argumenter for endret betalingsmodell for tjenestesamarbeidene i Østre Agder. Arendal kommune ønsker en gjennomgang hos kommunedirektørene om en modell for samarbeidet som alle kan enes om.

Det var en diskusjon rundt endringen, der flere påpekte at endringen kommer veldig raskt ett år etter at saken var oppe sist. Flere tok til orde for at det bør gå noen år mellom hver gang diskusjonen løftes, for eksempel maks en gang hver kommunestyreperiode, og da helst i 2. eller 3. år i valgperioden. Det ble også nevnt at dersom betalingsmodellen skal ses på om igjen bør flere parametere vurderes.

Det ble påpekt at kommunen som ønsker endring eventuelt bør komme tilbake til samarbeidet med utredning/argumenter for å endre modellen.

Arendal fremmet følgende forslag til vedtak:

Representantskapet ber kommunedirektørutvalget i Østre Agder om å bli enige om hovedmodellen for betaling i Østre Agder-samarbeidet. Det ligger til grunn en endring av fastandelen som er i tråd med de underliggende kostnadsstrukturene for samarbeidene, og som gjenspeiler den enkelte kommunes andel på en rettferdig måte. Forslaget fra vertskommunen er 25 % fastdel og 75 % fordelt på innbyggere. Kommunedirektørene bes om å bli enige om forslag til fastandel og en eventuell opptrappingsplan.

Froland fremmet alternativt forslag til vedtak:

Østre Agder representantskap tar gjennomgangen til orientering.

Endelig vedtak:

Østre Agder representantskap tar gjennomgangen av betalingsmodell til orientering med 7 mot 2 stemmer som stemte for forslaget fra Arendal.

10. oktober 2025:

Betalingsmodell

Det ble løftet at det har vært noen rykter rundt prosess på betalingsmodell, blant annet ulike satser på fastdel og at vertskommune skal sende et brev med endelig løsning for betalingsmodell. Det er ønskelig med en gjennomgang av

hva som skjer for å unngå slike rykter. Skal det sendes et brev er det ønskelig at det kommer snarlig.

Diskusjon: Det kom frem at det fremdeles er ønske om samarbeid fremover, uavhengig av betalingsmodell. Dersom det er mulighet for kommunene å komme med løsninger og tilbakemeldinger på betalingsmodellen, vil de se på det på nytt.

Det ble spilt inn at inntektssystemet er urettferdig i forhold til kommunene i samarbeidet, og at det derfor er ønskelig med ny gjennomgang. Det bes om at kommunedirektørene ser på betalingsmodellen i KDU, og kommer med forslag til det Arendal fremmer i brevet.

Flere mente det er uheldig at saken kommer opp igjen når den ble landet for ett år siden, og at slike gjennomganger bør ha år mellom seg da de er ressurskrevende.

Som tilsvare ble det sagt at det er et vedtak fra Arendal bystyre om at kommunedirektør må se på ulike løsninger, som gjør at saken er løftet på nytt.

Vedtak:

Østre Agder representantskap tar gjennomgangen til orientering, og ber om at diskusjonen og arbeidet med ulike modeller tas videre i Østre Agder kommunedirektørutvalg.

7. november 2025:

Betalingsmodell Østre Agder

Betalingsmodell - etter drøfting i kommunedirektørutvalget 31. oktober.

Inntektssystemet ble løftet som et element å ha inn i modellen, i stedet for å øke fastdelen fra 15 % til 25 % - ble lagt frem som en måte å komme vertskommunen i møte. Så lenge det er objektive kriterier som inngår i modellen kan man ikke si noe på at det legges frem ønske om endringer. Det ble ikke enighet om dette i kommunedirektørutvalget, så det skal opp i neste møte. Står litt fast akkurat nå. Ønsker ikke å rokke ved samarbeid som fungerer, så må trå varsomt. Vi risikerer å kaste noe verdifullt bort.

Vi er en felles arbeidsarena, og alle kommunene opplever utvandring og innvandring i forhold til arbeidsplasser, men vi kunne ha samarbeidet mer om fordeling av arbeidsplasser. Nå sitter vertskommunen på mange av arbeidsplassene i samarbeidet. Bestillingen fra vertskommunen er tydelig på 25 % fastdel, den står ved lag. Det er gjennom 20 år bygd opp et samarbeid som har vært bygd opp på tillit. Løsningen på 15 % fremstår som det som er rettferdig for alle i samarbeidet. Det er Arendal som først og fremst har behov for store volum. Arendal har ca 50 % av innbyggerne, Grimstad har 25 % og

de seks minste har 25 %. Arendal betaler ca 45 % av kostnadene – og får på den måten spart en del kostnader.

Vertskommunen skal selvfølgelig få dekket de kostnadene de har. Er det andre kommuner som kan ta ansvaret som vertskommune? Flere mener det må lades en modell man kan bli enige om, en gang for alle – en modell som står seg. Samarbeidskommunene kjenner litt på at vertskommunen er fastlåst på løsning med 25 % fastdel, at de mindre kommunene ikke blir lyttet til eller overkjørt.

Flere av de mindre kommunene har forståelse for at administrasjonen er presset på økonomi, det etterlyses litt politiske signaler fra vertskommunen. Det er klokskapen til ordførerne i samarbeidet som kan redde samarbeidsklimaet nå.

Hovedgrunn for samarbeidet har vært kompetanse. Det handler om ansvarlighet. Det har vært varslet flere ganger om at betalingsmodellen igjen må sees på. Arendal politisk ønsker innspill for å gå igjennom modellen og det vil være nødvendig å vurdere alle samarbeidene i hele Agder.

Kommunene bør regne gjennom de samarbeidene de har og se om de er lønnsomme. Så danner det grunnlaget for en betalingsmodell. Man får fakta i bunnen – også kan man begynne å legge på elementer som gjør modellen enda mer rettferdig, for eksempel en korrigering for inntektssystemet.

Forslag for å komme videre: Hvordan fungerer samarbeidet i dag/fakta – danner et grunnlag for en endelig fremtidig modell.

Det kom frem to forslag til vedtak:

1. *Arendal: Representantskapet ber kommunedirektørutvalget i Østre Agder om å vurdere om hovedmodellen for betaling i Østre Agder-samarbeidet gjenspeiler den enkelte kommunes andel på en rettferdig måte. Kommunedirektørene bes om å bli enige om forslag til fastandel og en eventuell opptrappingsplan. Det bes samtidig at det gjennomføres en gjennomgang om de ulike tjenestene som er i regi av Østre Agder IPR er hensiktsmessige tjenester.*
2. *Gjerstad: Representantskapet ber kommunedirektørutvalget i Østre Agder om å utarbeide faktagrunnlag for alle Østre Agder samarbeidene som legges frem for representantskapet innen utgangen av Q1 2026.*

Representantskapet hadde en diskusjon rundt forslagene og kommunedirektørene tok ansvar og fremmet følgende forslag:

Representantskapet ber kommunedirektørutvalget i Østre Agder om å vurdere om hovedmodellen for betaling i Østre Agder-samarbeidet gjenspeiler den enkelte kommunes andel på en balansert måte.

Kommunedirektørutvalget skal utrede alternative betalingsmodeller for Østre Agder-samarbeidet. Alternativer og datagrunnlag presenteres for Representantskapet innen utgangen av Q1 2026.

Dette siste forslaget ble votert over, og fikk enstemmig oppslutning.

Vedtak:

Østre Agder representantskap ber kommunedirektørutvalget i Østre Agder om å vurdere om hovedmodellen for betaling i østre Agder-samarbeidet gjenspeiler den enkelte kommunes andel på en balansert måte.

Kommunedirektørutvalget skal utrede alternative betalingsmodeller for Østre Agder-samarbeidet. Alternativer og datagrunnlag presenteres for Østre Agder representantskap innen utgangen av Q1 2026.

25. mars 2026:

Betalingsmodell – Østre Agder

Det ble gitt en kort historisk gjennomgang og drøftet mulige prinsipper for ny betalingsmodell, basert på innspill fra kommunedirektørutvalget (27.02.2026).

Hovedpunkter

Samarbeid og organisering:

- Det må avklares om IPR skal videreføres dersom vertskommunemodellen avvikles.
- Samarbeidet gir betydelige gevinster, bl.a. over 48 mill. kr i prosjektmidler.
- Det er behov for bedre synliggjøring av vertskommunens kostnader.

Prinsipper for betalingsmodell:

- Flere hadde ønske om å inkludere bruk som kostnadselement (insentiv til redusert bruk).
- Det er samtidig behov for en enkel og forutsigbar modell.
- Ulik vektning kan være aktuelt avhengig av tjeneste (f.eks. mindre bruk i lovpålagte tjenester).
- Revisjon/endring av betalingsmodell bør skje maks hvert 4. år og være godt begrunnet.
- Alternativkostnader (egen drift vs. samarbeid) må synliggjøres.

Tjenestespesifikke vurderinger i møtet:

- **Legevakt:** forslag om 25 % fast / 25 % bruk / 50 % innbyggere.
- **Kommunal Øyeblikkelig hjelp:** ønske om høyere brukselement.

- **Krisesenter:** mer fastandel grunnet beredskap/lovpålagt.
- **Brann:** mulig bruk av ROS-analyse.

Avstemming på ulike forslag til betalingsmodell

Linda Øygarden forlot møtet før votering, og det var dermed 8 representanter til stede ved avstemming.

Arendals forslag om 25% fastandel og 75 % fordelt på innbyggertall ble ikke akseptert av de øvrige kommunene.

Arendals forslag om 25% fastandel, 25% bruksэлеment og 50% fordelt på innbyggerandel ble ikke akseptert av de øvrige kommunene.

Forslag som kunne aksepteres av kommunene Froland, Gjerstad, Åmli, Vegårshei, Risør og Tvedestrand om 20% fastandel og 80% fordelt på innbyggertall ble ikke akseptert av Arendal.

Vedtak:

Eksisterende betalingsmodell videreføres med 15 % fastdel, fordi det ikke ble enighet om noen av endringsforslagene til modellen.

Protokolltilførsel fra Arendal kommune på sak 17/26: Arendal kommune registrerer at vi ikke kommer i mål med forhandlingene. Vår opplevelse er at vi har strukket oss til en modell, der også bruk er med. (25 fast, 25 bruk og 50 befolkning).

Vi registrerer at vi ikke kommer i mål, og forbereder nå en sak til bystyret der vi anbefaler at vi sender ut nye avtaler med virkning fra 1/1 28, så får den enkelte kommune vurdere om det er aktuelt å være med i samarbeidet.

Vi er villig til å diskutere rekkefølgen på dette.

Protokolltilførsel fra Risør kommune på sak 17/26: Kommunene Froland, Gjerstad, Åmli, Vegårshei, Risør og Tvedestrand forsøkte å komme Arendal i møte med å strekke seg til en løsning på 20% fastandel og 80% fordelt på innbyggertall som de var villig til å gå tilbake til sine kommunestyre med.

10. april 2026:

Betalingsmodell

Diskusjon rundt betalingsmodellen ble løftet. Det er en forventning fra flere at Arendal lager en sak til sitt bystyre så raskt som mulig, av respekt for de andre samarbeidskommunene. Det er også løftet som et ønske fra flere at det lages en bestilling fra Representantskapet til Østre Agder kommunedirektørutvalg om

videre prosess. Det er omforent å ha en juridisk gjennomgang på hvordan man skal gå videre i prosessen med eventuelt nye avtaler eller uttreden av samarbeidet. Kommunedirektørutvalget tar imot bestillingen og vil levere på den. De tar med seg at det er hast og vil ha som målsetting å finne ut av det juridiske og bli enige, og ha det klart til neste møte i Representantskapet 7. mai. Det er stemning for videre samarbeid, men det er behov for en endelig avklaring knyttet til betalingsmodellen.

Vedtak:

Østre Agder representantskap ber Østre Agder kommunedirektørutvalg foreta en juridisk vurdering og avgjøre hvordan eventuelle samarbeid må/bør opphøre.

7. mai 2026:

Betalingsmodell

Representantskapet sendte en bestilling til Østre Agder kommunedirektørutvalg: «Østre Agder representantskap ber Østre Agder kommunedirektørutvalg foreta en juridisk vurdering og avgjøre hvordan eventuelle samarbeid må/bør opphøre».

En jurist ble bedt om å utrede hvordan utvikling kan skje i praksis ihht inngåtte avtaler for vertskommune-samarbeid, IPR og Helsebygget IKS. Juristen gikk igjennom hvordan en kommune kan tre ut av samarbeidet, både i Interkommunalt politisk råd og for vertskommune-samarbeidet i Østre Agder.

Flere forslag til endringer av betalingsmodellen ble lagt frem i møtet, og det ble presisert at det må være konsensus og enighet om betalingsmodellen for at samarbeidet skal fungere. Det ble også sagt at det kanskje ikke skal være en felles prosentsats, men ulike satser for forskjellige tjenestesamarbeid, kanskje særlig store samarbeid (brann/legevakt).

I møtet ble følgende forslag fremmet:

Forslag 1 - fra Vegårshei: Med bakgrunn i analyser av kommunenes betaling for tjenester utført av de ulike samarbeidene anbefaler representantskapet i Østre Agder IPR medlemskommunene å fortsette med dagens betalingsmodell, der **15% fordeles likt mellom kommunene og 85 % fordeles etter folketall.**

Representantskapet er åpen for en endring av **overheadkostnader** fra 4 til **6 %** i etterkant av en gjennomgang av føring av kostnader i de ulike samarbeidene.

Forslag 2 - Kompromissforslag fra Arendal: Dette kommer etter konstruktive samtaler med leder av ØA IPR de siste dagene, og som følge av et sterkt ønske om å videreføre det viktige samarbeidet i ØA IPR. Selv om partene har ulike tilnærminger til samarbeidet – politisk råd versus betalingsmodell – har Arendal forståelse for at dette vurderes forskjellig. For oss er det derfor viktig å lande en løsning som kan være bærekraftig over tid for alle parter. Følgende foreslås:

20% fordeles likt og 80 % fordeles etter folketall – med 6 % overhead.

Forslag 3 - fra Froland: Det foreslås en løsning mellom de to andre forslagene:

20 % fordeles likt og 80 % fordeles etter folketall – med 4 % overhead.

Vertskommunen må legge fram en oversikt over hvilke kostnader som knytter seg til de ulike samarbeidene, og overheadkostnadene må synliggjøres.

Votering

Det ble først gjort en avstemming om **forslag 1**: forslaget falt med 2 stemmer (Vegårshei og Åmli) mot 6 stemmer (Arendal, Gjerstad, Grimstad, Froland, Risør, Tvedestrand).

Det ble stemt mellom forslag 2 og 3:

Arendal sitt forslag 2 falt med 1 stemme (Arendal),

mot 7 stemmer til forslag 3 fra Froland (Gjerstad, Grimstad, Froland, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli).

Man altså klarte ikke å lande én felles modell.

Protokoll: Siden Arendal sitt forslag falt, ønsker Arendal å stå med sitt opprinnelige forslag som var 25 % fordeles likt, 75 % fordeles etter folketall – med 0 % overhead. Det bes om at KDU Østre Agder lager et forslag til felles saksdokument for by-/kommunestyrene i neste kommunedirektørutvalg.

Vedtak:

Østre Agder representantskap vedtar med 7 mot 1 stemme forslag 3, fremmet av Froland kommune: **20 % fordeles likt og 80 % fordeles etter folketall – med 4 % overhead.** Vertskommunen må legge fram en oversikt over hvilke kostnader som knytter seg til de ulike samarbeidene, og overheadkostnadene må synliggjøres

Tvedestrand kommune

Saksprotokoll

Endring av betalingsmodell i Østre Agder samarbeidet

Arkivsak-dok.	25/1219
Saksbehandler	Jorunn Tisjø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet 2023-2027	26.08.2026	26/35
2 Kommunestyret 2023-2027	02.09.2026	

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret vedtar en felles betalingsmodell i Østre Agder samarbeidet med følgende fordeling:

20 % fordeles likt mellom kommunene og **80 %** fordeles etter folketall med 5 % overhead, som er samme sats som man bruker på selvkostområdet. Vertskommunen må legge fram en oversikt over hvilke kostnader som knytter seg til de ulike samarbeidene, og overheadkostnadene må synliggjøres.

Det må ryddes i alle vertskommuneavtaler, finansieringsreglement (med klare avtaler på forandlingstidspunkt for fremtidige justeringer) og separere IPR og tjenestesamarbeid på en tydeligere måte.

Det er mulighet for å evaluere betalingsmodell og samarbeidsavtaler med en eventuell reforhandling maximum hvert 4. år, og det bør legges til siste året i hver kommunestyreperiode.

Formannskapet 2023-2027 har behandlet saken i møte 26.08.2026 sak 26/35

Møtebehandling

Ordfører orienterte om saken.

Marianne Landaas (H) fremmet følgende endringsforslag:
som *Kommunedirektørs forslag men: 20 / 80, 4% OH*

Votering

Forslag fra Landaas ble enstemmig vedtatt mot 0 for kommunedirektørens innstilling

Formannskapet 2023-2027 vedtak/innstilling

Kommunestyret vedtar en felles betalingsmodell i Østre Agder samarbeidet med følgende fordeling:

20 % fordeles likt mellom kommunene og 80 % fordeles etter folketall med 4 % overhead, som er samme sats som man bruker på selvkostområdet. Vertskommunen må legge fram en oversikt over hvilke kostnader som knytter seg til de ulike samarbeidene, og overheadkostnadene må synliggjøres.

Det må ryddes i alle vertskommuneavtaler, finansieringsreglement (med klare avtaler på forandlingstidspunkt for fremtidige justeringer) og separere IPR og tjenestesamarbeid på en tydeligere måte.

Det er mulighet for å evaluere betalingsmodell og samarbeidsavtaler med en eventuell reforhandling maximum hvert 4. år, og det bør legges til siste året i hver kommunestyreperiode.

Tvedestrand kommune

Personal- og organisasjonsavdelingen

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/2448-2
Saksbehandler Jorunn Tisjø

Utvalg	Møtedato
Kommunestyret 2023-2027	02.09.2026

Forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser i Tvedestrand kommune

Kontrollutvalgets innstilling

Kommunestyret tar rapporten til orientering.

Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:

- følge opp arbeidet med anskaffelsesstrategi
- etablere nødvendige rutiner som dekker alle faser av anskaffelsesprosessen
- implementere gjeldende arkivrutine i organisasjonen
- innføre faste opplærings- og kompetansetiltak for ansatte med bestiller- og
- anvisningsmyndighet på innkjøpsområdet
- etablere og følge opp tiltak knyttet til kontroll av rammeavtaler og avrop på disse

Kommunestyret ber kommunedirektøren om å oversende en kortfattet skriftlig redegjørelse til kontrollutvalget med tiltak som er gjennomført for å følge anbefalingene, og effekt av tiltakene, og følger opp dette med en muntlig redegjørelse i løpet av første halvår 2027.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport offentlige anskaffelser Tvedestrand kommune

Bakgrunn for saken (fakta)

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjonsrapporten i møte 24.04.25 sak 13/25. Prosjektplanen ble behandlet i møte 12.06.25 sak 19/25. Bestillingen er gjort i tråd med vedtatt plan for forvaltningsrevisjon.

Saksopplysninger

Sørlandet kommunerevisjon IKS har levert en forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser med følgende problemstillinger:

1. Har Tvedestrand kommune etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for offentlige anskaffelser?
2. Ivaretar Tvedestrand kommune krav til nedtegning av vesentlige forhold i anskaffelsesprosessen?
3. Følger Tvedestrand kommune lov og forskrift om offentlige anskaffelser ved kjøp av varer og tjenester knyttet til kommunens rammeavtaler?

For å svare på disse problemstillingene har revisjonen benyttet seg av dokumentanalyse, intervjuer av personer med ansvar for kjøp og avrop, samt undersøkt et utplukk av anskaffelser.

Når det gjelder problemstilling 1, så vurderer revisjonen at Tvedestrand mangler et helhetlig og samlet sett med rutiner for offentlige anskaffelser. Rutiner, roller og fullmakter er uklare, og praksisen er i stor grad basert på erfaring og uformelle avklaringer.

Kommunen mangler også en overordnet anskaffelsesstrategi, og kompetansen varierer mellom enhetene. Dette øker risikoen for ulik praksis og manglende etterlevelse av regelverket, selv om kommunen nå arbeider med å forbedre området.

Til problemstilling 2, så vurderer revisjonen at det er betydelige mangler i dokumentasjonen av Tvedestrand kommunes anskaffelser. For anskaffelser over 1,3 millioner kroner er konkurranser i hovedsak kunngjort og gjennomført i tråd med regelverket, men det kan mangle dokumentasjon på konkurransegrunnlag, systematisk evaluering av tilbudene og skriftlig begrunnelse for tildelingsbeslutning. For anskaffelser under 1,3 millioner kroner er dokumentasjonen langt svakere, noe som gjør det vanskelig å kontrollere om konkurranseprinsippet er fulgt. Kommunen mangler også en systematisk praksis for innhenting av skatte- og mva.-attester der regelverket krever det. Selv om ansatte er bevisste på utfordringene og ønsker tydeligere rutiner, vurderer revisjonen at kommunen samlet sett ikke oppfyller kravene til dokumentasjon og etterprøvbarehet i anskaffelsesprosessene.

Til den siste problemstillingen vurderer revisjonen at Tvedestrand kommune i stor grad benytter rammeavtaler inngått etter konkurranse, men mangler tilstrekkelig kontroll med oppfølgingen av avtalene. Avtalene inneholder ikke maksimale verdier, og kommunen har ikke et helhetlig system for å overvåke samlet forbruk opp mot avtalens omfang. Dokumentasjon av avrop er mangelfull, selv om avtalene krever bruk av avropsskjema. Oversikten over rammeavtaler er heller ikke fullstendig, og oppfølgingen er i stor grad personavhengig. Dette gjør det vanskelig å kontrollere at avrop skjer innenfor avtalens rammer og å følge opp avtalenes totale verdi og bruk. Revisjonen konkluderer derfor med at kommunen ikke i tilstrekkelig grad oppfyller kriteriet.

Basert på revisjonens funn og konklusjoner, er det utledet følgende anbefalinger til Tvedestrand kommune:

- følge opp arbeidet med anskaffelsesstrategi
- etablere nødvendige rutiner som dekker alle faser av anskaffelsesprosessen
- implementere gjeldende arkivrutine i organisasjonen
- innføre faste opplærings- og kompetansetiltak for ansatte med bestiller- og anvisningsmyndighet på innkjøpsområdet
- etablere og følge opp tiltak knyttet til kontroll av rammeavtaler og avrop på disse

Kommunedirektøren har avgitt høringsuttalelse til rapporten og den kan leses på side 41-42.

Kontrollutvalgssekretariatets vurdering

Sekretariatet vurderer at rapporten er grundig og svarer ut bestillingen fra kontrollutvalget. Vi anbefaler derfor at rapporten oversendes til kommunestyret med innstilling om at rapporten tas til orientering og at anbefalingene følges opp med rapportering tilbake til kontrollutvalget.

Tvedestrand, 24.06.2026

Kommunedirektøren

Offentlige anskaffelser i Tvedestrand kommune

*Forvaltningsrevisjonsrapport for kontrollutvalget i
Tvedestrand kommune*

Sammendrag

Sørlandet kommunerevisjon IKS har på oppdrag fra kontrollutvalget i Tvedestrand kommune, gjennomført en forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser. Prosjektet har tatt utgangspunkt i følgende problemstillinger:

Har Tvedestrand kommune etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for offentlige anskaffelser?

Ivaretar Tvedestrand kommune krav til nedtegning av vesentlige forhold i anskaffelsesprosessen?

Følger Tvedestrand kommune lov og forskrift om offentlige anskaffelser ved kjøp av varer og tjenester knyttet til kommunens rammeavtaler?

Revisjonskriterier er hentet fra flere kilder, bl.a. lov- og forskrift om offentlige anskaffelser, kommuneloven samt ulike veiledere.

Hovedfunn

Revisjonens gjennomgang viser at Tvedestrand kommune har vesentlige svakheter i arbeidet med offentlige anskaffelser. Funnene peker særlig på manglende etablerte og implementerte rutiner, utilstrekkelig dokumentasjon av sentrale beslutninger i anskaffelsesprosesser og svak kontroll med bruk av rammeavtaler. Praksis er i stor grad basert på erfaring og uformelle løsninger, noe som medfører risiko for ulik praksis, personavhengighet og redusert etterprøvbarehet. Samlet sett innebærer dette at kommunen i begrenset grad kan dokumentere etterlevelse av lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

Når det gjelder anskaffelser som overstiger terskelverdiene for kunngjøring, ser revisor at dokumentasjonen er vesentlig bedre enn for de mindre anskaffelsene. Her kan revisor konkludere med at prinsipp om konkurranse og kunngjøring i større grad er fulgt. For de mindre anskaffelsene kan ikke revisor konkludere med at kommunen følger prinsipp om konkurranse.

Revisjonen vurderer at manglene primært skyldes fravær av tilstrekkelig styring, systematikk og internkontroll, snarere enn manglende vilje til regelverksetterlevelse. På denne bakgrunn er det nødvendig med målrettede tiltak for å styrke rammeverket, kompetansen og kontrollmekanismene på anskaffelsesområdet, noe som ligger til grunn for revisjonens anbefalinger.

Anbefalinger

Revisjonens anbefalinger er at Tvedestrand kommune bør:

- følge opp arbeidet med anskaffelsesstrategi
- etablere nødvendige rutiner som dekker alle faser av anskaffelsesprosessen
- implementere gjeldende arkivrutine i organisasjonen
- innføre faste opplærings- og kompetansetiltak for ansatte med bestiller- og anvisningsmyndighet på innkjøpsområdet
- etablere og følge opp tiltak knyttet til kontroll av rammeavtaler og avrop på disse

Innhold

Sammendrag	1
Innhold	2
Forord	3
1 Innledning	4
1.1 Bakgrunn og formål	5
1.2 Problemstillinger	5
2 Metodisk gjennomføring	6
3 Revisjonskriterier	10
3.1 Kriterier til problemstilling 1.....	10
3.2 Kriterier til problemstilling 2.....	12
3.3 Kriterier til problemstilling 3.....	15
4 Rutiner og prosedyrer	17
4.1 Revisjonskriterium	17
4.2 Fakta	17
4.2.1 Rutiner mv.	18
4.2.2 Kommunens praksis - intervjuer.....	19
4.3 Vurderinger	21
5 Dokumentasjon knyttet til offentlige anskaffelser	23
5.1 Revisjonskriterium	23
5.2 Fakta	23
5.2.1 Gjennomgang av anskaffelser registrert i driftsregnskapet.....	23
5.2.2 Gjennomgang av anskaffelser registrert i investeringsregnskapet	29
5.2.3 Intervjuer.....	32
5.3 Vurderinger	33
6 Rammeavtaler	35
6.1 Revisjonskriterium	35
6.2 Fakta	35
6.2.1 Kommunens rammeavtaler	35
6.2.2 Nye rammeavtaler	37
6.2.3 Intervjuer.....	37
6.3 Vurderinger	38
7 Konklusjon	40
7.1 Anbefalinger.....	41
7.2 Høringsuttalelser.....	41
8 Litteratur- og dokumentasjonsliste	43
9 Vedlegg.....	44

Forord

Sørlandet kommunerevisjon IKS har gjennomført en forvaltningsrevisjon med tema offentlige anskaffelser i Tvedestrand kommune. Prosjektet er bestilt av kontrollutvalget og er prioritert i planen for forvaltningsrevisjon for perioden 2024-2027.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Terje Melhuus Line. Magnus Tørå Solsvik har vært oppdragsansvarlig revisor.

Arendal, 27.05.2026

Magnus Tørå Solsvik
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Terje Melhuus Line
Forvaltningsrevisor

Dokumentet er elektronisk signert.

1 Innledning

Kommunen er en sentral forvalter av fellesskapets midler og utfører daglig tjenester av stor betydning for samfunnet basert på behovene til fellesskapet og/eller den enkelte innbygger. Årlig bruker det offentlige Norge vesentlige summer på kjøp av varer og tjenester, samtidig stilles det stadig større krav til kvalitet og innhold i offentlige tjenester. Det offentlige må av denne grunn opptre som en habil og profesjonell innkjøper og sikre at fellesskapet får varer og tjenester av høyest mulig kvalitet til en mest mulig hensiktsmessig pris. I stortingsmelding 22 (2018-2019), Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser, legger man til grunn et anslag om at kommuner med mindre enn 5000 innbyggere i snitt kjøper varer og tjenester for om lag 94 mill. kr og kommuner mellom 5000 og 20 000 innbyggere 315 mill. kr.¹ Forsiktige anslag peker på at gode og effektive offentlige innkjøp kan frigjøre ressurser og økonomiske midler tilsvarende omkring 4 prosent av anskaffelseskostnaden, som så kan brukes til både fornying og økt velferd i kommunen. Anslaget på 4 prosent forutsetter imidlertid at lover og regler for offentlige anskaffelser følges.

Lov om offentlige anskaffelser er et prosessuelt rammeverk med hovedformål om å bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre en mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser, basert på forretningsmessighet og likebehandling. Videre skal regelverket bidra til at det offentlige opptre med stor integritet slik at allmennheten har tillit til at det offentliges anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) gjennomfører jevnlig undersøkelser knyttet til norske innbyggers oppfatning omkring det offentliges forvaltning, blant annet knyttet til korrupsjon. Det fremgår av gjennomførte undersøkelser i 2024 at om lag fem av ti innbyggere i Norge er av den oppfatning at det foregår ulike former for korrupsjon i kommunene. Generelt sett viser undersøkelsen at Norge har et høyt tillitsnivå. Transparency International peker på dette som et gode som må forsvares gjennom kontinuerlig fokus på at forvaltningen utfører sine oppgaver i tråd med lover og regler.² Et slikt fokus kan kommunen sikre ved at man gjennomfører kjøp av varer og tjenester basert på åpenhet og konkurranse. Skal man sikre at prinsippet om konkurranse etterlevs, er det helt avgjørende at det eksisterer en kultur for dette, blant ansatte og ledere som er gitt et ansvar for å gjennomføre anskaffelser på vegne av kommunen.

Revisjon av offentlige anskaffelser i Tvedestrand kommune vil søke svar på om kommunen har etablert en praksis i tråd med grunnleggende prinsipper som konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet og etterprøvbarehet. Overholdelse av disse prinsippene bidrar til at kommunen gjennomfører sine anskaffelser på en profesjonell måte gjennom åpenhet, forutsigbarhet og respekt for leverandører som ønsker å inngå avtaler med kommunen. En manglende overholdelse av disse prinsippene vil kunne medføre skjulte anskaffelsesprosesser, omdømmemessige negative konsekvenser og på sikt sviktende tillit hos næringsliv og innbyggere.

Prosjektet har blitt gjennomført etter kravene som stilles i revisjonsstandard RSK 001.

¹ Meld. St. 22 (2018-2019)

² TI_Global-Corruption-Barometer-Norge-2021-1.pdf

1.1 Bakgrunn og formål

Forvaltningsrevisjonsprosjektet «offentlige anskaffelser» ble bestilt av kontrollutvalget i Tvedestrand kommune den 24.04.2025 (sak 13/25), i tråd med vedtatt plan for forvaltningsrevisjon. Prosjektplan ble vedtatt av kontrollutvalget i møtet den 12.06.2025 (sak 19/25) i sin forelagte form.

Formålet med prosjektet er å gi et bilde om hvorvidt Tvedestrand kommune gjennom sine anskaffelser følger lov om offentlige anskaffelser. Til dette følger det at man har etablert et tilstrekkelig sett med rutiner og prosedyrer som sikrer overholdelse av lover og regler.

Nasjonalt og gjennom våre revisjoner i øvrige eierkommuner fremkommer det risiko knyttet til forhold som avrop og overvåking av rammeavtaler. I Tvedestrand kommune har vi sett nærmere på hvordan kommunen overvåker bruken målt i verdi, på sine inngåtte rammeavtaler.

1.2 Problemstillinger

Med utgangspunkt i bestillingen fra kontrollutvalget og prosjektplan vedtatt av kontrollutvalget skal følgende problemstillinger besvares:

Problemstilling 1:

Har Tvedestrand kommune etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for offentlige anskaffelser?

Problemstilling 2:

Ivaretar Tvedestrand kommune krav til nedtegning av vesentlige forhold i anskaffelsesprosessen?

Problemstilling 3:

Følger Tvedestrand kommune lov og forskrift om offentlige anskaffelser ved kjøp av varer og tjenester knyttet til kommunens rammeavtaler?

2 Metodisk gjennomføring

Revisjonen hadde innledningsvis i prosjektet et oppstartsmøte med kontaktperson utnevnt av kommunedirektør, for å avklare forventninger, tidsplan og praktisk gjennomføring for det videre arbeidet.

Det har blitt gjennomført regelmessig dialog med kontaktperson gjennom hele prosjektet hvor avklaringer og koordinering av datainnsamling har vært tema. I oppstartsmøte ble kilder til revisjonskriterier gått gjennom, og et utkast av rapportens (foreløpig) utledete revisjonskriterier ble oversendt kontaktperson 17.10.2025 for mulighet til å komme med innspill.

Dokumentstudier

I oppstartsmøte med kommunen hadde revisjonen i forkant skissert hvilken dokumentasjon vi anså som relevant for å belyse undersøkelsens problemstillinger. Det ble fra revisor gitt tydelig uttrykk overfor kontaktperson om at det ikke er revisjonen som er premissgiver for hvilken dokumentasjon som skal forelegges, men at det er kommunen selv som best kjenner hvilken dokumentasjon som kan være relevant for undersøkelsen. I korrespondanse med kommunens kontaktperson oversendte revisjonen et sett med forslag til hvilken dokumentasjon som kunne være relevant å oversende, herunder protokoll, informasjon om verdifastsettelse, konkurransegrunnlag, evaluering av mottatte tilbud/utvelgelse av leverandører, tildeling av kontrakt og skatte- og mva-attest der hvor det skulle være aktuelt. Det ble også presisert at dette var et minimum av data kommunen burde kunne forelegge revisor.

I etterkant av oppstartsmøte har revisjonen innen gitte frister mottatt dokumentasjon fra kommunen. I forbindelse med kommunens faktaverifisering av rapporten gav kontaktperson tilbakemelding om at man ønsket nye frister slik at man på nytt kunne innhente og oversende dokumentasjon man mente kunne bidra til å belyse dokumentasjonskravet knyttet til anskaffelsene i utplukket. Det ble blant annet pekt på at deler av dokumentasjon ikke var oversendt fra eksterne konsulenter som hadde bistått kommunen i arbeidet med anskaffelsesprosesser. Det ble da gitt ny frist for oversendelse av dokumentasjon.

Når det kommer til kommunens rutiner og prosedyrer for gjennomføring av anskaffelser har revisor mottatt dokumentasjon som vil bli gjennomgått under problemstilling 1.

Intervjuer

Sett mot det faktum at kommunen i liten grad har etablert skriftlige rutiner på innkjøpsområdet, har det vært nødvendig å gjennomføre et tilstrekkelig antall intervjuer for å kunne gi et bilde av kommunens praksis når det kommer til arbeidet med offentlige anskaffelser. I arbeidet med å belyse problemstillingene har vi sett det hensiktsmessig å gjennomføre intervjuer med personer som i en eller annen form har et overordnet ansvar for kjøp og avrop av varer og tjenester. På bakgrunn av dette besluttet vi å intervju personer i kommunen med en slik kunnskap at man kunne bidra til å belyse problemstillingene. Disse intervjuene ble gjennomført fysisk hos Tvedestrand kommune. Intervjuene ble bygget opp rundt semi-strukturerte intervjuguider med spørsmål tilpasset rollen intervjuobjektet har, og disse følger som vedlegg til rapporten.

Utplukk av anskaffelser

Utplukket av anskaffelser ble basert på kommunens regnskapsførte kjøp av varer og tjenester i

perioden 1. januar 2023 – 31. august 2025. Utplukket er gjort for å kunne besvare problemstilling 2 og består av en variasjon fra de ulike sektorene, verdi og omfang. Selve utplukket består av anskaffelser valgt på bakgrunn av tilfeldighet, risiko, og erfarte avvik fra tidligere revisjonsprosjekter. Alle tall i rapporten er heretter benevnt uten merverdiavgift (MVA).

Når det kommer til terskelverdier, knytter hovedvekten av utplukk seg til innkjøp og anskaffelser som ligger mellom kr 100 000 og kr 1 300 000. Dette er en vurdering gjort på bakgrunn av at revisor heller ønsker et større volum på utvalg enn en gjennomgang av få anskaffelser over kr 1 300 000. Samtidig er det slik at erfart risiko knytter seg til anskaffelser hvor fullmakter er forholdsvis spredt i organisasjonen, fremfor større anskaffelser som typisk ivaretas av få personer i kommunen som må antas å ha tilstrekkelig kompetanse. Når det er sagt, så har vi i vårt utplukk anskaffelser over terskelverdiene for utlysning.

Vi har i vårt utplukk variert mellom kommunens leverandører knyttet til både omfang av pris og volum samt de samlede beløpsstørrelsene. Ved å ta hensyn til de ovennevnte forhold ble det i problemstilling 2 gjort et utplukk på 35 anskaffelser over kr 100 000 (fra både driftsregnskapet og investeringsregnskapet). Utplukket inneholder ikke anskaffelser av varer og tjenester fra virksomheter som Tvedestrand kommune er medeier i. I vår gjennomgang av utplukket har vi utarbeidet en sjekkliste for hvilke kriterier vi forventer ivaretatt. Sjekklisten består av krav som er utledet av lov og forskrift og er vedlagt rapporten.

Alle leverandører fremgår med navn og hvilke beløp som knytter seg til disse, enten gjennom forelagt dokumentasjon eller uttrekk fra regnskapet. I de tilfeller det ikke er gjennomført konkurranse, er alle data offentlig tilgjengelige gjennom regnskapet. Når det gjelder de øvrige anskaffelser, er det som utgangspunkt at alle saksdokument i offentlig forvaltning er offentlige og åpne for innsyn. Dette følger av lov om rett til innsyn i dokumenter i offentlig virksomhet av 19.05.2006 nr. 16 (Offentlighetsloven). Formålet med loven er blant annet å legge til rette for en åpen og gjennomsiktig forvaltning. Krav til journalføring av anskaffelsesprotokoller følger av at offentlige virksomheter har journalføringsplikt, noe som følger av både offentlighetsloven og arkivforskriften. Journalen er offentlig slik at publikum, pressen og andre kan vite om dokumentene som er brukt i saksbehandlingen, og søke innsyn i dokumentene. Journalen er slik sett et viktig redskap for å sikre åpenhet om offentlig saksbehandling, og er en forutsetning for demokratiet. Det er offentlighetsloven som regulerer hvilke dokumenter man kan få innsyn i. Av forelagt dokumentasjon er det ikke i noen av dokumentene lagt til grunn unntak fra offentlighetsloven. Eksempler på dokumentasjon som i visse tilfeller kan unntas offentlighet, er forhold av konkurransemessig betydning, som enhetspriser.

I problemstilling 3 har revisjonen gjennomgått forhold som knytter seg til kommunens rammeavtaler. Her er det gjort et utplukk av 4 rammeavtaler som revisor ville gjennomgå nærmere. Kommunen oversendte i denne forbindelse et sett med rammeavtaler som var utgått og således ikke relevante for å kunne belyse utplukket. I forbindelse med faktaverifisering oversendte kommunen på nytt et sett med nye rammeavtaler inngått i 2021.

Revisor vil presisere at ansvaret knyttet til overholdelse av lov og forskrift i anskaffelsesprosesser ligger på oppdragsgiver som er Tvedestrand kommune. Leverandører er ikke ansvarlig for å sikre at rammeavtaler skal holdes innenfor avtalt omfang og/eller avtalens maksimale verdi.

Begrepsavklaringer

Det kan for leseren av rapporten være forvirrende at man bruker begrepene anskaffelser og innkjøp om hverandre, uten noen klar sammenheng. Begrepene betyr ifølge anskaffelsesordboken³ akkurat det samme. Definisjonen for begrepene er en «aktivitet med sikte på å dekke et behov for varer, tjenester eller bygg og anleggsarbeider». Som man vil se så har man i lov og forskrift både benyttet begrepet anskaffelse så vel som innkjøp.

Begrepet avrop henger sammen med rammeavtale. Rammeavtale er en avtale som en eller flere oppdragsgivere inngår med en eller flere leverandører, og som har til formål å fastsette kontraktsvilkårene for de kontrakter som oppdragsgiveren skal inngå i løpet av en bestemt periode, særlig knyttet til pris og mengde. Avrop er en bestilling av en vare eller tjeneste på en tidligere inngått avtale som for eksempel en rammeavtale.

Avgrensninger

Fortløpende i vårt arbeid er det gjort vurderinger omkring hensiktsmessigheten av avgrensninger. Rammeavtaler inngått gjennom innkjøpssamarbeidet på Agder (OFA) er ikke en del av utplukket til problemstilling 3. Likevel vil OFA kunne nevnes i faktadelen der det er relevant.

Validitet og reliabilitet

Validitet og reliabilitet er begreper som brukes for å vurdere om resultatene fra en undersøkelse er gyldige og pålitelige. Validiteten er høy hvis undersøkelsens innsamlede data er relevante og dekkende for å belyse den eller de problemstillingene som skal undersøkes. Hvis validiteten er høy, kan vi anta at vi har et grunnlag for å trekke gyldige og holdbare slutninger om det undersøkelsen har som formål å belyse. Reliabilitet handler om stabilitet i målinger og hvorvidt man får samme resultat dersom man gjør samme undersøkelse gjentatte ganger. Reliabilitet handler derfor blant annet om etterprøvbarehet og muligheten til å etterprøve resultatene fra en undersøkelse. Høy reliabilitet betyr at undersøkelsens data er nøyaktige og pålitelige.

For å sikre høy grad av validitet er det i denne undersøkelsen innhentet data fra flere kilder. Det er bredde både i forhold til dokumenter som ligger til grunn (se liste i slutten av rapporten), og i forhold til hvem som har fått mulighet til å uttale seg om problemstillingene (gjennom intervjuer). I tillegg er det benyttet data fra regnskapet.

For å sikre høy grad av validitet knyttet til intervjuene, er det viktig at alle de intervjuede har fått god informasjon om prosjektet i forkant av intervjuet. I tillegg er det avgjørende at de har fått mulighet til å lese gjennom referatet fra intervjuet og gjøre alle endringer de ønsker. På den måten har de hatt anledning til å sikre at innholdet faktisk stemmer før intervjuet blir en del av revisors dokumentasjon.

I tillegg ble hele rapporten sendt ut på faktasjekk til innkjøpskoordinator, som er revisors kontaktperson i kommunen. Kommunen fikk i utgangspunktet to uker til å gjennomgå hele rapportens faktagrunnlag og komme med innspill der det var feil og mangler. Etter avtale med kontaktperson ble fristen for tilbakemelding utvidet, og faktasjekken pågikk slik sett fra 4. mars til 28. april 2026. I etterkant av dette var rapporten på høring hos kommunedirektør, og kommunedirektørens kommentarer er inkludert i rapportens kap. 7.2. På bakgrunn av dette er det

³ Ordbok utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ)

derfor grunn til å tro at de innsamlede dataene er både relevante og dekkende for å belyse prosjektets problemstilling.

I forhold til reliabilitet har det i denne undersøkelsen vært viktig å vise hvilke kilder rapporten baserer seg på. Her inngår både dokumenter og kvantitative data fra kommunen, hvem som er intervjuet samt tabeller fra kommunens regnskapssystem. På den måten er det mulig for andre å gå til de samme kildene for å etterprøve resultatene fra undersøkelsen, dersom de skulle ønske å gjøre det. Denne gjennomsiktigheten bidrar til å gi undersøkelsen reliabilitet. Gjennomgående i rapportens arbeid har dessuten to forvaltningsrevisorer vært involvert i prosessen, og den metodiske innsamlingen av data har vært grundig forankret og kvalitetssikret internt.

3 Revisjonskriterier

3.1 Kriterier til problemstilling 1

Kommunedirektørens arbeid med internkontroll inngår som en del av kommunens helhetlige egenkontroll. Kort beskrevet så utøver kommunen to former for kontroll, hvor dette i veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser er fremstilt som følger:

Kommuneloven § 25-1 slår fast at det er kommunedirektøren som er ansvarlig for internkontrollen. Det innebærer at kommunedirektøren har et ansvar for å føre kontroll med virksomheten. Hver enkelt kommune etablerer og utfører internkontroll slik at den på en best mulig måte fungerer etter hensikten. Det fremgår av loven at internkontrollen skal være systematisk og tilpasset virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Kommunedirektøren skal etter lovens § 25-1;

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer**
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

Av veileder for kommunedirektørens internkontroll utarbeidet av KS, fremgår det at kommunedirektørens ansvar favner hele kommuneorganisasjonen og alle perspektiver, både arbeidsmiljø og tjenester, etikk og økonomi.⁴ Veilederen viser også til at det av lovens tredje ledd bokstav a oppstilles et krav om at kommunen skal ha *nødvendige prosedyrer og rutiner*. Rutiner og prosedyrer er i henhold til veilederen viktig for å sikre regeletterlevelse i kommunen, men hvilke og hvor mange rutiner som trengs for de ulike områdene må vurderes konkret. Ved at loven sier at man skal ha det som er nødvendig, fremgår det av forarbeidene at «hva som er nødvendig må ses i sammenheng med de andre kravene i bestemmelsen og vil måtte bero på en konkret vurdering». Sentralt vil blant annet vurderinger omkring risiko for avvik stå, og vurderinger

⁴ KS, kommunedirektørens internkontroll - veileder

må gjøres konkret og tilpasset det området de skal gjelde for, samt det konkrete risikobildet. Målet for rutiner og prosedyrer vil være å sikre regeletterlevelse. Ifølge veilederen kan rutinene og prosedyrene i praksis være både muntlige og skriftlige. De fleste litt større og viktige rutinene vil gjerne fastsettes skriftlig. Det er ikke et lovkrav om at enhver rutine og prosedyre skal være skriftlige, men ut fra en helhetlig tolkning av internkontrollkravet i loven, vil skriftlighet ofte være nødvendig.

St. melding nr. 36 (2008-2009) *Det gode innkjøp*⁵ ble utarbeidet som følge av at det over tid, både i statlige og kommunale innkjøpsprosesser, ble avdekket gjentakende brudd på gjeldende bestemmelser knyttet til anskaffelser i offentlig sektor. Disse bruddene ble rapportert fra Riksrevisjonen, gjennom funn i kommunale og fylkeskommunale revisjoner og saker til behandling i Klagenemda for offentlige anskaffelser (KOFA). Det fremheves i denne forbindelse at innkjøpsregler, organisering og gjennomføring av konkurranser, kompetansebehov og statusen til innkjøpsfaget, er blant de faktorer som har avgjørende innvirkning på kvaliteten i anskaffelsesprosessene. Områder hvor det ble avdekket behov for tiltak var innen ledelse, organisering og kompetanse. På tross av at dette er en eldre stortingsmelding, har funnene vist seg fortsatt å være relevante og gyldige.

Av stortingsmeldingen fremgår det ulike anbefalinger hvor ledelse og anskaffelser blir satt i sammenheng. Blant annet fremgår det at leder har ansvar for å sette anskaffelsesarbeidet inn i en strategisk sammenheng hvor virksomhetens ressurser, både personellmessige, faglige og økonomiske spiller inn. Videre må lederen se til at planlegging av anskaffelser blir satt i sammenheng med virksomhetens budsjett og at det er klare ansvars- og myndighetsnivåer i virksomheten. Ledere skal også skape et miljø med bevissthet og fokus på risiko og risikohåndtering innenfor anskaffelsesområdet herunder etablere rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik.

En forutsetning for at anskaffelser kan gjennomføres på en korrekt og effektiv måte, er ifølge stortingsmeldingen en formålstjenlig og god organisering hvor et sentralt spørsmål er om man skal ha en sentralisert eller desentralisert organisering av anskaffelsesaktivitetene. Det pekes på en løsning hvor eksempelvis anskaffelsesaktivitetene kan være desentralisert, men med en sentralisert kontrollfunksjon. Et sterkt innslag av desentralisert anskaffelsesfunksjon kan by på visse utfordringer ved at virksomhetens fokus er knyttet til primæroppgaver fremfor fokus på kompetanse knyttet til anskaffelsesoppgaver. Et annet viktig hensyn som må ivaretas er at det gjennomføres erfaringsdeling mellom virksomhetene hvis anskaffelsesaktivitetene er delegert ut på mindre virksomheter og enheter i organisasjonen.

Tilstrekkelig *kompetanse* er en forutsetning for å gjøre gode og riktige offentlige anskaffelser. Virksomheten må derfor ha bestillerkompetanse knyttet til det å definere et behov og vurdere metode for anskaffelsen. Desentralisert ansvar for anskaffelser medfører at flere personer har behov for kompetanse. Utover dette peker meldingen på viktigheten av at det internt i virksomheten er et system for gjenbruk og deling av erfaringer, utarbeidelse av rutiner og maler, samt etablering av nettverk.

Det er ofte store beløp knyttet til anskaffelser i offentlig sektor, og i stortingsmeldingen pekes dette på som en risikofaktor med tanke på korrupsjon og korrupsjonslignende adferd. Manglende fokus på en slik risiko knyttet til anskaffelser og svak kontroll av anskaffelsesaktivitetene øker

⁵ St. meld. Nr. 36 (2008-2009) *Det gode innkjøp*. Fornyings- og administrasjonsdepartementet

muligheten for mislighold. Stortingsmeldingen peker på at det viktigste arbeidet for å sikre høy etisk standard knyttet til anskaffelsesområdet først og fremst skjer i den enkelte virksomhet. Anskaffelseslovens formålsparagraf markerer tydelig hva som skal kjennetegne fylke- og kommunens virksomhet; «... *regelverket skal også bidra til at det offentlige opptre med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte*». Etisk arbeid i kommuner og fylkeskommuner handler om å bygge tillit mellom det offentlige og kommunens innbyggere. Tillit gir grunnlag for et godt samarbeid og samspill mellom det offentlige, næringsliv, frivillighet og innbyggere. Motsatt kan påstander om inhabilitet eller avsløringer om korrupsjon svekke kommunens legitimitet og styringsevne.⁶

Oppsummert danner våre kriterier en forventning om at:

- Tvedestrand kommune har etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for kjøp av varer og tjenester, herunder avrop på rammeavtaler
 - Tvedestrand kommune bør, som del av sine rutiner på innkjøps- og anskaffelsesområdet, ha etablert beskrivelser om
 - ledelsesforankring
 - mål og strategier for kommunens anskaffelser
 - roller, ansvar og myndighet
 - hvordan man sikrer tilstrekkelig kompetanse blant ledere og ansatte som har et ansvar knyttet til kommunens anskaffelser
-

3.2 Kriterier til problemstilling 2

Lov om offentlige anskaffelser (LOA)⁷ er gjeldende for anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider. Alle anskaffelser som er lik eller overstiger kr 100 000,- ekskl. mva. er omfattet av loven og tilhørende forskrift, anskaffelsesforskriften (FOA).⁸ Lovens formål fremkommer i § 1 hvor det sies at «loven skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser». Videre fremkommer det av § 1 at loven «... skal også bidra til at det offentlige opptre med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte».

LOA § 4 stiller opp fem grunnleggende prinsipper som oppdragsgiver skal opptre i samsvar med i anskaffelsesprosessen. De gjeldende prinsippene er konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet. Prinsippene har i hovedsak to funksjoner i anskaffelsesprosessen; «Danne selvstendig grunnlag for plikter og rettigheter for oppdragsgivere og leverandører» og fungere «som momenter ved tolkningen av enkeltbestemmelser i anskaffelsesregelverket».⁹

Konkurranseprinsippet gjelder så langt det er mulig, jf. Prop. 51 L (2015-2016) s. 46. Prinsippet om konkurranse innebærer at det ikke er tilstrekkelige å bare ta kontakt med kun én leverandør, og kan derfor kun oppfylles ved at oppdragsgiver henvender seg direkte til flere leverandører eller ved å kunngjøre konkurransen. Ved anskaffelser under nasjonal terskelverdi er kunngjøring frivillig, men kommunen kan legge til grunn forventninger også på dette området. Ved slike

⁶ Regjeringen.no – «Etikk». Sist oppdatert 03.03.2020

⁷ LOV-2016-06-17-73 Lov om offentlige anskaffelser (Anskaffelsesloven) Heretter LOA

⁸ FOR-2016-08-12-974 Forskrift om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften) Heretter FOA

⁹ Regjeringen.no – Offentlige anskaffelser «Grunnleggende prinsipper». Nærings- og fiskeridepartementet

anskaffelser er det likevel viktig at kommunen opptre ansvarlig, slik at alle har tillit til at det offentlige gjennomfører alle anskaffelser på en hensiktsmessig måte, og sikrer konkurranse og effektiv ressursutnyttelse. Det kan være fornuftig for oppdragsgiveren å hente inn tilbud fra flere leverandører for å sikre effektiv ressursbruk og motvirke korrupsjon.¹⁰

Likebehandlingsprinsippet har til hensikt å avverge all forskjellsbehandling av leverandører, og prinsippet om etterprøvbarehet tilsier skriftlighet i anskaffelsesprosessen. Det sistnevnte prinsippet kan knyttes opp mot dokumentasjonsplikten som fremgår av FOA § 7-1 hvor det er krav til at oppdragsgiveren skal oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen. Vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen skal nedtegnes eller samles i en protokoll. Sammen med protokollen vil dokumentasjon som konkurransegrunnlag, tilbud og referater fra møter i anskaffelsesprosessen være sentrale for å sikre reell etterprøvbarehet.¹¹

Prinsipp om forutberegnelighet innebærer at anskaffelsesprosessen skal være forutsigbar for leverandørene og sikre åpenhet om alle stadier i prosessen. Forholdsmessighetsprinsippet betyr at oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen på en måte som står i forhold til anskaffelsens art, omfang, verdi og kompleksitet.¹²

Anskaffelsesforskriften består av seks deler og fem vedlegg, hvor fem av de seks delene omhandler ulike anvendelsesområder. Forskriftens del I gjelder for alle anskaffelser som er omfattet av lovverket. Del II gjelder for anskaffelser over nasjonal terskelverdi, men som ikke overstiger EØS-terskelverdi. Del III gjelder for anskaffelser som er lik eller overstiger EØS-terskelverdi. Kontrakter om helse og sosialtjenester, samt plan- og designkonkurranser har egne bestemmelser og er beskrevet i forskriftens del IV og V.

Anskaffelsesforskriften omhandler gitte bestemmelser om beregning av anskaffelsens anslåtte verdi, jfr. § 5-4. Etter denne bestemmelsen skal oppdragsgiver beregne anskaffelsens verdi på grunnlag av et anslag over den samlede betalingen ekskl. mva., inkludert enhver form for opsjon som er fastsatt i anskaffelsesdokumentene. Videre skal beregningen være forsvarlig på tidspunktet for kunngjøringen av konkurransen. Der plikt om kunngjøring ikke gjelder, skal beregningen være forsvarlig på det tidspunktet oppdragsgiver innleder anskaffelsesprosessen. I de tilfeller der oppdragsgiveren består av flere atskilte driftsenheter, fremgår det av forskriften § 5-4 (3) at «den samlede anslåtte verdien for alle driftsenhetene legges til grunn for beregningen. Dette gjelder likevel ikke når en driftsenhet selv er ansvarlig for sine anskaffelser eller visse kategorier anskaffelser». Etter forskriftens § 5-4 (4) skal oppdragsgiveren ikke velge beregningsmåte eller dele opp en kontrakt med det formål å unnta kontrakten fra forskriften.

For anskaffelser fra kr 100 000 gjelder krav til oppbevaring av tilstrekkelig dokumentasjon for å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen, samt skatteattester, jf. FOA §§ 7-1 og 7-2. Videre stilles det krav til at vesentlige forhold ved gjennomføringen av anskaffelsen skal nedtegnes eller samles i en protokoll, jfr. FOA § 7-1 (3).¹³ Samlede enkeltinnkjøp er også viktig å ta hensyn til, da anskaffelser som skal ses under ett, kan overstige kr 100 000 og derfor være omfattet av lovverket.

¹⁰ Veileder for offentlige anskaffelser. Nærings og fiskeridepartementet

¹¹ Goller, M., Christophersen K. B., Ekre, O. H., Gulsvik, A. A., Kreyberg, K., Neslein, K. Ø., Thommessen, K. N. & Werner L. C. (2017). *Anskaffelsesrett i et nøtteskall*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

¹² Regjeringen.no – Offentlige anskaffelser «Grunnleggende prinsipper». Nærings- og fiskeridepartementet

¹³ For anskaffelser over 1,3 mill. kr er det et krav om protokoll (jf. FOA §§ 10-5, 25-5)

I veileder for offentlige anskaffelser utarbeidet av Nærings- og fiskeridepartementet har man fremstilt de ulike terskelverdiene og henvisning til anskaffelsesforskriften.¹⁴

Terskelverdier	Type anskaffelse	Henvisning til anskaffelsesforskriften
Del 1 Varer og tjenester / bygg og anlegg Fra kr 100 000,-	Alle anskaffelser som er omfattet av forskriften	§ 1-1 (og anskaffelsesloven § 2) - Det skal gjennomføres konkurranse - Det er ikke krav til kunngjøring - Anskaffelsen skal dokumenteres ¹⁵ - Det er krav til skatte- og mva. attest for anskaffelser over kr 500 000,- ¹⁶
Del 2 (nasjonal terskelverdi) Varer og tjenester Fra kr 1,3 mill. Bygg og anlegg Fra kr 1,3 – kr 57,8 mill.	Anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeid	§ 5-1 (2) bokstav a - Det skal gjennomføres konkurranse - Det er krav til kunngjøring ¹⁷ - Anskaffelsen skal dokumenteres ¹⁸ - Det er krav til skatte- og mva. attest for anskaffelser over kr 500 000,- ¹⁹
Del 3 (EØS-terskelverdier) Varer og tjenester Fra kr 2,3 mill. Bygg og anlegg Fra kr 57,8 mill.		

I tabellen nedenfor har vi fremstilt krav til konkurranse slik dette er regulert i lov og forskrift om offentlig anskaffelser.

Anskaffelsesverdi	Krav til konkurranse
Under kr 100 000,- Varer og tjenester og bygg og anlegg	Kommunen bør så langt det er mulig basere disse anskaffelsene på konkurranse, likebehandling og god forretningskikk.
Mellom kr 100 000,- og kr 1 300 000,-	Det skal inviteres inn et rimelig antall ²⁰ leverandører eller man kan benytte frivillig kunngjøring.
Over kr 1 300 000,- Bygg og anlegg kr 1,3 mill. – kr 57,8 mill.	Skal kunngjøres.
Over kr 2,3 mill. Bygg og anlegg over kr 57,8 mill.	For anskaffelser over EØS terskelverdi er det krav til bruk av konkurransegjennomføringsverktøy (KGV).

¹⁴ I FOR-2024-03-21-572 endres EØS-terskelverdier fra 2,2 til 2,3 mill. kr og fra 56 til 57,8 mill. kr.

¹⁵ Anskaffelsesforskriften § 7-1

¹⁶ Anskaffelsesforskriften § 7-2

¹⁷ Anskaffelsesforskriften § 8-17

¹⁸ Anskaffelsesforskriften § 25-5

¹⁹ Anskaffelsesforskriften § 7-2

²⁰ Her gjelder forholdsmessighetsprinsippet som sier at man bør invitere flere jo høyere opp i verdi man kommer

I tabellen nedenfor har vi fremstilt krav til konkurranse slik dette er regulert i forsyningsforskriften og de forsyningsaktiviteter som følger av denne (gass, varme, drikkevann og havn).

Anskaffelsesverdi	Krav til konkurranse
Varer og tjenester: Kr 100 000 – kr 4,5 mill.	Kommunen skal spørre et rimelig antall leverandører for å sikre konkurranse. Dokumentere hvorfor man ikke gjennomfører en frivillig kunngjøring.
Bygg og anlegg: Kr 100 000 – kr 57,8 mill.	Skatteattest for kjøp over kr 500 000,-. Anskaffelsen skal dokumenteres.
Varer og tjenester: Over kr 4,5 mill.	Skal gjennomføres i KGV. Anskaffelsen skal dokumenteres.
Bygg og anlegg: Over kr 57,8 mill.	

Oppsummert danner våre kriterier en forventning om at:

- Tvedestrand kommune gjennomfører anskaffelser basert på følgende krav;
 - Anskaffelser over kr 100 000,- er basert på prinsipp om konkurranse
 - Anskaffelser over kr 1 300 000,- er kunngjort
 - Anskaffelser over kr 2 300 000,- (kr 57 800 000,- for bygg og anlegg) er kunngjort også internasjonalt
- Tvedestrand kommune ved anskaffelser i tilstrekkelig grad nedtegner vesentlige forhold ved anskaffelsen.
- Tvedestrand kommune har innhentet skatteattest ved anskaffelser i samsvar med anskaffelsesforskriften.

3.3 Kriterier til problemstilling 3

Utover å gå til anskaffelser gjennom frittstående konkurranser, står kommunen fritt til å inngå rammeavtaler med leverandører som omfatter et avtalt volum av varer og tjenester, fortrinnsvis gjennom pris, og over et gitt tidsrom. I anskaffelsesforskriften defineres rammeavtale som en «avtale som en eller flere oppdragsgivere inngår med en eller flere leverandører, og som har til formål å fastsette kontraktsvilkårene for de kontrakter som oppdragsgiveren skal inngå i løpet av en bestemt periode, særlig om pris og mengde».²¹ Videre fremgår det at oppdragsgiveren skal legge til grunn den maksimale verdien av alle kontraktene som man forventer å inngå i løpet av avtalens eller ordningens varighet (FOA § 5-4 (5)). I notene til FOA § 1-1 heter det at oppdragsgiver ikke kan dele opp en anskaffelse i flere innkjøp under kr 100 000 for å omgå regelverket. I dette ligger at oppdragsgivers samlede behov må ses i sammenheng med reglene for verdibestemmelse i FOA § 5-4.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) beskriver inngåelse av rammeavtaler som et alternativ for anskaffelser hvor kommunen ved en slik løsning får en fleksibilitet og administrative innsparinger. Dette begrunnes med at avrop kan gjøres raskt uten at ny konkurranse må kunngjøres. En rammeavtale kan som hovedregel ikke vare lenger enn 4 år²², men det finnes

²¹ Rammeavtaler kan fremkomme i andre former som eksempelvis dynamiske innkjøpsordninger eller tjenesteavtaler (eks. brøyteavtaler.)

²² Med unntak av forsyningsforskriften hvor det gis rom for 8 år

unntak hvor dette må begrunnes særskilt eksempelvis når leverandøren har store investeringer som følge av avtalen, hvor investeringene må avskrives for at avtalen skal være lønnsom.

Et sentralt forhold i DFØ sine beskrivelser av rammeavtaler, er knyttet til overholdelse av anslått verdi. Hvor omfattende en rammeavtale vil være er som regel forbundet med usikkerhet i det rammeavtalen blir kunngjort og muligens også inngått. I kunngjøringen av konkurransen knyttet til rammeavtalen plikter kommunen å anslå en samlet mengde og/eller verdi og dertil den maksimale mengden og/eller verdi. Etter en utgreiing fra EU-domstolen i mai 2021²³, er det presisert at det ikke er tilstrekkelig å oppgi et anslag av hva man tror. Regelen følger av likebehandlings- og gjennomsiktighetsprinsippet hvor leverandøren blant annet skal ha kunnskap om hva den maksimale forpliktelsen innebærer. Det er med andre ord ikke lovlig å angi et anslag av hva man tror skal bli omfanget av en rammeavtale, men kommunen må sette et makstak som de ikke skal gå utover. Dette taket omfatter også alle leverandører som har adgang til å tiltre rammeavtalen på et senere tidspunkt.

Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) gav i november 2021 et gebyrvedtak i sak 2020/119. Saken omhandler en norsk kommune som i 2015 gjennomførte en åpen anbudskonkurranse for inngåelse av rammeavtaler. Avtalen skulle gjelde for fagområdene elektriker, filter og ventilasjon, service og vedlikehold av heis, rørlegger, maler/gulvlegger, tømmer, grunnarbeid og veivedlikehold og glassmester. Konkurransen anga en øvre verdi for hver av fagområdene. Etter rammeavtalens utløp på fire år var disse betydelig overskredet. Kommunen var selv ikke enig i det synet KOFA hadde på saken og argumenterte med at det estimerte forbruket i konkurransegrunnlaget ikke var noen øvre økonomisk grense for bruk av rammeavtalen. Dette var ikke et syn klagenemnda delte og det fremgår av nemndas avgjørelse «det er etter klagenemndas syn en formildende omstendighet at anskaffelsene i utgangspunktet har vært konkurranseutsatt. Rammeavtalenes omfang er imidlertid overskredet i en så betydelig grad at det ikke er tvilsomt at tjenestene skulle ha vært kunngjort».

Risikoen for at overholdelse av den inngåtte rammeavtalens maksimale verdi og/eller mengde øker naturlig nok ved en desentralisert innkjøpsstruktur hvor man på ulike nivåer i kommunen gjennomfører avrop uten at omfanget av de samlede avrop nødvendigvis overvåkes. For at kommunen skal lykkes med en slik overvåking, kreves det god internkontroll i form av rutiner og/eller prosedyrer som følger opp den til enhver tid samlede verdi eller mengde det er gjort avrop på.

Oppsummert danner våre kriterier en forventning om at:

- Tvedestrand kommune skal ved avrop på rammeavtaler påse at det gjøres innenfor avtalens angitte tidsperiode og mengde- og verdiangivelser
-

²³ DFØ - [Rammeavtaler | Anskaffelser.no](https://www.anskaffelser.no)

4 Rutiner og prosedyrer

Problemstilling 1: Har Tvedestrand kommune etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for offentlige anskaffelser?

4.1 Revisjonskriterium

Oppsummert for denne problemstillingen danner våre kriterier en forventning om at Tvedestrand kommune:

- har etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for kjøp av varer og tjenester, herunder avrop på rammeavtaler
- bør, som del av sine rutiner på innkjøps- og anskaffelsesområdet, ha etablert beskrivelser om
 - ledelsesforankring
 - mål og strategier for kommunens anskaffelser
 - roller, ansvar og myndighet
 - hvordan man sikrer tilstrekkelig kompetanse blant ledere og ansatte som har et ansvar knyttet til kommunens anskaffelser

4.2 Fakta

For å få et anslag på samlet omfang av anskaffelser, har revisor stilt opp utgifter slik det er registrert i drifts- og investeringsregnskapet. Tallet som presenteres, er samlet sum for perioden 2023-2025. For oppstillingen av driftsregnskapet er enkelte konteringer utelatt. Det gjelder kjøp fra andre kommuner og stat og tilskudd.²⁴ I tillegg er refusjoner til ansatte utelatt der det er registrert med «utlegg».²⁵

Tabell 1 – drift; regnskapsført beløp, 2023, 2024, 2025 (justert)²⁶. Mill. kroner og prosent

	2023	2024	Just. 2025	Endr. 23-24	Endr. 24-25
Nominell	113	108	102	-4 %	-6 %
Real (2023=100)²⁷	113	105	96	-7 %	-9 %

Tabellen viser at det i driftsregnskapet var regnskapsført anskaffelser/kjøp for i overkant av 100 mill. kr hvert år (med unntak av kjøp fra andre kommuner og stat og tilskudd). Det er en reduksjon hvert år, og når vi justerer for KPI, er det en reduksjon på 15 prosent fra 2023 til 2025 (beregnet nivå).

Tabell 2 – investering; regnskapsført beløp, 2023, 2024, 2025 (justert). Mill. kroner og prosent

	2023	2024	Just. 2025	Endr. 23-24	Endr. 24-25
Nominell	87	45	38	-49 %	-15 %
Real (2023=100)	87	43	36	-50 %	-18 %

²⁴ Se liste i vedlegg.

²⁵ Dette utgjorde ca. kr 400 000 i utvalgsperioden

²⁶ Vi har data per august 2025. Blåser opp til helår ved å legge til grunn samme nivå de siste fire måneder (faktor 12/8).

²⁷ KPI 2024: 3,1 %. KPI 2025 (per november 3 %).

I investeringsregnskapet anslår revisjonen at det vil bli anskaffelser for nærmere 170 mill. kr i perioden. Det er en tydelig reduksjon i utgiftene, særlig fra 2023 til 2024. Kommunen opplyser i forbindelse med faktaverifisering om at dette skyldes at den nye barneskolen ble ferdigstilt og tatt i bruk i 2023. Dersom 2025 ender på i underkant av 40 mill. kr, vil det være en reduksjon på nærmere 60 prosent fra 2023 til 2025 når man hensyntar den generelle prisveksten.

4.2.1 Rutiner mv.

Tvedestrand kommunes gjeldende økonomireglement er vedtatt i kommunestyret 06.02.2018 (sak 1/2018). Reglementets kap. 2.5 slår fast at «rådmannen har ansvaret for at kommunens økonomistyring, innkjøp og regnskapsførsel til enhver tid er iht. gjeldende lover og regler.» I kap. 4 omtales datasystemer og at det skal være elektroniske løsninger som bidrar til rasjonelle og kostnadsbesparende arbeidsprosesser. Videre omtales kompetanse ved at «ledere og medarbeidere i administrasjonen har riktig kompetanse på lover, forskrifter, reglementer, rutiner og datasystemer på økonomiområdet.» Nye medarbeidere skal få opplæring før de gis fullmakter og ansvar på økonomiområdet, og det oppgis at det regelmessig skal avholdes internopplæring i aktuelle tema for ansatte på økonomiområdet.

Revisor er forelagt «Delegasjonsreglement 2016-2019 Revidert 2018» (vedtatt av kommunestyret 24.05.2016 og revidert 06.02.2018). Dette reglementet er vedtatt videreført uten endringer i kommunestyremøte 14.02.2023 (sak 23/3). Generelt anføres det at all delegert myndighet til rådmann skal utøves i samsvar med de saksbehandlingsregler som følger av lover, forskrifter og god forvaltningsskikk, og for øvrig innenfor plan- og budsjettammer fastsatt av kommunestyret. Rådmannen kan videredelegere myndighet i administrasjonen og denne skal være skriftliggjort. På økonomiområdet har rådmannen fått ansvar for og myndighet til anvendelse av hele kommunens budsjett innenfor kommunestyrets angitte rammer, mål og retningslinjer.

I forelagt dokumentasjon som viser delegering av myndighet til kommunalsjefnivå (her sektor for læring og oppvekst, gjelder generelt), er kommunalsjef gitt myndighet til å treffe og fatte vedtak (som ikke har prinsipiell betydning/karakter) innenfor økonomi, og det gjelder også anvisning på drifts- og kapitalbudsjettet innenfor sektorens budsjettammer. Kommunalsjef gis anledning til å delegere samme myndighet til enhetsledernivå. Enhetsleder kan igjen delegere videre på visse områder, herunder det å attestere regninger for utgifter innen det aktuelle fagområdet.

Revisor er forelagt dokumentet «Offentlig anskaffelse (anbud/tilbud) – arkivrutiner». Det er en forklaring av hva en anskaffelsessak er, med henvisning til lov om offentlige anskaffelser og en gjengivelse av et typisk forløp i en anskaffelsessak. I forhold til journalføring anføres det:

- Hele anskaffelsessaken skal dokumenteres skriftlig, inklusive møter og annen kommunikasjon med tilbydere.
- Det skal føres anskaffelsesprotokoll.
- Anskaffelsesprotokollen, tilbudsforespørsel, innkomne tilbudsdokumenter og skriftlig kommunikasjon i anskaffelsesprosessen er saksdokumenter.

Det er så en liste med 17 prosesser i en anskaffelsessak og hvilke av disse prosessene som genererer et dokument som skal journalføres.

Revisor har mottatt en opplæringspresentasjon fra august 2025 (versjon 13) om «HR-portal, lønn, økonomi og arkiv». Det er en generell gjennomgang av økonomiforvaltning i kommunen samt om datasystemer innen personal- og økonomiforvaltning og arkiv. Det er også en egen del om

innkjøp og hvilke brukerveiledninger som finnes i kommunens HR-portal (bl.a. om attestering og anvisning).

Revisor ble forlagt en beskrivelse av arbeidsflyt i Xledger (hovedprosedyre) ifm. denne forvaltningsrevisjonen. Det er ikke en formelt skriftliggjort prosedyre. Stegene er forklart som følger:

1. Økonomiavdelingen sender leverandørfakturaer ut på arbeidsflyt til attestantene.
2. Attestanten konterer og attesterer. I oppgaven med å attestere inngår det å bekrefte at varen eller tjenesten er mottatt og at pris mv. er korrekt.
3. Alle leverandørbilag (bilagsart AP) går så til økonomiavdelingen for kontroll. Det som kontrolleres er avgiftsregel og om fakturaen er fullstendig kontert. Eventuelle feil utløser handling.
4. Leverandørbilaget sendes automatisk til anviser i Xledger. I HR-portalen og Xledger er det angitt hvem som skal anviser på de ulike ansvarsnumrene. I Xledger er det satt opp en kontroll om at samme person ikke både kan attestere og anviser. Hvis det er en ansatt som attesterer på et ansvarsområde vedkommende egentlig skal anviser på, kommer det til økonomiavdeling på et eget oppgavepunkt i Xledger. Oppgaven flyttes da til en annen anviser, den som er på nivå over i hierarkiet/organisasjonsstrukturen.

Fakturaen blir bokført når anviser godkjenner (anviser) fakturaen.

5. Anviste fakturaer legger seg i en egen oversikt i oppgavelista i Xledger. Økonomiavdeling godkjenner der for utbetaling, og minst hver måned må bekreftes signatur ved bankID i Xledger.
6. Hver formiddag går det en automatisk remitteringskjøring i Xledger. Alle betalingsgodkjente fakturaer som har forfall aktuell dato eller tidligere, blir med på remitteringen. Det bekreftes ikke mer i bank fra kommunens side.

4.2.2 Kommunens praksis - intervjuer

Basert på at kommunen i liten grad har etablert skriftlige rutiner knyttet til anskaffelser utover krav til journalføring, har det for problemstillingen vært nødvendig å gjennomføre intervjuer som kan bidra til å belyse om det foreligger en praksis som hensyntar lovens krav til offentlige anskaffelser.

Rutiner og prosedyrer

Alle intervjuobjektene beskriver at kommunen har enkelte etablerte rutiner og en fungerende struktur for attestasjon og anvisning. De fleste mener at digitale systemer som Compilo og Xledger bidrar til at prosesser for økonomistyring og kontroll i fakturaflyten fungerer etter hensikten. Arkivering nevnes av flere som et område som er kritisk for etterprøvbarehet, og kunnskap om hva som skal arkiveres kan være personavhengig. Samtidig mener de fleste at konkrete og skriftlige rutiner for selve anskaffelsesprosessen i liten grad finnes eller er mangelfulle. Flere peker på at kommunen som erstatning for egne skriftlige rutiner, i stor grad baserer seg på nasjonalt regelverk, praktisk erfaring og uformell veiledning.

Mange informanter fremhever at rammeavtaler – særlig gjennom OFA – brukes aktivt og oppfattes som nødvendig for å sikre at avrop skjer korrekt og på en effektiv måte. Det er bred enighet om at rammeavtaler fungerer som en viktig sikkerhetsmekanisme for etterlevelse av

regelverket. Samtidig fremkommer det at enkeltkjøp utenfor rammeavtaler forekommer, og noen intervjuobjekter er av den oppfatning at dette kan skje uten alltid å være fullt systematisk dokumentert.

De fleste mener at praksis varierer mellom sektorer og enheter, og flere viser til at praksis er personavhengig. Enkelte peker på svakheter knyttet til journalføring av konkurransedokumenter, manglende systematikk ved enkeltanskaffelser og fravær av felles sjekklister. Det er også en gjennomgående oppfatning at kommunen er sårbar ved fravær av nøkkelpersoner.

På tvers av intervjuene er det enighet om at kontrollmekanismer i økonomisystemene gjør at avvik ofte fanges opp, men det er liten grad av systematisk evaluering av gjennomførte anskaffelser. Her nevner noen informanter at slike forhold kan knyttes til et årshjul. De fleste peker på at kommunen har en kultur for å gjøre ting riktig, men at strukturen rundt anskaffelser ikke er tilstrekkelig utviklet. Særlig trekkes mangel på et tydelig innkjøpsreglement eller oppdatert prosedyreverk frem som en svakhet.

Ledelsesforankring

Intervjuobjektene gir uttrykk for at ledelsesforankringen på innkjøpsområdet er til stede, men i varierende grad. De fleste opplever at økonomiavdelingen gir god støtte, og at ledermøter og tertialvis rapportering gjør at økonomi og innkjøp får en viss oppmerksomhet. Samtidig mener flere at innkjøp ikke har vært et prioritert tema på overordnet nivå.

Enkelte informanter peker på at innkjøpsområdet har fått økt oppmerksomhet de siste årene, blant annet på grunn av økonomiske utfordringer og innkjøpsstopp. Dette oppleves å ha gitt varsomhet omkring kjøp av varer og tjenester ved at småkjøp under drift må avklares med nærmeste leder og at større tiltak skal løftes tjenestevei. Likevel ser mange en mulighet for at anskaffelser løftes oftere i kommunedirektørens ledergruppe og i andre møtearenaer.

Mål og strategier

Alle intervjuobjektene oppgir at kommunen ikke har vedtatt en egen innkjøpsstrategi og at det ikke foreligger klare mål for anskaffelsesområdet utover generell økonomisk styring. De fleste beskriver at strategiske føringer i praksis består av overordnede krav om kostnadskontroll, lojalitet til rammeavtaler og etisk forsvarlighet. Noen informanter peker også på at kommunen har innført tiltak som innkjøpsstopp og trafikklysmode.

Flere informanter peker på at arbeidet med anskaffelser i stor grad utføres etter beste evne i praksis, men at kommunen mangler felles mål for anskaffelsenes kvalitet, effektivitet eller konkurransegjennomføring. Kommunedirektør påpeker at politikere er opptatt av lokalt næringsliv, og arbeidet med strategi vil ta hensyn til politiske føringer, grønn strategi og lokal verdiskaping, samtidig som handlingsrommet opprettholdes.

I forbindelse med kommunens tilbakemeldinger i arbeidet med faktaverifiseringen gjør kontaktperson oppmerksom på at det pågår et arbeid i kommunen med utarbeidelse av anskaffelsesstrategi og innkjøpsrutiner. Videre er det vist til at det i kommunens handlingsplan for 2026 – 2029 fremgår et mål om at kommunens anskaffelser skal bidra til mest mulig verdiskaping basert på lavest mulig ressursbruk.

Roller, ansvar og myndighet

Hovedinntrykket er at roller, ansvar og myndighet i hovedsak er avklart på et overordnet nivå gjennom delegeringsreglement og etablerte anviser- og attestantstrukturer. Det trekkes frem at disse strukturene er kjent i organisasjonen og bidrar til økonomisk kontroll og etterlevelse i fakturaflyten. Videre beskrives det at fullmakter for ledere og enheter er knyttet til budsjettansvar og økonomiske rammer.

Samtidig fremgår det nyanser knyttet til detaljnivået i rolle- og ansvarsbeskrivelsene. Enkelte peker på at det mangler tydelige, skriftlige beskrivelser av hvem som har ansvar for ulike deler av anskaffelsesprosessen, herunder kontraktsinngåelse ved ulike beløpsgrenser. Det vises også til at oppfølging av investeringsprosjekter og kontrakter i noen tilfeller blir personavhengig, og at organisasjonen kan være sårbar ved fravær eller utskifting av nøkkelpersoner.

Kompetanse

De fleste intervjuobjektene er enige om at opplæring ble gitt ved ansettelse, men flere oppgir at det var begrenset. De fleste beskriver at kompetansen i dag er opparbeidet gjennom erfaring, uformell veiledning og støtte fra økonomiavdelingen eller eksterne konsulenter.

Mange peker på at innkjøpskoordinatorrollen har lav stillingsandel og dermed lite kapasitet. Det er bred enighet om at kommunen ikke har faste opplæringsløp. Det trekkes frem at nye regelverksendringer og nytt innkjøpssystem gjør behovet for mer strukturert opplæring større.

Noen informanter peker på at kommunen har en kultur der man har lav terskel for å spørre om hjelp, og at dette kompenserer noe for manglende formell opplæring. Samtidig er de fleste av den oppfatning at fraværet av systematiske opplæringsløp, arenaer for erfaringsdeling og tydelige prosedyrer øker risikoen for at det kan oppstå feil og avvik.

4.3 Vurderinger

Kommuneloven legger til grunn et krav om at kommunedirektøren skal utarbeide nødvendige rutiner og prosedyrer basert på konkrete vurderinger hvor blant annet risiko spiller inn. Dokumentasjonen viser at Tvedestrand kommune mangler et helhetlig og samlet sett med rutiner for offentlige anskaffelser. Kommunen har enkelte dokumenter som berører deler av området, blant annet økonomireglementet og arkivrutiner, men fraværet av et oppdatert og tilgjengelig rutineverk innebærer at ansatte i stor grad baserer anskaffelser på praksis, erfaring og uformelle avklaringer. Intervjudata understøtter dette bildet, ved at ansatte beskriver en desentralisert modell med betydelig rom for individuell tolkning og uten felles føringer som sikrer enhetlig praksis. Mange peker selv på behovet for felles rutiner, sjekklister og mer standardiserte prosesser. Den etablerte arkivrutinen er etter revisors vurdering et godt utgangspunkt for å etablere supplerende rutiner. Det fremkommer i intervjuer at kommunens økonomiske situasjon har vært en medvirkende årsak til at man i større grad søker godkjenning for mindre innkjøp og at større anskaffelser av betydning løftes til ledernivåer for vurdering.

Revisjonen vurderer likevel at kommunen ikke oppfyller kriteriet om å ha etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for kjøp av varer og tjenester. Mangelen på tilpassete rutiner øker risikoen for ulik praksis, personavhengighet og svak etterprøvbarehet. Dette vurderes også å være en forklarende faktor til flere av de avvik og mangler som fremkommer i gjennomgangen av enkeltanskaffelser under problemstilling 2. Men det er også en erkjennelse i kommunen av disse forholdene, noe som etter revisjonens skjønn viser en forståelse av situasjonen.

For revisjonen fremstår ledelsesforankringen som delvis etablert gjennom kommunens delegeringsreglement og økonomireglement, men uten en helhetlig tilnærming som setter anskaffelser inn i en strategisk sammenheng. Intervjudata viser at innkjøpsområdet har hatt begrenset oppmerksomhet i ledermøter, og at styringen i stor grad er basert på desentralisert praksis og uformelle avklaringer. Selv om det er tegn til økt ledelsesfokus, særlig som følge av økonomisk press, vurderes dette som utilstrekkelig til å oppfylle en forventning om tydelig og systematisk ledelsesforankring.

Kommunen har ikke etablert overordnede mål eller strategier for anskaffelser, men kommunen oppgir i forbindelse med faktaverifisering at det pågår et arbeid med utarbeidelse av anskaffelsesstrategi og innkjøpsrutiner. Fraværet av slike styringsdokumenter innebærer at kommunen mangler en felles retning for hvordan anskaffelser skal støtte opp om effektiv ressursbruk, likebehandling og risikostyring. Etter revisors vurdering kan dette også bidra til å svekke kommunens evne til å drive systematisk utvikling, kompetanseheving og kontroll med anskaffelsesområdet, og revisor ser positivt på at dette arbeidet nå er igangsatt.

Selv om det finnes et delegeringsreglement som angir overordnede fullmakter, er det ikke etablert tydelige og oppdaterte beskrivelser av roller, beløpsgrenser og kontraktsfullmakter for anskaffelser. Intervjuene viser at ansatte kan løse uklarheter gjennom uformell dialog, noe som kan være en styrke og gi effektiv behandling, men også gir risiko for ulik praksis og personavhengighet. Funksjonsdeling i fakturafløyen er bedre dokumentert, men dekker ikke behovet for klar og forutsigbar myndighetsstruktur i selve anskaffelsesprosessene. Revisors vurdering er at forventningen om roller, ansvar og myndighet er delvis oppfylt.

Kompetansenivået varierer betydelig mellom kommunens enheter, og opplæringen er i hovedsak uformell og ikke systematisk. Enkelte sektorer har god erfaring, mens andre enheter har begrenset kunnskap om anskaffelsesregelverket. Samtidig er behovet for kompetanse også forskjellig, da sektorer utenom samfunn og infrastruktur gjennomfører færre anskaffelser som er omfattet av regelverket. Kunnskap knyttet til å gjennomføre selve konkurransen fremstår god. Men intervjudata og dokumentasjon i problemstilling 2 viser at kompetanse knyttet til en helhetlig tilnærming til hva som kreves etter regelverket, er nødvendig å styrke, slik revisor ser det. Det tegnes et behov for et mer strukturert kompetanseprogram og felles læringsarenaer, og dette kan ses i sammenheng med uttrykt behov for en enkel prosedyre knyttet til anskaffelser. Innkjøpskoordinator nevnes som en god faglig støtte, men her har kapasiteten vært en utfordring. Revisor anser forventninger om kompetanse knyttet til gjennomføring av konkurranser som god, men det savnes en helhetlig tilnærming til hva som kreves etter regelverket.

5 Dokumentasjon knyttet til offentlige anskaffelser

Problemstilling 2: *Ivaretar Tvedestrand kommune krav til nedtegning av vesentlige forhold i anskaffelsesprosessen?*

5.1 Revisjonskriterium

Oppsummert for denne problemstillingen danner våre kriterier en forventning om at Tvedestrand kommune:

- gjennomfører anskaffelser basert på følgende krav;
 - anskaffelser over kr 100 000,- er basert på prinsipp om konkurranse
 - anskaffelser over kr 1 300 000,- er kunngjort
 - anskaffelser over kr 2 300 000,- (kr 57 800 000,- for bygg og anlegg) er kunngjort også internasjonalt
- i tilstrekkelig grad nedtegner vesentlige forhold ved anskaffelsen
- har innhentet skatteattest ved anskaffelser i samsvar med anskaffelsesforskriften

5.2 Fakta

For å kunne gi tydelige svar på om Tvedestrand kommune overholder krav til prinsipp om konkurranse knyttet til sine anskaffelser, har revisjonen gjennomgått et utvalg av kommunens anskaffelser. Basert på regnskapsdata for anskaffelser for perioden 2023 til og med august 2025, gjorde revisjonen to sett med utplukk. Fra driftsregnskapet ba vi om dokumentasjon knyttet til 21 enkeltanskaffelser som hver for seg beløp seg til over kr 100 000. Fra investeringsregnskapet gjorde vi et utplukk på 14 anskaffelser fra 10 forskjellige prosjektnumre.

5.2.1 Gjennomgang av anskaffelser registrert i driftsregnskapet

Under presenteres dokumentasjon for bestemte anskaffelser som er registrert i driftsregnskapet. Dette er basert på et utplukk av anskaffelser. Generelt ba revisor kommunen om å dokumentere nedtegningen av vesentlige beslutninger knyttet til disse anskaffelsene og journalføring av disse. I e-post til revisor forklarte kommunen at de ikke kunne fremskaffe oversikt over journalføring for anskaffelsene i utplukket. Alle kronebeløp presentert under er ekskl. mva., og når det er referert til samlet kjøp, er det totalen fra både driftsregnskapet og investeringsregnskapet som det vises til.

1. PS Anlegg, des. 23

Den konkrete anskaffelsen var fra desember 2023 og utgjorde kr 668 000. Samlet er det kjøpt for 9 398 000 fra PS Anlegg i utvalgsperioden. I forbindelse med faktaverifiseringen av rapporten, oppgir kommunen i sin tilbakemelding at av det samlede beløpet, utgjorde anskaffelser i investeringsprosjektet Kollåsen (ny hovedvannledning mv.) kr 5 591 000.

Utbetalingen på kr 668 000 er en del av en større anskaffelse der kontrakten med PS Anlegg endte på ca. 3,1 mill. kr inkl. opsjoner (fra september 2023). Revisor er forelagt underskrevet kontrakt, referat fra kontraktsmøte med PS-anlegg (skrevet av Rambøll), tilbudsbrev og tilbudsskjema fra PS-anlegg.

Kommunen er ellers bedt om å dokumentere nedtegningen av vesentlige beslutninger i anskaffelsesprosessen. I forbindelse med faktaverifisering ble revisor forelagt ytterligere

dokumentasjon i form av anskaffelsesprotokoll, dokumentasjon knyttet til kunngjøring, varsel om tildeling og evaluering av tilbud. Av anskaffelsesprotokoll fremgår det blant annet at skatte- og mva. attest er innhentet, men det foreligger imidlertid ikke et konkurransegrunnlag knyttet til anskaffelsen.

2. Løvdals Trevare Salg AS okt. 23

Anskaffelsen var fra oktober 2023 og utgjorde kr 423 000. Samlet er det kjøpt for kr 807 000 fra Løvdals Trevare Salg AS i utvalgsperioden.

Den samlede verdien kan stille krav til skatte- og mva. attest, men revisor er ikke forelagt etterspurt dokumentasjon knyttet til anskaffelsen. I e-post til revisor forklarte kommunen at tre leverandører ble kontaktet og to leverte tilbud. Revisor er imidlertid ikke forelagt dokumentasjon som viser evaluering av innkomne tilbud og hvorfor kommunen foretrakk valgte leverandør.

3. Multiflis AS okt. 23

Anskaffelsen var fra oktober 2023 og utgjorde kr 413 000. Samlet er det kjøpt for kr. 9 000 000 fra Multiflis AS i utvalgsperioden. Revisor er formidlet at dette var avrop på rammeavtale. Av forelagt rammeavtale inngått mellom Tvedestrand kommune og Multiflis AS fremgår det under punkt 15. særlige bestemmelser, at kunden (Tvedestrand kommune) utarbeider bestilling per e-post til leverandørens kontaktperson. Bestillingen skal inneholde «byggnavn», gateadresse, kontaktperson, enkel innføring i ønsket arbeid og ressursnr.

Gjennom faktaverifiseringen er revisor forelagt e-post til Multiflis AS fra kommunen der byggnavn er oppført. Videre er det en beskrivelse av ønsket arbeid og EHF, bestillerreferanse, fakturareferanse samt prosjektnummer.

4. Evjetun apr. 23

Anskaffelsen var fra april 2023 og utgjorde kr 325 000. Samlet er det kjøpt for kr 915 000 fra Evjetun leirskole i utvalgsperioden over driftsregnskapet. Revisor er formidlet at dette var en bestilling av opphold basert på inngått avtale mellom Tvedestrand kommune og Evjetun leirskole. Av avtalen fremgår det at Tvedestrand kommune hvert år har opphold ved leirskolen i uke 17 innenfor avtaleperioden.

5. Øygarden & Bodin Maskin AS okt. 24

Anskaffelsen var fra oktober 2024 og utgjorde kr 297 000. Samlet er det kjøpt for kr 5 293 000 fra Øygarden og Bodin i utvalgsperioden (ekskl. snøbrøyting). I regnskapet er ansvaret ført opp som «1251210 – Kommunale veier». Revisor er formidlet at dette var avrop på rammeavtale.

I forbindelse med faktaverifiseringen er revisor forelagt «Rammeavtale anleggsentreprenør til park, vei, eiendom og prosjekt» inngått mellom Tvedestrand kommune og Øygarden og Bodin Maskin AS. Av avtalen fremgår det at avrop skal formaliseres gjennom utfylling og signering av avropsskjema. Et avrop anses i henhold til avtalen ikke gyldig før avropsskjemaet er signert av begge parter.

Revisor er ikke forelagt dokumentasjon som kan gi svar på om avropsskjema er benyttet.

6. Bwt Birger Christensen AS aug. 23

Anskaffelsen var fra august 2023 og utgjorde kr 287 000. Samlet er det kjøpt for kr 455 000 fra Bwt Birger Christensen AS i utvalgsperioden.

Det er ikke forelagt dokumentasjon knyttet til anskaffelsen. Revisor ble forklart at dette var en jobb som ble utført for å oppgradere anlegget på bassenget, og kommunen måtte derfor benytte samme leverandør som oppførte det eksisterende anlegget.

Konkurranseprinsippet gjelder så langt det er mulig, og vesentlige beslutninger skal som hovedregel nedtegnes eller dokumenteres gjennom protokoll (eller dokumenter som enkelt kan samles i ett dokument). Fra lovkommentaren note 118²⁸ kommer det frem at eksempel på dokumentasjon er anskaffelsesprosedyre, og det gjelder alle anskaffelser som er omfattet av forskriften. Unntak fra konkurranse er i seg selv en vesentlig beslutning i anskaffelsesprosessen og skal derfor dokumenteres, slik revisor vurderer det. I anskaffelse nr. 9 har kommunen gjort nettopp dette og har slik sett vist forståelse for hva som skal nedtegnes av vesentlige beslutninger.

7. Dønnestadgården As jun. 25

Revisor er forelagt husleiekontrakt mellom NAV Aust-Agder (senere NAV Agder) og Dønnestadgården fra 2015. FOA § 2-4 bokstav a unntar erverv eller leie av jord, eksisterende bygninger eller annen fast eiendom – inkludert rettigheter knyttet til slikt – fra anskaffelsesregelverket.

8. Sulzer Pumps Wastewater Norway AS apr. 25

Anskaffelsen var fra april 2025 og utgjorde kr 274 000. Samlet er det kjøpt for kr 1 806 000 fra Sulzer i utvalgsperioden.

Revisor er forelagt tilbudsforespørsel/konkurransegrunnlag, protokoll og evaluering. Den samlede verdien gjennom hele perioden gjør at det kan stilles krav til skatte- og mva. attest.

I protokollen oppgis det at tre leverandører ble invitert og to leverte tilbud. Anskaffelsen ble anslått til kr 300 000 og tilbudet endte på kr 274 000. I forbindelse med faktaverifisering ble revisor forelagt e-poster med informasjon til leverandører om hvem som ble tildelt kontrakten.

9. Klubben AS jun. 24

Anskaffelsen var fra juni 2024 og utgjorde kr 246 000. Samlet er det kjøpt for kr 350 000 fra Klubben AS i utvalgsperioden.

Revisor er forelagt protokoll. Her oppgis det at kommunen skal komplettere badeparken med nye elementer. Det er ført opp anslått verdi, og det er sendt ut forespørsel til en leverandør. Det begrunnes med at kommunen har et eksisterende anlegg bestående av elementer fra denne leverandøren og for at dette skal kunne tilpasses eksisterende del er denne leverandøren valgt. (Se utledning om denne type forhold under anskaffelse nr. 6.)

²⁸ Thue, Anders og Anne Buan. F12.08.2016. Note 118. Kilde: rettsdata.no. Lastet ned 19.01.2026, kl. 11:30:56

10. GHV AS jun. 23

Anskaffelsen var fra juni 2023 og utgjorde kr 242 000. Samlet er det kjøpt for kr 1 096 000 fra GHV AS i utvalgsperioden (i 2025 kr 71 000).

Dette er avrop på rammeavtale. Revisor er forelagt rammeavtale gjeldende i perioden 11.11.2021 til 31.08.2023 for anskaffelse av systemvegger og himlinger. Av forelagt rammeavtale inngått mellom Tvedestrand kommune og GHV AS fremgår det under punkt 15. særlige bestemmelser, at kunden (Tvedestrand kommune) utarbeider bestilling per e-post til leverandørens kontaktperson. Bestillingen skal inneholde «byggnavn», gateadresse, kontaktperson, enkel innføring i ønsket arbeid og ressursnr. Revisor er ikke forelagt dokumentasjon i samsvar med rammeavtalens krav.

11. Optimera AS nov. 23

Anskaffelsen var fra november 2023 og utgjorde kr 221 000. Samlet er det kjøpt for kr 2 953 000 fra Optimera AS i utvalgsperioden.

I e-post til revisor ble det opplyst om at tre leverandører ble kontaktet. To leverandører leverte tilbud, og Optimera AS ble valgt på et av delprosjektene. Det foreligger ikke protokoll eller annen dokumentasjon som kan gi svar på kommunens begrunnelser. Den samlede verdien kan stille krav til skatte- og mva. attest.

12. Visma Enterprise AS mar. 23

Anskaffelsen var fra mars 2023 og utgjorde kr 201 000. Samlet er det kjøpt for kr 2 250 000 fra Visma i utvalgsperioden.

Revisor er forelagt kontrakt som viser at det gjelder bistand knyttet til IT-system som kommunen allerede har (Visma). I forbindelse med faktaverifisering av rapporten oppgir kommunen at IT-systemene knytter seg til Nav Øst i Agder som Tvedestrand er vertskommune for. Det er ikke forelagt annen dokumentasjon.

Slik revisor ser det, vil det også her være relevant for kommunen å vurdere de forhold som er nevnt i anskaffelse nr. 6 knyttet til å dokumentere unntak fra prinsippet om konkurranse.

13. Visma Flyt AS jan. 25

Anskaffelsen var fra januar 2025 og utgjorde kr 196 000. Samlet er det kjøpt for kr 1 042 000 fra Visma i utvalgsperioden.

Revisor er forelagt kontrakt som viser at anskaffelsen gjelder bistand knyttet til IT-system som kommunen allerede har (Visma). Også her oppgir kommunen i forbindelse med faktaverifisering at IT-systemene knytter seg til Nav Øst i Agder. Videre viser kommunen til at Visma Flyt AS fisjonerte ut av Visma Enterprise AS fra 01.09.2024 og at anskaffelsene i punktene 12 og 13 gjelder samme programvare. Det er ikke forelagt annen dokumentasjon.

Slik revisor ser det, vil det også her være relevant for kommunen å vurdere de forhold som er nevnt i anskaffelse nr. 6 knyttet til å dokumentere unntak fra prinsippet om konkurranse.

14. Olimb Rørfornyning AS jun. 24

Anskaffelsen var fra juni 2024 og utgjorde kr 175 000. Samlet er det kjøpt for kr 1 327 000 fra Olimb i utvalgsperioden, og det er kun registrert i 2024.

Dette er en del av en større avtale der kontraktens verdi er på kr 967 000. Revisor er forelagt protokoll, tilbudsinnbydelse/konkurransegrunnlag, vurdering av innkomne tilbud, kontrakt samt e-post til kvalifiserte leverandører hvor det fremgår tildeling.

I dokumentasjonen kommer det frem at det er etterspurt tilbud fra 6 leverandører der 3 leverte tilbud (samt 1 etter fristens utløp som ble avvist). Revisor er ikke forelagt skatte-/mva.-attest.

15. Brødrene Knutsen Maskin AS des. 23

Anskaffelsen var fra desember 2023 og utgjorde kr 169 000. Samlet er det kjøpt for kr 4 920 000 fra Brødrene Knutsen Maskin AS i utvalgsperioden (ekskl. snøbrøyting).

Det er ikke forelagt dokumentasjon, men kommunen opplyser i forbindelse med faktaverifisering at det er gjort avrop per telefon på rammeavtale.

Av forelagt rammeavtale for anleggsentreprenør til vann og avløp fremkommer det at Brødrene Knutsen Maskin AS har førsteprioritet på avrop. Av avtalen fremgår det videre at avrop skal formaliseres gjennom utfylling og signering av avropsskjema. Et avrop anses i henhold til avtalen ikke gyldig før avropsskjemaet er signert av begge parter.

Revisor er ikke forelagt dokumentasjon i tråd med avtalens krav.

16. Egas Sport AS mai 23

Anskaffelsen var fra mai 2023 og utgjorde kr 166 000. Samlet er det kjøpt for kr 331 000 fra Egas Sport AS i utvalgsperioden.

Revisor er ikke forelagt dokumentasjon.

I e-post er revisor opplyst om at dette var en fortsettelse av tilbudet som var levert på Tvedestrand Idrettspark, og var en tilleggsbestilling til dette. Slik revisor ser det, vil det også her være relevant for kommunen å dokumentere nedtegnning av vesentlige beslutninger i anskaffelsesprosessen hvor unntak fra prinsippet om konkurranse begrunnes.

17. Guard Automation AS aug. 24

Anskaffelsen var fra august 2024 og utgjorde kr 165 000. Samlet er det kjøpt for kr 6 646 000 fra Guard Automation AS i utvalgsperioden. Gjennom faktaverifiseringen oppgir kommunen at av det samlede beløpet knytter om lag 2,6 mill. kroner seg til anskaffelser i investeringsprosjekter.

Revisor er forelagt service- og vedlikeholdsavtale inngått mellom Tvedestrand kommune og Guard Automation AS gjeldende for perioden 01.01.2021 til 31.12.2026. Av avtalen fremgår det at kommunen årlig har forpliktet seg servicekostnader tilsvarende kr 338 784 (3 servicenivåer). I tillegg legger avtalen til grunn at løpende oppdrag og reparasjoner utføres etter regning. Det foreligger ikke noen forklaring på hvorfor det er store avvik mellom inngått avtale og samlet kjøp fra leverandøren.

18. Norce Research AS nov. 23

Anskaffelsen var fra november 2023 og utgjorde kr 141 000. Samlet er det kjøpt for kr 212 000 fra Norce Research AS i utvalgsperioden.

Revisor er ikke forelagt dokumentasjon.

I e-post fra kommunen er revisor opplyst om at Norce Research AS, er de eneste i Norge som har god erfaring med det arbeidet kommunen hadde behov for. I forbindelse med faktaverifisering har kommunen utdypet med at det først var fylkeskommunen som startet arbeidet og knyttet til seg Norce Research AS. Det var også en antagelse om at dette ikke ville overskride kr 100 000. Slik revisor ser det, vil det også her være relevant for kommunen å vurdere de forhold som er nevnt i anskaffelse nr. 6 knyttet til å dokumentere unntak fra prinsippet om konkurranse.

19. Nilsen Ventilasjon AS mai 24

Anskaffelsen var fra mai 2024 og utgjorde kr 135 000. Samlet er det kjøpt for kr 986 000 fra Nilsen Ventilasjon i utvalgsperioden.

Revisor er forelagt protokoll og tilbud. Av protokollen komme det frem at det ble etterspurt tilbud fra 3 leverandører og 3 leverte tilbud. Det er også en anslått verdi (kr 150 000). Den samlede verdien over kommunens anskaffelser i utvalgsperioden, kan stille krav til skatte- og mva. attest.

20. Optice AS feb. 25

Anskaffelsen var fra februar 2025 og utgjorde kr 132 000. Samlet er det kjøpt for kr 272 000 fra Optice AS i utvalgsperioden.

Revisor er ikke forelagt dokumentasjon.

Revisor ble i e-post opplyst om at dette gjaldt rengjøring av ventilasjonskanaler. Det var ansett som en hastejobb på grunn av brannfare fordi det var mye støv og fett i kanalnettet, så det ble besluttet å få en rask bestilling. Slik revisor ser det, vil det også her være relevant for kommunen å vurdere de forhold som er nevnt i anskaffelse nr. 6 knyttet til å dokumentere unntak fra prinsippet om konkurranse

21. Låssenteret AS sep. 23 (avrundet beløp: 130 000)

Anskaffelsen var fra september 2023 og utgjorde kr 130 000. Samlet er det kjøpt for kr 1 672 000 fra Låssenteret AS i utvalgsperioden.

Revisor er ikke forelagt dokumentasjon. Samlete kjøp fra Låssenteret AS er over kr 500 000, og dette kan stille krav til skatte- og mva. attest.

I e-post ble revisor opplyst om at dette ble bestilt som en utvidelse av et eksisterende låssystem, og man kan derfor ikke blande inn nye systemer. Slik revisor ser det, vil det også her være relevant for kommunen å vurdere de forhold som er nevnt i anskaffelse nr. 6 knyttet til å dokumentere unntak fra prinsippet om konkurranse så fremt Låssenteret AS er det eneste selskapet som kan levere denne typen varer og tjenester.

5.2.2 Gjennomgang av anskaffelser registrert i investeringsregnskapet

Under presenteres dokumentasjon for anskaffelsene fra investeringsregnskapet. Dette er basert på et utplukk av anskaffelser. Alle kronebeløp presentert under er ekskl. mva.

22. Prosjekt 0359 - Barnehage på Holt

Revisor ba om dokumentasjon knyttet til anskaffelser fra Byggpartnere AS, Prosjektgruppen AS og Multiflis AS.

Fra Byggpartnere AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 12 713 000 på prosjektet.

For det som angår Byggpartnere AS, ble revisor forelagt dokumenter knyttet til evalueringen av innkomne tilbud. Fra denne dokumentasjonen kommer det frem at det har vært konkurranse mellom 7 leverandører og at det er innhentet attest for betalt merverdiavgift, skatt og trygdeavgift (men revisor er ikke forelagt denne). Det ble heller ikke forelagt dokumentasjon som konkurransegrunnlag, forhold vedr. utlysning, protokoll, informasjon til tilbydere om valg av leverandør mv. Revisjonen kunne heller ikke se om dette har vært kunngjort, slik regelverket legger til grunn.

I forbindelse med faktaverifisering av rapporten har kommunen oversendt ny dokumentasjon. Av dette får revisor bekreftet at anskaffelsen er kunngjort i Doffin, men selve konkurransegrunnlaget er ikke forelagt som del av dokumentasjonen. Revisor er imidlertid forelagt anskaffelsesprotokoll som synliggjør kunngjøring, oversikt over tilbydere, anslått verdi på kontrakten samt tildeling av kontrakt. Videre foreligger det skatte- og mva. attest for leverandøren som ble tildelt oppdraget, Byggpartnere AS.

For Multiflis AS og Prosjektgruppen AS er det oppgitt at dette er avrop på rammeavtaler. For anskaffelse fra Prosjektgruppen AS er det forelagt skriftlig avropsskjema mens for Multiflis AS foreligger det ikke dokumentasjon knyttet til avropet. Fra Prosjektgruppen er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 1 048 000 på prosjektet og kr 1 092 000 totalt.

Fra Multiflis er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 1 808 000 på prosjektet og kr 9 000 000 totalt. Av forelagt rammeavtale inngått mellom Tvedestrand kommune og Multiflis AS fremgår det under punkt 15. særlige bestemmelser, at kunden (Tvedestrand kommune) utarbeider bestilling per e-post til leverandørens kontaktperson. Bestillingen skal inneholde «byggnavn», gateadresse, kontaktperson, enkel innføring i ønsket arbeid og ressursnr. Revisor er ikke forelagt dokumentasjon i samsvar med rammeavtalens krav.

23. Prosjekt 0529 - Bergsmyr til Mjåvann, turvei og sti

Revisor ba om dokumentasjon knyttet til anskaffelser fra SO Anlegg AS og Traftec AS.

Fra SO Anlegg AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 1 603 000 på prosjektet og kr 2 022 000 totalt. For anskaffelsen fra SO Anlegg AS er revisor forelagt protokoll fra åpning av tilbud. Her vises tilbud fra 4 leverandører. Det er også overlevert kontrakt mellom kommunen og SO Anlegg AS.

Anskaffelser over kr 500 000 utløser krav om skatte- og mva.-attest, anskaffelser over kr 1 300 000 skal lyses ut nasjonalt og har krav om anskaffelsesprotokoll. Anskaffelsesprotokoll er ikke forelagt. Revisor er heller ikke forelagt dokumentasjon som konkurransegrunnlag, evaluering av leverandører eller informasjon til leverandører om utfallet av konkurransen.

Fra Traftec AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 680 000 på prosjektet og kr 7 319 000 totalt. Revisor er ikke forelagt noen dokumentasjon angående anskaffelse fra Traftec. Anskaffelser over kr 500 000 utløser krav om skatte- og mva.-attest.

I forbindelse med faktaverifisering opplyser kommunen om at man gjennom samarbeidet mellom kommunene i Østre Agder har inngått felles rammeavtale på vegbelysning med Traftec AS. Kommunen kan imidlertid ikke fremlegge denne rammeavtalen.

24. Prosjekt 0367 - Strannasenteret, SD-anlegg fløyen og sykehjemsavd.

Revisor ba om dokumentasjon knyttet til anskaffelser fra Fagelektro AS og Ke Automasjon AS.

Fra Fagelektro AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 925 000 på prosjektet og kr 6 454 000 totalt. Revisor er forelagt inngått rammeavtale mellom Tvedestrand kommune og Fagelektro AS gjeldende for perioden 07.12.2023 – 01.12.2025 med mulighet for forlengelse med inntil 2 år. Det fremgår av avtalens punkt 15. særlige bestemmelser, at kunden (Tvedestrand kommune) utarbeider bestilling per e-post til leverandørens kontaktperson. Bestillingen skal inneholde «byggnavn», gateadresse, kontaktperson, enkel innføring i ønsket arbeid og ressursnr. Revisor er ikke forelagt dokumentasjon i samsvar med rammeavtalens krav.

Fra Ke Automasjon er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 732 000 på prosjektet og kr 1 310 000 totalt. Ingen dokumentasjon er forelagt revisor.

I e-post til revisor ble det forklart at dette ble bestilt som en utvidelse av det eksisterende SD-anlegget som er på bygget, og man begrunner bruken av leverandør med at man ikke kan blande inn nye systemer. Slik revisor ser det, vil det også her være relevant for kommunen å vurdere de forhold som er nevnt i anskaffelse nr. 6 knyttet til å dokumentere unntak fra prinsippet om konkurranse.

25. Prosjekt 0525 - Kommunalteknikk, bil

Utplukket gjelder Autostrada Notodden AS.

Fra Autostrada Notodden AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 621 000 på prosjektet (samme som totalt). Revisor er forelagt faktura på kr 622 000 ekskl. mva. fra Autostrada Notodden AS. Ingen annen dokumentasjon er forelagt. Anskaffelser over kr 500 000 utløser krav om skatte- og mva.-attest.

26. Prosjekt 0008 - Utbyggingsavtale Glastadheia boligfelt III

Utplukket gjelder Vegarheim pukkverk og entreprenør AS.

Fra Vegarheim pukkverk og entreprenør AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 1 690 000 på prosjektet og kr 1 909 000 (uten snøbrøyting) totalt.

Revisor er forelagt saksfremlegg i kommunestyret av 29. mars 2011 (sak 27/11) om avtale mellom Glastadheia utbyggingsselskap AS og kommunen. Dokumentasjonen fremstår i liten grad relevant all den tid Vegarheim pukkverk og entreprenør AS ikke er omtalt som del av utbyggingsavtalen. Avtalen legger imidlertid til grunn at det er utbyggers ansvar at leverandørene har de nødvendige offentlige godkjenningene, men forutsetningen er at innkjøpslovens terskelverdier for anbud ikke overskrides, noe som er tilfelle i denne anskaffelsen.

I faktaverifiseringen ble revisor forelagt veileder om utbyggingsavtaler utgitt av Kommunal- og regionaldepartementet (07.05.2007). Der nevnes regler om offentlige anskaffelser som et tema som partene bør drøfte og regulere i avtalen.

Basert på forelagt dokumentasjon registrerer revisor at kommunen i avtale fra 2011 pålegger seg selv en strengere prosedyre for anskaffelse enn hva veilederen legger til grunn. Dersom kommunen mener at unntaket fra anskaffelsesregelverket er førende, burde kommunen gjøre en vurdering av dette, jf. anskaffelse nr. 6 knyttet til å dokumentere unntak fra prinsippet om konkurranse.

Revisor er ikke forelagt dokumentasjon som begrunner vesentlige beslutninger knyttet til valget av leverandør. Anskaffelser over kr 500 000 utløser krav om skatte- og mva.-attest, anskaffelser over kr 1 300 000 skal kunngjøres og har krav om anskaffelsesprotokoll.

27. Prosjekt 0521 - Flomsikring i sentrum

Utplukket gjelder Erling Olsen AS.

Revisor er forelagt skriftlig avrop (avropsskjema NS 8406) til Erling Olsen AS. Fra Erling Olsen AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 883 000 på prosjektet og kr 4 099 000 totalt.

28. Prosjekt 0376 - Strannasenteret, ombygging garderober mv.

Utplukket gjelder Finn Og Albert Egeland AS.

I e-post til revisor er det forklart at dette er utført på rammeavtale med leverandøren, og revisor er forelagt rammeavtale med Finn Og Albert Egeland AS. Fra Finn og Albert Egeland AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 322 000 på prosjektet og kr 2 812 000 totalt.

Revisor er forelagt inngått rammeavtale mellom Tvedestrand kommune og Finn og Albert Egeland AS gjeldende for perioden 05.11.21 – 31.08.23 med mulighet for forlengelse med inntil 2 år. Det fremgår av avtalens punkt 15. særlige bestemmelser, at kunden (Tvedestrand kommune) utarbeider bestilling per e-post til leverandørens kontaktperson. Bestillingen skal inneholde «byggnavn», gateadresse, kontaktperson, enkel innføring i ønsket arbeid og ressursnr. Revisor er ikke forelagt dokumentasjon i samsvar med rammeavtalens krav.

29. Prosjekt 0365 - Gangvei og stupebrett ved Tjenna

Utplukket gjelder Multiflis AS.

Fra Multiflis er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 646 000 på prosjektet og kr 9 000 000 totalt.

Revisor ble i forbindelse med faktaverifisering forelagt ny dokumentasjon i form av rammeavtale. Av forelagt rammeavtale inngått mellom Tvedestrand kommune og Multiflis AS fremgår det under punkt 15. særlige bestemmelser, at kunden (Tvedestrand kommune) utarbeider bestilling per e-post til leverandørens kontaktperson. Bestillingen skal inneholde «byggnavn», gateadresse, kontaktperson, enkel innføring i ønsket arbeid og ressursnr. Revisor er ikke forelagt dokumentasjon i samsvar med rammeavtalens krav.

30. Prosjekt 0540 - Hjullaster

Utplukket gjelder Anleggsgruppen AS.

Fra Anleggsgruppen AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 876 000 på prosjektet og kr 997 000 totalt. Revisor er forelagt faktura på kjøp av hjullaster på kr 876 000 ekskl. mva. fra Anleggsgruppen. Ingen annen dokumentasjon er forelagt. Anskaffelser over kr 500 000 utløser krav om skatte- og mva.-attest.

31. Prosjekt 0350 - Gamle sentrum, varmesøkende kamera

Utplukket gjelder Fagelektro AS.

Fra Fagelektro AS er det i utvalgsperioden anskaffet for kr 700 000 på prosjektet og kr 6 454 000 totalt.

Revisor ble i forbindelse med faktaverifisering forelagt ny dokumentasjon i form av bekreftelse på at kjøpet var avrop på rammeavtale. Av forelagt rammeavtale, gjeldende for perioden 07.12.23 til 01.12.25 inngått mellom Tvedestrand kommune og Fagelektro AS, fremgår det under punkt 15. særlige bestemmelser at kunden (Tvedestrand kommune) utarbeider bestilling per e-post til leverandørens kontaktperson. Bestillingen skal inneholde «byggnavn», gateadresse, kontaktperson, enkel innføring i ønsket arbeid og ressursnr. Revisor er ikke forelagt dokumentasjon i samsvar med rammeavtalens krav.

5.2.3 Intervjuer

Nedtegne vesentlige forhold

De fleste informantene er av den oppfatning at dokumentasjonen av vesentlige forhold i anskaffelser er for lite systematisk. Mange peker på at journalføring skjer, men at innholdet ofte varierer mellom enheter og mellom større og mindre anskaffelser. Flere informanter oppgir at anskaffelsesprotokoller ikke alltid utarbeides, spesielt ved mindre anskaffelser. Noen intervjuobjekter er av den oppfatning at manglende kapasitet ved innkjøpsfunksjonen og fravær av klare prosedyrer fører til at dokumentasjon nedtegnes ujevnt, og at dette kan utfordre etterprøvbareheten.

Konkurranse og kunngjøring

Alle informantene gir uttrykk for at kommunen følger hovedprinsippene for konkurranse ved større anskaffelser, særlig gjennom aktiv bruk av OFA-avtaler og ved å benytte eksterne konsulenter som Odin Prosjekt i anskaffelser som overstiger terskelverdiene. De fleste informantene mener at større anskaffelser gjennomføres korrekt og kunngjøres i tråd med regelverket, og enkelte viser til erfaring med kunngjøringer i både Doffin og internasjonale kunngjøringsverktøy.

Samtidig fremkommer det at praksis ved mindre anskaffelser og enkeltkjøp er mer variabel. Mange peker på at kommunen mangler detaljerte, skriftlige prosedyrer som sikrer at krav om konkurranse ved anskaffelser over 100 000 kroner alltid etterleves. Flere informanter oppgir at kommunen ofte baserer seg på rammeavtaler for å oppfylle konkurransekravet, men noen intervjuobjekter er av den oppfatning at gjentatte småkjøp kan føre til risiko for å overstige terskelverdier uten at full konkurranse gjennomføres. Enkelte peker også på at manglende

kapasitet hos innkjøpskoordinator og fravær av et system for systematisk overvåking av kommunens samlede kjøp gjør at etterlevelsen ikke alltid kan dokumenteres like tydelig.

5.3 Vurderinger

For anskaffelser over 1,3 mill. kroner, som er omfattet av kunngjøringsplikt, fremstår dokumentasjonen gjennomgående bedre enn for mindre anskaffelser, men fortsatt ikke fullt ut tilfredsstillende. I flere av de større anskaffelsene, særlig innen investeringsprosjekter, foreligger det dokumentasjon på at konkurransen er kunngjort, samt anskaffelsesprotokoll og informasjon om tilbud og tildeling. Dette indikerer at kravene til formalisering i hovedsak er kjent og delvis etterlevd. Samtidig viser gjennomgangen av dokumentasjonen at det også for disse anskaffelsene kan mangle sentrale dokumenter som konkurransegrunnlag, systematisk evaluering av tilbudene og skriftlig begrunnelse for tildelingsbeslutningen. For anskaffelser over 1,3 mill. kroner vurderer revisjonen at prinsipp om konkurranse i større grad er fulgt og at de i det vesentligste synes å være kunngjort. Det er imidlertid også knyttet til disse enkelte mangler når det kommer til nedtegnning av vesentlige beslutninger i anskaffelsesprosessen.

For anskaffelser under kunngjøringsgrensen på 1,3 mill. kroner er dokumentasjonen gjennomgående svakere og mer uensartet. I mange saker foreligger det ikke anskaffelsesprotokoll eller skriftlige vurderinger av konkurranse, og valg av leverandør er ofte ikke begrunnet i dokumentasjonen. Der direkteanskaffelser er benyttet, mangler det i flere tilfeller nedtegnet begrunnelse for hvorfor konkurranse ikke er gjennomført. På bakgrunn av den mangelfulle skriftlige dokumentasjonen, har revisjonen ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere hvorvidt prinsipp om konkurranse er fulgt for anskaffelser under 1,3 mill. kr. Det er noe dokumentasjon knyttet til avrop på rammeavtaler som viser at dette er gjennomført i tråd med prosedyren slik den fremkommer i avtalen. Men sett under ett kan ikke revisjonen med trygghet fastslå at avrop generelt følger avtalevilkårene, herunder valg av leverandør, eventuelle prioriteringsregler og samlet omfang innenfor avtalens rammer. Dette svekker etterprøvbareheten av anskaffelsene så vel som etterlevelse av inngåtte avtaler.

Ansatte i Tvedestrand kommune gir gjennom intervjuer tydelig uttrykk for å en bevissthet om at konkurranse skal gjennomføres, og oppgir at de er særlig nøye ved større prosjekter. Flere peker på at større anskaffelser gjennomføres i tråd med regelverket, ofte med ekstern bistand, og at risikoen derfor i hovedsak knytter seg til mindre anskaffelser, og revisjonens gjennomgang viser at disse antagelsene samsvarer med kommunens praksis. Ansatte uttrykker også et ønske om tydeligere rutiner og sjekklistene som kan sikre at konkurranse alltid dokumenteres korrekt. Knyttet til rammeavtaler, har kommunen ved et tilfelle gjort en vurdering av at de ønsket å sjekke markedsforholdene og gjennomførte en konkurranse på anskaffelse der det også kunne ha blitt gjort avrop på rammeavtale. Dette er en fremgangsmåte som kommunen med fordel kunne ha vurdert også i større anskaffelser der det gjøres avrop på rammeavtale og avtalen tillater det, etter revisors syn.

Basert på forelagt dokumentasjon som gjennomgått over, vurderer revisjonen at kommunen for alle anskaffelsene sett under ett, ikke oppfyller krav om nedtegnning av vesentlig forhold. Revisjonen ser imidlertid at dette i det vesentligste gjelder anskaffelser under 1,3 mill. kr. For disse er det klare mangler for nær alle anskaffelsene. På den annen side er bildet annerledes for anskaffelser over 1,3 mill. kr. Her er det heller unntaksvis at viktige begrunnelser ikke dokumenteres. Men dokumentasjonsinnhentingene viste at sentrale dokumenter var lagret hos konsulentene som var benyttet for oppdragene. Dette står i kontrast til kommunens arkivrutine.

Intervjuene viser likevel at ansatte er klar over at dokumentasjonen er utilstrekkelig, og at dette anses som en svakhet. Flere beskriver forbedring i journalføringen gjennom økt bruk av P360 og tydeligere arkivstøtte, likevel er ikke revisjonen forelagt noen oversikt over journalføring. Mange informanter gir uttrykk for at det ikke er mangel på vilje, men mangel på systematikk og kapasitet, og at tydeligere skriftlige rutiner vil bidra til bedre praksis.

For flere anskaffelser som samlet overstiger kr 500 000 i perioden, foreligger det ikke skatte- og mva.-attest, og det er heller ikke dokumentert at kommunen har vurdert om anskaffelsene burde vært sett under ett. I noen tilfeller er slike attester innhentet og forelagt, eller det fremkommer i evalueringer, men dette fremstår som unntaket. For øvrige anskaffelser foreligger enten ingen dokumentasjon eller kun muntlige forklaringer. Kommunen fremstår dermed ikke å ha etablert en systematisk praksis for å sikre at skatteattester innhentes der regelverket krever det. Revisjonen vurderer dermed at kommunen ikke oppfyller kriteriet i alle tilfeller.

Oppsummert finner revisjonen gjennomgående mangler i dokumentasjonen av kommunens anskaffelser. Manglende nedtegning gjør det for anskaffelser under 1,3 mill. kroner i mange tilfeller umulig å etterprøve om konkurranseprinsippet er fulgt, men for anskaffelser over 1,3 mill. kr er disse kunngjort og basert på konkurranse. Det foreligger heller ikke en systematisk praksis for innhenting av skatte- og mva.-attester. Samlet sett oppfyller kommunen ikke kravene til dokumentasjon og som konsekvens av dette svak etterprøvbarhet.

6 Rammeavtaler

Problemstilling 3: Følger Tvedestrand kommune lov og forskrift om offentlige anskaffelser ved kjøp av varer og tjenester knyttet til kommunens rammeavtaler?

6.1 Revisjonskriterium

Oppsummert danner våre kriterier en forventning om at:

- Tvedestrand kommune skal ved avrop på rammeavtaler påse at det gjøres innenfor avtalens angitte tidsperiode og mengde- og verdiangivelser

6.2 Fakta

En rammeavtale er en avtale mellom en eller flere oppdragsgivere og en eller flere leverandører som har til formål å fastsette kontraktsvilkårene for de kontraktene som skal inngås i løpet av den perioden rammeavtalen varer. Kontraktsvilkårene vil typisk være en beskrivelse av hva som skal leveres, priser, leveringsvilkår og andre forhold som er relevant for de ytelsene rammeavtalen omfatter. Når kommunen inngår rammeavtaler etter kunngjøring og konkurranse i samsvar med anskaffelsesregelverket, kan kommunen tildele oppdrag (gjøre avrop på rammeavtalen) i samsvar med vilkårene i rammeavtalen, uten å måtte gjennomføre ny kunngjøring. Konkurransen om å vinne en rammeavtale dreier seg i realiteten om retten til å få levere de varene eller tjenestene rammeavtalen omfatter, i hele den perioden rammeavtalen varer og innenfor de estimerer som er gitt for omfang enten i form av volum eller verdi.

For kommunen vil inngåelse av rammeavtaler kunne effektivisere kommunens innkjøpsprosesser knyttet til varer og tjenester ved at man fremfor å måtte gjennomføre mindre konkurranser eller større kunngjøringer heller kan gjøre avrop på enklere administrative premisser. Det er imidlertid flere forhold kommunen skal være oppmerksom på når det kommer til bruken av rammeavtaler. Ved kunngjøring og inngåelse av rammeavtaler er det lagt til grunn en anslått verdi som skal gi et bilde til leverandør(er) omkring hvilket omfang og hvilken verdi kommunen legger til grunn for oppdraget. For kommunen kan det være krevende å overvåke og til enhver tid holde oversikt over hvor mye av rammeavtalens verdi som til enhver tid er forbrukt. En slik overvåking krever systemer som kan sikre at selv om alle deler av kommunens organisasjon gjør avrop, så er det en sentral oversikt over omfanget av avrop.

6.2.1 Kommunens rammeavtaler

Tvedestrand kommune benytter systemet Complete Control²⁹ (en nettbasert app) for å holde oversikt over sine rammeavtaler. Per 05.01.26 er 45 avtaler registrert der. I oversiktsbildet er det flere felter, bl.a. tittel på avtalen, avtalepartner, hvilken avtalekategori det er og hvilken avdeling som eier avtalen samt ansvarlig ansatt i kommunen. Det er mulig å klikke seg videre der man kan finne utdypende informasjon knyttet til hver avtale, herunder kontrakt. Samtidig er det visse (lokale) avtaler som ikke er inkludert i dette systemet. Dette gjelder avtaler knyttet til flere håndverkertjenester, men også enkelte andre avtaler.

Revisjonen ba om dokumentasjon på gjennomføring av konkurranse knyttet til kommunens rammeavtaler gjeldende innenfor tjenestoområdene i utvalgsperioden:

- rørlegger (ikke utvendig vann og avløp)

²⁹ Gjelder ikke for OFA-avtaler

- tømrer og snekker
- elektro
- betong, mur og flis

Rørlegger

Det foreligger underskrevet kontrakt fra 5.11.2021 for utførelse av rørlegger tjenester mellom kommunen og Finn og Albert Egeland AS. Vedlagt dette dokumentet er tilbudsinnbydelse. Her oppgis det at det er for en periode på to år, men mulighet for to års forlengelse. Det kommer frem at konkurransen er gjennomført i EU Supply og at kommunen har bedt om skatte- og mva.-attest. Det står at leverandører konkurrerer på evalueringssum (100%). Evalueringssum er regnet ut i eget ark der kommunen har ført opp antall timer, oppmøter og materialkostnader, og leverandør må fylle ut timepris. Slik revisor forstår det, er evalueringssum ikke det samme som maksimal verdi for en avtale.

Kommunen har ikke synliggjort noe system hvor man skiller mellom anskaffelser basert på frittstående konkurranser og avrop på rammeavtale.

Tømrer- og snekkertjenester

Revisor er forelagt inngått rammeavtale mellom Tvedestrand kommune og Multiflis AS. Det fremgår av avtalen at den er gjeldende for perioden 20.10.21 til 31.08.23 med mulighet for forlengelse inntil 2 år.

Knyttet til arbeidet med faktaverifisering ble revisor forelagt ny dokumentasjon i form av evalueringsskjema som viser at det har vært 7 tilbydere på dette kontraktsområdet. Basert på tildelingskriteriet «pris fra prisskjema» ble Multiflis AS tildelt kontrakten basert på laveste evalueringssum.

Forelagt dokumentasjon gir ikke svar på hva som er avtalens maksimale verdi/omfang i kontraktsperioden. Det foreligger heller ikke protokoll som viser nedtegning av vesentlige beslutninger i anskaffelsesprosessen og skatte- og mva. attest.

Kommunen har ikke synliggjort noe system hvor man skiller mellom anskaffelser basert på frittstående konkurranser og avrop på rammeavtale.

Elektro

Revisor er forelagt inngått rammeavtale mellom Tvedestrand kommune og Fagelektro AS. Det fremgår av avtalen at den er gjeldende for perioden 07.12.23 til 01.12.25 med mulighet for forlengelse inntil 2 år.

Knyttet til arbeidet med faktaverifisering ble revisor forelagt ny dokumentasjon i form av evalueringsskjema som viser at det har vært 5 tilbydere på dette kontraktsområdet. Basert på tildelingskriteriet «pris fra prisskjema» ble G.T Automasjon & Elektro AS tildelt kontrakten basert på laveste evalueringssum. Det fremstår i denne sammenheng uklart hvorfor det ikke er samsvar mellom utfall av evaluering og inngåelse av kontrakt.

Forelagt dokumentasjon gir ikke svar på hva som er avtalens maksimale verdi/omfang i kontraktsperioden. Det foreligger heller ikke protokoll som viser nedtegning av vesentlige beslutninger i anskaffelsesprosessen og skatte- og mva. attest.

Kommunen har ikke synliggjort noe system hvor man skiller mellom anskaffelser basert på frittstående konkurranser og avrop på rammeavtale.

Betong, mur og flis

Knyttet til arbeidet med faktaverifisering ble revisor forelagt ny dokumentasjon i form av evalueringsskjema som viser at det har vært 2 tilbydere på dette kontraktsområdet. Basert på tildelingskriteriet «pris fra prisskjema» ble Multiflis AS tildelt kontrakten basert på laveste evalueringssum.

Forelagt dokumentasjon gir ikke svar på hva som er inngått avtale mellom partene herunder avtalens maksimale verdi/omfang i kontraktsperioden. Det foreligger heller ikke protokoll som viser nedtegning av vesentlige beslutninger i anskaffelsesprosessen og skatte- og mva. attest.

Kommunen har ikke synliggjort noe system hvor man skiller mellom anskaffelser basert på frittstående konkurranser og avrop på rammeavtale.

6.2.2 Nye rammeavtaler

Revisor er forelagt kommunens nye rammeavtaler utarbeidet i 2025. Selv om dette er utenfor perioden for utplukket, vil revisor gå gjennom forelagt dokumentasjon for nye rammeavtaler for ulike håndverkertjenester da dette har en betydning for kommunens praksis etter utvalgsperioden.

Revisjonen har mottatt protokoll fra siste utlysning for rammeavtale for håndverkertjenester der frist for levering var 03.11.25 (konkurranse nr. 402785, kunngjøringsnummer i EUT 631969-2025) og kontraktsignering var 25.11.25. Anslått verdi på alle håndverkertjenestene sett under ett, er 25,2 mill. kr. Det var fem leverandører som leverte tilbud der to ble avvist. Tre leverandører fikk kontrakter (verdi i parentes): GHV AS (3,2 mill. kr), Kåre Christensen AS (2 mill. kr) og Multiflis AS (20 mill. kr).

Som eksempel på delkontrakt, er revisor forelagt dokumentasjon for tømmer og snekkertjenester. For Multiflis AS er revisjonen forelagt skatte- og mva.-attest samt en kredittrapport (Proff premium). Det er også forelagt brev om meddelelse om tildeling av kontrakt i konkurranse om håndverkertjenester delkontrakt 1 (tømmer og snekkertjenester, inkludert takteking). Dette er sendt til berørte tilbydere i konkurransen (elektronisk i KGV). Det er forelagt en evaluering av tilbud fra Multiflis AS og Lindal hus AS (avvist leverandør). Det er forelagt avvisningsbrev til Lindal hus AS.

Revisor er forelagt digitalt signert rammeavtale for tjenestene «Tømmer og snekker» der det er oppgitt at avtalen gjelder for to år med opsjon på to år (1+1), til sammen fire år. Det er lagt inn en klausul om at «dersom avtalens maksimale verdi, jf. bilag 1, nås før avtalens maksimale varighet, har oppdragsgiver ensidig rett til å si opp avtalen med umiddelbar virkning.» I bilag 1 kan ikke revisor se noe anslag på maksimal verdi. I bilag 4 fremgår «Samlet pris- og betalingsbestemmelser». I bilag 4a heter det at «oppgitt volumtall er pr. år og er kun estimer og innebærer ingen forpliktelse til bestilling for oppdragsgiver», og med en oppgitt samlet verdi for dette. Begrepet «maksimal verdi» er ikke benyttet i bilag 4a.

6.2.3 Intervjuer

Alle informantene gir uttrykk for at rammeavtaler brukes aktivt i Tvedestrand kommune, der lokale rammeavtaler primært er innenfor sektor samfunn og infrastruktur. De fleste informantene mener

at avrop i hovedsak skjer korrekt og i tråd med avtalene, og at rammeavtalene fungerer som et viktig virkemiddel for både etterlevelse av regelverket og for å sikre at kjøp skjer innenfor fastsatte rammer. Informanter i sektor samfunn og infrastruktur beskriver at rammeavtaler brukes som utgangspunkt for stor andel relevante innkjøp, og at de er bevisste på å følge pris, kvalitet og avtalevilkår ved avrop.

Samtidig uttrykker mange at kommunen ikke har et helhetlig system for løpende overvåking av faktisk uttak på tvers av enheter og sektorer. Flere informanter peker på risikoen for at småkjøp og gjentatte avrop kan akkumuleres uten at den samlede verdien kontrolleres systematisk opp mot avtalevolum. Noen informanter er av den oppfatning at dette kan føre til risiko for uttak som nærmer seg eller overstiger estimert verdi uten at dette oppdages i tide. Flere beskriver også at kontrollen i dag i stor grad skjer manuelt, for eksempel ved at økonomiavdelingen eller enhetsledere selv innhenter rapporter, og at dette er ressurskrevende og personavhengig.

Et gjennomgående funn er at kommunen mangler et system som automatisk overvåker hvor mye som er brukt på en rammeavtale. De fleste informantene mener at avtalenes mengde- og verdibegrensninger ikke alltid følges opp på en systematisk måte, selv om det ikke nødvendigvis betyr at avtalene overskrides i praksis. Enkelte peker på at pågående arbeid med nye funksjoner i Xledger som kan styrke kontrollen i fremtiden. Noen intervjuobjekter er av den oppfatning at risikoen for overskridelse er størst på områder med mange småkjøp og flere tjenestesteder der volumene varierer gjennom året.

6.3 Vurderinger

Gjennomgangen viser at Tvedestrand kommune har flere etablerte rammeavtaler og at avrop i betydelig grad skjer på avtaler som er inngått etter konkurranse. Samtidig foreligger det ikke et helhetlig system for å kunne overvåke samlet forbruk opp mot avtalens angitte mengde- eller verdianslag. For alle de gjennomgåtte avtalene som gjelder for utvalgsperioden, mangler det angivelse av maksimale verdier og kommunen har bekreftet at maksimalverdi ikke er oppgitt i avtalene. Dette gjør det ikke mulig å kontrollere om avtalens økonomiske rammer er overholdt. Samtidig har kommunen lagt avtaler for de samme tjenesteområdene ut på anbud der frist var oktober 2025, og her er det fastsatte maksimale verdier. Dette er etter revisjonens vurdering i tråd med de foreliggende krav.

I vår gjennomgang registrerer vi at kommunen benytter rammeavtaler på tvers av drift og investering hvor bruken, innenfor særlig investering, for enkelte av leverandørene på rammeavtaler utgjør vesentlige beløp. Setter man dette i sammenheng med de synliggjorte mangler i dokumentasjonen, kan det bli krevende for kommunen å sammenstille eksempelvis formål, omfang og verdier med egen praksis. Et annet forhold som kan være krevende, er om formålet med rammeavtalene er driftsmessige behov hvor priser er inngitt etter dette, mens man knyttet til investeringsprosjekter får helt andre omfang og formål.

Det er et forhold revisjonen ønsker å rette oppmerksomhet mot. Kommunen har i rammeavtaler forelagt revisjonen etablert et krav til at avrop skal dokumenteres i form av avropsskjema hvor informasjon av betydningen for kommunens bestilling skal beskrives. Det er sporadiske spor av at kommunen følger opp dette kravet. For at kommunen skal kunne føre kontroll med hva som er bestilt og hva som blir fakturert, er en sammenstilling av avrop og inngående faktura helt avgjørende. Revisjonen vurderer at prosedyre for avrop er en viktig del av en samlet kontroll på rammeavtalenes omfang.

Kommunen benytter systemet Complete Control for oversikt over lokale rammeavtaler, men det framgår at enkelte avtaler ikke er registrert der, og at oversikten dermed ikke er fullstendig. Manglende registrering og fravær av maksimale verdier innebærer at kommunen ikke har en kontrollmekanisme som gjør det mulig å fange opp når et avtalevolum nærmer seg eller overstiger forventet omfang. Dette gjelder særlig områder med stort forbruk, som entreprenør-, elektro- og tømrerarbeider, der regnskapstall viser betydelig aktivitet over flere år, uten at forbruket systematisk kobles mot avtalens omfang. Fra intervjuene kommer det frem at kommunen håper å kunne implementere en funksjonalitet i regnskapssystemet som kan møte dette behovet.

Intervjudata understøtter inntrykket av at avtaleoppfølging i stor grad er personavhengig. Det oppgis at det kan være krevende å holde oversikt over hvilke rammeavtaler som gjelder, hvordan de skal brukes og hvor i prosessen man skal kontrollere forbruk. Selv om bruken av lokale avtaler i hovedsak er begrenset til en sektor og det kan være god kommunikasjon innad, vil dette likevel kunne gjøre seg gjeldende i en desentralisert modell hvor enheter gjennomfører egne avrop uten en sentral kontrollfunksjon. Ser man kommunens praksis i sammenheng med vår gjennomgang av avrop på rammeavtaler, synliggjøres det en vesentlig avstand mellom de krav til dokumentasjon som følger av avtalene, og kommunens praksis.

Revisjonens samlede vurdering er at kommunen, i undersøkelsesperioden, har etablert rammeavtaler som delvis er inngått i tråd med regelverket, men at avvik knyttet til dokumentasjon av verdianslag/maksimal verdi, manglende totaloversikt og personavhengig oppfølging gjør at kommunen ikke fullt ut kan sikre at avrop skjer innenfor avtalens rammer. Kommunen oppfyller derfor ikke kriteriet i tilstrekkelig grad.

7 Konklusjon

Gjennom den dokumentasjonen som er forelagt revisjonen og basert på vurderingene i kapitlene 4.3, 5.3 og 6.3, konkluderer revisjonen med at Tvedestrand kommune har betydelige mangler i sitt arbeid med offentlige anskaffelser slik lov og forskrift regulerer det. Konklusjon for hver problemstilling følger under, etterfulgt av en samlet vurdering på tvers.

Rutiner og prosedyrer

Revisjonens vurderinger viser at Tvedestrand kommune ikke i tilstrekkelig grad har etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for offentlige anskaffelser. Kommunen mangler et helhetlig og skriftlig rammeverk som angir føringer for gjennomføring av anskaffelser, rolle- og ansvarsfordeling, ledelsesforankring, kompetansekrav og praktisk gjennomføring. Det forhold at arbeid med anskaffelsesstrategi er igangsatt, er et riktig steg for å sikre helhetlig styring av området.

Dokumentasjonen viser at kommunen i stor grad baserer sin praksis på erfaring, uformelle avklaringer og bruk av lov- og forskriftsbestemmelser uten at dette understøttes av et systematisert innkjøpsregelverk. Dette medfører risiko for ulik praksis mellom enheter, personavhengighet og svekket etterprøvbarehet. Intervjuene viser også at ansatte etterspør tydeligere rutiner og sjekklister, og at opplæring og systematisk kompetanseutvikling i begrenset grad er etablert.

Revisjonen konkluderer med at Tvedestrand kommune ikke oppfyller revisjonskriteriene knyttet til etablering av rutiner og prosedyrer for offentlige anskaffelser.

Nedtegning av vesentlige forhold

På bakgrunn av fremlagt dokumentasjon konkluderer revisjonen med at Tvedestrand kommune i mindre grad ivaretar kravene til nedtegning av vesentlige forhold i anskaffelsesprosessen. Gjennomgangen av anskaffelser viser at dette særlig gjør seg gjeldende for anskaffelser under terskelverdien for kunngjøring. Det er betydelig bedre dokumentasjon av sentrale vurderinger og beslutninger for de større anskaffelsene, men også her registrerer revisor visse mangler.

Selv om ansatte beskriver en vilje til å gjennomføre anskaffelser i tråd med regelverket, er denne intensjonen ikke fulgt opp med systematisk dokumentasjon. Manglende nedtegning svekker etterprøvbareheten og gjør det vanskelig for revisjonen å vurdere om prinsipper om konkurranse er overholdt. For større anskaffelser er det imidlertid bedre dokumentert at konkurranse og kunngjøring overholdes, men det er også her enkelte mangler. Sett under ett er det revisors syn at kommunen ikke systematisk sikrer at vesentlige beslutninger i en anskaffelsesprosess kan etterprøves. Revisjonen vurderer at dette primært skyldes manglende rutiner og systematikk, og ikke manglende vilje til regelverksetterlevelse.

Rammeavtaler

Revisjonen vurderer at Tvedestrand kommune i undersøkelsesperioden ikke i tilstrekkelig grad kan dokumentere at avrop på rammeavtaler skjer innenfor avtalens verdi- og mengdeangivelser. De forelagte rammeavtalene mangler maksimal verdi, og kommunen har ikke et system som systematisk overvåker samlet forbruk av avtaler. Dette innebærer at overvåkning av avtaler der det foreligger rammer, som med de nylig inngåtte avtalene, vil være ekstra utfordrende. Kontroll

med avrop er i stor grad personavhengig, og enkelte avtaler er ikke registrert i kommunens oversiktssystem, noe som ytterligere svekker kontrollen med avtaler generelt

Revisjonen konkluderer med at kommunen ikke oppfyller revisjonskriteriene for avrop innenfor rammeavtalenes rammer.

Oppsummering

På tvers av alle tre problemstillingene tegnes et helhetlig bilde av en kommune som mangler grunnleggende strukturer for å sikre etterlevelse av lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Fravær/manglende implementering av rutiner, svak dokumentasjonspraksis og manglende kontrollmekanismer gjør at kommunen ikke i tilstrekkelig grad kan dokumentere at offentlige midler brukes på en måte som ivaretar konkurranse, likebehandling og etterprøvbarehet. Samlet viser funnene at kommunen har forbedringsrom både når det gjelder styring, systematikk og internkontroll, og at dette understøttes av vurderingene i alle tre problemstillingene.

7.1 Anbefalinger

Revisjonens anbefalinger er at Tvedestrand kommune bør:

- følge opp arbeidet med anskaffelsesstrategi
- etablere nødvendige rutiner som dekker alle faser av anskaffelsesprosessen
- implementere gjeldende arkivrutine i organisasjonen
- innføre faste opplærings- og kompetansetiltak for ansatte med bestiller- og anvisningsmyndighet på innkjøpsområdet
- etablere og følge opp tiltak knyttet til kontroll av rammeavtaler og avrop på disse

7.2 Høringsuttalelser

Kommunedirektørens uttalelse:

Det vises til forvaltningsrevisjonsrapport mottatt 13.5.2026 angående «Offentlige anskaffelser i Tvedestrand kommune». Kommunedirektøren deler revisjonens synspunkter på at det er forbedringsbehov knyttet til offentlige anskaffelser. Revisjonens anbefalinger for områder der en må gjennomføre tiltak samsvarer med kommunedirektørens oppfatning. Nedenfor omtales kort de ulike punktene.

Følge opp arbeidet med anskaffelsesstrategi

Som nevnt i rapporten er arbeidet med en anskaffelsesstrategi påbegynt.

Etablere nødvendige rutiner som dekker alle faser av anskaffelsesprosessen

Som nevnt i rapporten er også arbeidet med en rutinebeskrivelse påbegynt. Det kan være stor variasjon i type anskaffelser, både når det gjelder form for avtale, beløp, hvilken del av innkjøpsregelverket anskaffelsen omfattes av osv. I noen tilfeller gjennomfører kommunen konkurransen selv, mens en i andre tilfeller bruker ekstern bistand.

Implementere gjeldende arkivrutine i organisasjonen

Gjeldende arkivrutine er et godt utgangspunkt for det videre arbeidet, men den må oppdateres noe. Oppdatering og implementering av denne må sees i sammenheng med etablering av rutiner nevnt i punktet over.

Innføre faste opplærings- og kompetansetiltak for ansatte med bestiller- og anvisningsmyndighet på innkjøpsområdet

Kommunen må gjennomføre opplæring tilpasset ulike ansattes kompetansebehov på innkjøpsområdet, dette behovet kan variere mellom sektorene. Opplæring må gis både innen regelverk, datasystem som skal brukes ved gjennomføring av konkurranser, rutiner mv.

Etablere og følge opp tiltak knyttet til kontroll av rammeavtaler og avrop på disse

Forhåpentligvis kan en ta i bruk et konteringsfelt i økonomisystemet i løpet av høsten 2026, dette for å markere fakturaer knyttet til ulike rammeavtaler. Tidspunktet avhenger til dels av erfaringer fra andre IKT Agder-kommuner. Kommunen må også se til at avrop utføres som angitt i rammeavtalene, samt utarbeide arkivrutiner for dette.

8 Litteratur- og dokumentasjonsliste

Love, forskrifter, veiledere mm.

2018 LOV-2018-06-22-83 Lov om kommuner og fylkeskommuner

2016 LOV-2016-06-17-73 Lov om offentlige anskaffelser

2006 LOV-2006-05-19-16 Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd

2016 FOR-2016-08-12-974 Forskrift om offentlige anskaffelser

Meld. St. 22 (2018–2019) Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser.

Veileder for arkivering og journalføring i departementene og statlige virksomheter. Arkivverket.

Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften). Nærings- og fiskeridepartementet.

Regjeringen.no – Offentlige anskaffelser. «Grunnleggende prinsipper». Nærings- og fiskeridepartementet

RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. Norges kommunerevisorforbund.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring. Anskaffelsesordbok.

URL:

<https://anskaffelser.no/nn/avtaler-og-regelverk/rammeavtaler>

Faglitteratur mm.

Goller m.fl. (2017) Goller, M., Christophersen K. B., Ekre, O. H., Gulsvik, A. A., Kreyberg, K., Neslein, K. Ø., Thommessen, K. N. & Werner L. C. (2017). *Anskaffelsesrett i et nøtteskall*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Thue m.fl. (2016) Thue, Anders og Anne Buan. *F12.08.2016*, rettsdata.no. (sitert 19.01.2026)

Transparency International (2021). *Høy tillit til institusjonene og best i klassen, men ikke fri for korrupsjon*.

Dokumentasjon forelagt av kommunen

Økonomireglement for Tvedestrand kommune, vedtatt i kommunestyret 06.02.18, k-sak 1/2018. (PDF)

Finans- og gjeldsreglement For Tvedestrand kommune, vedtatt i kommunestyret 12.12.17, sak 127/17. (PDF)

Offentlig anskaffelse (anbud/tilbud) – arkivrutiner (DOCX)

Delegasjonsreglement 2016 – 2019. Revidert 2018. (PDF)

Eksempler på delegasjoner. (PDF)

Egenerklæring vedrørende seriøsitetsskrav. (DOCX)

Egenrapportering av lønns- og arbeidsvilkår. (DOCX)

Lokalt utarbeidet egenerklæring vedrørende seriøsitetsskrav. (DOCX)

Rutine for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. (DOCX)

Opplæringspresentasjon overordnet, datert august 2025. (PPTX)

9 Vedlegg

Intervjuguide kommunedirektør

Spørsmål	Momenter som kan berøres
1. Kan du si litt om hvordan arbeidet med offentlige anskaffelser er organisert i Tvedestrand kommune?	
2. Foreligger det etter din oppfatning en felles forståelse av fullmakter, roller og ansvar og myndighet som gjelder offentlige anskaffelser?	• Økonomiske fullmakter • Terskelverdier • Anviser- / attestant-struktur
3. Kommunen har i mindre grad fremlagt skriftlige rutiner knyttet til kommunens kjøp av varer og tjenester. Kan du si litt om hvilke vurderinger som ligger til grunn for dette?	• Tydelige beskrivelser av hvem som har hvilke fullmakter. • Revidering av rutiner? • Forhold mellom drift og investering? • Ledelsesforankring
4. Opplever du at de som har et ansvar for gjennomføring av innkjøp har tilstrekkelig kjennskap og kompetanse omkring bestemmelser for offentlige anskaffelser?	• Hvis nei, hvordan gis kompetanse • Hva gjør kommunen for å sikre tilstrekkelig kompetanse i organisasjonen? • Hva gjør man med nyansatte som får en bestillermyndighet?
5. Hvordan er tilbakerapportering på innkjøpsområdet fra sektorene organisert?	• Internkontroll • Lære av feil? Risiko for at nye feil skjer? • Budsjett • Anbud blir dyrere enn forventet med mer
6. Hvordan formidles viktig informasjon om innkjøp/internkontroll til virksomheter og tjenester?	• Eksempelvis endringer i lov og forskrift
7. Gjør man systematiske evalueringer av offentlige anskaffelser, feil/avvik som oppstår osv.	• Hvem deltar i en slik prosess? • Hvem blir informert om arbeidet? • Hvordan følges eventuelt dette opp i forhold til korrigering av rutiner osv.
8. Opplever du at arbeidet med offentlige anskaffelser gis tilstrekkelig oppmerksomhet i organisasjonen og hvilken oppmerksomhet har dette arbeidet hos politikere?	• Er det møtearenaer hvor det er mulig å diskutere faglige problemstillinger?
9. Er det noe du vil tilføye?	

Intervjuguide økonomisjef

Spørsmål	Momenter
1. Kan du beskrive din rolle knyttet til anskaffelser?	- Hvordan opplever du grensesnittet mellom din rolle og de som utfører anskaffelsene? - Er det kapasitet til å utføre din rolle i dette?
2. Foreligger det etter din oppfatning tydelige beskrivelser av fullmakter, roller og ansvar og myndighet vedrørende offentlige anskaffelser?	- Tilstrekkelig oversikt over investeringsprosjekters økonomiske rammer? - Anviser- / attestant-struktur
3. Er det tilstrekkelig med skriftlige rutiner på innkjøpsområdet?	Arkivrutine
4. Opplevde du å få tilstrekkelig opplæring i lover, regler og kommunens rutiner knyttet til offentlige anskaffelser da du ble ansatt og/eller fikk tildelt ansvar knyttet til dette?	- Hvordan ble opplæringen gitt? - Hvem gav opplæringen?
5. Opplever du selv å ha tilstrekkelig kompetanse knyttet til det ansvar du har i forbindelse med offentlige anskaffelser?	- Hvis nei, hva savner du av kompetanse? - Hvis ja, har du selv sørget for å få denne kompetansen? - Hvordan er kompetansen opparbeidet?
6. Hvordan oppleves kompetansen i sektorene på dette området?	
7. Opplever du at arbeidet med offentlige anskaffelser gis tilstrekkelig oppmerksomhet i organisasjonen?	- Er det organisert møtearenaer hvor det er mulighet til å diskutere faglige problemstillinger? - Hvilken status har arbeidet med offentlige anskaffelser i organisasjonen?
8. Kan du beskrive hvordan kommunen jobber med å forebygge, avdekke og følge opp feil/avvik ifm. offentlige anskaffelser?	- Hvordan jobbes det med å avdekke risiko knyttet til anskaffelsesprosesser? - Basert på erfaringer med for eksempel feil/avvik, hvordan jobber man med å unngå å gjøre de samme feilene om igjen? - Beskriv arbeidet med hvordan avvik i anskaffelsesprosesser deles med øvrige kolleger for å unngå lignende feil i fremtiden? - Er evalueringer satt i system, og hvem er involvert i dette? - Er det erfaringsdeling og kompetanseheving mellom enheter?
9. Har du kunnskap om hvordan tilbakerapportering på innkjøpsområdet er organisert?	- Hvordan kommer informasjon fra de som gjennomfører anskaffelser videre opp i organisasjonen? - Er det system for å overvåke rammeavtaler?
10. Hvordan formidles viktig informasjon om innkjøp?	Eksempelvis endringer i lov og forskrift
11. Er det noe du vil tilføye?	

Intervjuguide økonomifaglige rådgivere

Spørsmål	Momenter
----------	----------

1. Kan du beskrive din rolle i anskaffelsesprosessen?	- Hvordan opplever du grensesnittet mellom din rolle og de som utfører anskaffelsene? - Er det kapasitet til å utføre din rolle i dette?
2. Hvordan fungerer kommunikasjonen mellom deg og ledere/ansatte du skal støtte?	Hvordan gir du veiledning til ansatte som har innkjøpsansvar?
3. Foreligger det etter din oppfatning tydelige beskrivelser av fullmakter, roller og ansvar og myndighet vedrørende offentlige anskaffelser?	- Tilstrekkelig oversikt over investeringsprosjekters økonomiske rammer? - Anviser- / attestant-struktur
4. Er det tilstrekkelig med skriftlige rutiner på innkjøpsområdet?	- Arkivrutine - Er det noe du savner?
5. Opplevde du å få tilstrekkelig opplæring i lover, regler og kommunens rutiner knyttet til offentlige anskaffelser da du ble ansatt og/eller fikk tildelt ansvar knyttet til dette?	- Hvordan ble opplæringen gitt? - Hvem gav opplæringen?
6. Opplever du selv å ha tilstrekkelig kompetanse knyttet til det ansvar du har i forbindelse med offentlige anskaffelser?	- Hvis nei, hva savner du av kompetanse? - Hvis ja, har du selv sørget for å få denne kompetansen? - Hvordan er kompetansen opparbeidet?
7. Hvordan oppleves kompetansen i sektorene på dette området?	
8. Opplever du at arbeidet med offentlige anskaffelser gis tilstrekkelig oppmerksomhet i organisasjonen?	- Er det organisert møtearenaer hvor det er mulighet til å diskutere faglige problemstillinger? - Hvilken status har arbeidet med offentlige anskaffelser i organisasjonen?
9. Kan du beskrive hvordan kommunen jobber med å forebygge, avdekke og følge opp feil/avvik ifm. offentlige anskaffelser?	- Hvordan jobbes det med å avdekke risiko knyttet til anskaffelsesprosesser? - Basert på erfaringer med for eksempel feil/avvik, hvordan jobber man med å unngå å gjøre de samme feilene om igjen? - Kan du beskrive arbeidet med hvordan avvik i anskaffelsesprosesser deles med øvrige kolleger for å unngå lignende feil i fremtiden? - Er evalueringer satt i system, og hvem er involvert i dette? - Er det erfaringsdeling og kompetanseheving mellom enheter?
10. Har du kunnskap om hvordan tilbakerapportering på innkjøpsområdet er organisert?	- Hvordan kommer informasjon fra de som gjennomfører anskaffelser, videre opp i organisasjonen? - Er det system for å overvåke rammeavtaler?
11. Hvordan formidles viktig informasjon om innkjøp?	Eksempelvis endringer i lov og forskrift
12. Er det noe du vil tilføye?	

Intervjuguide ledere administrasjon

Spørsmål	Momenter
----------	----------

1. Kan du beskrive hva som ligger i din rolle relatert til innkjøp?	
2. Foreligger det etter din oppfatning tydelige beskrivelser av fullmakter, roller og ansvar og myndighet vedrørende offentlige anskaffelser?	• Tilstrekkelig oversikt over investeringsprosjekters økonomiske rammer? • Når skal du kontakte overordnet leder? • Innenfor hvilke terskelverdier kan du gjøre anskaffelser? • Anviser- / attestant-struktur
3. Er det tilstrekkelig med skriftlige rutiner på innkjøpsområdet?	• Arkivrutine • Er det noe du savner?
4. Opplevde du å få tilstrekkelig opplæring i lover, regler og kommunens rutiner knyttet til offentlige anskaffelser da du ble ansatt og/eller fikk tildelt ansvar for dette?	• Hvordan ble opplæringen gitt? • Hvem gav opplæringen? •
5. Opplever du selv å ha tilstrekkelig kompetanse knyttet til det ansvar du har i forbindelse med offentlige anskaffelser?	• Hvis nei, hva savner du av kompetanse? • Hvis ja, har du selv sørget for å få denne kompetansen? • Hvordan er kompetansen opparbeidet?
6. Hvordan oppleves kompetansen i sektoren på dette området?	
7. Opplever du at arbeidet med offentlige anskaffelser gis tilstrekkelig oppmerksomhet i organisasjonen?	• Får du tilstrekkelig fagstøtte? • Er det organisert møtearenaer hvor du får mulighet til å diskutere faglige problemstillinger? • Hvilken status har arbeidet med offentlige anskaffelser i organisasjonen?
8. Kan du beskrive hvordan kommunen jobber med å forebygge, avdekke og følge opp feil/avvik ifm. offentlige anskaffelser?	• Hvordan jobbes det med å avdekke risiko knyttet til anskaffelsesprosesser? • Basert på erfaringer med for eksempel feil/avvik, hvordan jobber man med å unngå å gjøre de samme feilene om igjen? • Beskriv arbeidet med hvordan avvik i anskaffelsesprosesser deles med øvrige kolleger for å unngå lignende feil i fremtiden? • Er evalueringer satt i system, og hvem er involvert i dette? • Er det erfaringsdeling og kompetanseheving mellom enheter?
9. Hvordan er tilbakerapportering fra enheter/avdelinger organisert på innkjøpsområdet?	• Budsjett • Anbud blir dyrere enn forventet med mer • Er det system for å overvåke rammeavtaler?
10. Hvordan formidles viktig informasjon om innkjøp i din organisasjon?	• Eksempelvis endringer i lov og forskrift
11. Er det noe du vil tilføye?	

Sjekkliste for vurdering av utplukk

Bilagsdato (måned)

Konto
Leverandør
Beløp
Anskaffelse
Avrop rammeavtale
Anslått Verdi
Ansvarlig for anskaffelse
Eksisterer det protokoll?
Er protokollen arkivført?
Foreligger skriftlig avrop?
Er anskaffelsen kunngjort? (ikke lovpålagt under 1,3 mill)
Foreligger skatte- og mva. attest (over kr 500 000,-)?
Hvor mange leverandører er det etterspurt tilbud fra?
Hvor mange leverandører har gitt tilbud?
Hvilken type dokumentasjon er tilsendt?

Utelatte kontoer tabell 1

Konto	tekst	Konto	tekst
127010	Internkjøp av tjenester	135000	Kjøp fra andre kommuner
127016	Egenandel lege/sykehus	137001	Driftstilskudd leger
130000	Kjøp fra staten	137002	Driftstilskudd fysioterapeuter
133000	Kjøp fra fylkeskommuner	137010	Driftstilskudd private barnehager

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Terje Melhuus Line

Forvaltningsrevisor

Serienummer: bankid.no no_bankid:9578-5999-4-1950320

IP: 159.171.xxx.xxx

2026-05-27 07:32:21 UTC

QES

Magnus Tørå Solsvik

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Serienummer: bankid.no no_bankid:9578-5999-4-1846914

IP: 159.171.xxx.xxx

2026-05-27 09:07:07 UTC

QES

Penneo Dokumentnøkkel: C7QT4-BI71I-OWUX3-RT66V-2V2V4-XN52U

Dette dokumentet er signert digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerte dataene er validert ved hjelp av den matematiske hashverdien av det originale dokumentet. All kryptografisk bevisføring er innebygd i denne PDF-en for fremtidig validering.

Dette dokumentet er forseglet med et kvalifisert elektronisk segl. For mer informasjon om Penneos kvalifiserte tillitstjenester, se <https://euti.penneo.com>.

Slik kan du bekrefte at dokumentet er originalt

Når du åpner dokumentet i Adobe Reader, kan du se at det er sertifisert av **Penneo A/S**. Dette beviser at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret siden tidspunktet for signeringen. Bevis for de individuelle signatørenes digitale signaturer er vedlagt dokumentet.

Du kan bekrefte de kryptografiske bevisene ved hjelp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andre valideringsverktøy for digitale signaturer.

Tvedestrand kommune

Personal- og organisasjonsavdelingen

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/2448-1
Saksbehandler Jorunn Tisjø

Utvalg	Møtedato
Kommunestyret 2023-2027	02.09.2026

Årsmelding 2025 for Tvedestrand kontrollutvalg

Kontrollutvalgets innstilling

Kommunestyret tar Årsmelding 2025 for Tvedestrand kontrollutvalg til orientering.

Vedlegg

Årsmelding 2025 Tvedestrand kontrollutvalg

Innstilling fra sekretariatet

Kontrollutvalget godkjenner årsmeldingen for kontrollutvalget for 2025 slik den foreligger.

Årsmeldingen oversendes kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar Årsmelding 2025 for Tvedestrand kontrollutvalg til orientering.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal informere kommunestyret om sitt arbeid, jfr. KommuneLOven § 23-5. Dette gjøres gjennom å legge frem årsmelding for aktiviteten i kontrollutvalget. Årsmeldingen skal sammen med møte- og arbeidsplanen for samme periode gi kommunestyret en mulighet til å følge med på om de vedtatte planer, oppgaver og målsetninger blir fulgt opp.

Kontrollutvalget er kommunestyrets verktøy innen kontroll av kommunens virksomhet.

Kontrollutvalget utfører oppgaver med hjemmel i kommuneLOven og på oppdrag fra kommunestyret. I tillegg kan kontrollutvalget selv vurdere om de ønsker å behandle andre saker.

Utkast til årsmelding for 2025 blir lagt frem for godkjenning i utvalget, som så sender den endelige årsmeldingen videre til behandling i kommunestyret.

Tvedestrand, 24.06.2026

Kommunedirektøren

2025

Årsmelding Kontrollutvalget

Tvedestrand
Kommune

Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS

www.vetaks.no

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
1.1 Kontrollutvalget sin sammensetning.....	3
1.2 Rammer for kontrollutvalget sitt arbeid.....	3
2. Kontrollutvalget sine ressurser	5
2.1 Sekretariatet	5
2.2. Revisjonen.....	5
2.3 Økonomi	6
3. Kontrollutvalget sin virksomhet.....	6
3.1 Regnskapsrevisjon	7
3.2 Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll	8
3.3 Påseansvar økonomiforvaltning	10
3.4 Annet arbeid i utvalget	10
4. Vedlegg.....	12
4.1 Oversikt over saker behandlet i utvalget.....	12
4.2 Kilder til informasjon	15

1. Innledning

Kontrollutvalgets arbeid skal bidra til å styrke tilliten til lokaldemokratiet. Utvalget mener å ha bidratt til dette og vil takke kommunestyret, administrasjonen og revisjonen for samarbeidet.

Årsmeldingen er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget, utvalgets saker ligger på sekretariatets hjemmesider: www.vetaks.no/tvedestrand. På www.vetaks.no finner du også møtekalender, informasjon om kurs og konferanser, nyttige lenker om kontrollutvalgets virksomhet og annen relevant informasjon.

Kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet. Kontrollutvalget skal føre løpende kontroll på vegne av kommunestyret, og skal utøve sitt arbeid i henhold til kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet så lenge det kan defineres som kontroll, men kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer.

Kontrollutvalget skal i henhold til kommuneloven § 23-5 «*rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget*». Hensikten med kontrollutvalgets årsmelding er derfor å rapportere på utvalgets arbeid, opp mot kontrollutvalgets lovpålagte oppgaver og møteplan. Årsmeldingen gir også et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks og forholdet til revisjonen og sekretariatet, og de viktigste saker som er behandlet gjennom året.

1.1 Kontrollutvalget sin sammensetning

Kontrollutvalget ble valgt på det konstituerende kommunestyremøtet for perioden 2023-2027, høsten 2023, i henhold til krav til valgbarheten av kontrollutvalgsmedlemmene jfr. kommuneloven §23-1 tredje ledd.

Kontrollutvalget bestod av følgende 5 medlemmer og 7 varamedlemmer:

Medlemmer av kontrollutvalget

Faste medlemmer:

Dag Eide AP, leder

Bjarne Sundsdal INP, nestleder

Hans Tomter Krf

Siri K. Berthelsen H

Idun Bjelke Mørch, V

Varamedlemmer:

Erling Holm H

Reidun Lundberg AP

Knut Olav Austeid H

Hildeborg Thorbjørnsen SP

Tonje Wegger H

Aud Angelstad SP

Heidi Øia H

1.2 Rammer for kontrollutvalget sitt arbeid

Ansvar til kontrollutvalget følger av kommuneloven §23-2 første ledd:

«Kontrollutvalget skal påse at:

- A. kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- B. det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak*

- C. det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i*
- D. det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)*
- E. vedtak som bystyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp»*

Utover dette kan kontrollutvalget ta opp ethvert spørsmål ved kommunens virksomhet som er knyttet til utvalgets ansvarsområde. Det er kun lovverket, kommunestyret og utvalget selv som kan pålegge kontrollutvalget oppgaver og saker, eller begrense hvilke saker utvalget kan behandle.

Kontrollutvalget har omfattende innsynsrett. Blant annet kan utvalget uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.

Utvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker behandles. Utvalgets leder kan la et av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne. Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen.

Kontrollutvalget har ikke adgang til å føre kontroll med kommunestyret eller overprøver politiske prioriteringer eller den politiske hensiktsmessigheten av et vedtak. Kontrollutvalget kan likevel uttale seg hvis kommunestyret eller annet folkevalgt organ er i ferd med å treffe eller har truffet et ulovlig vedtak.

Aktørene i egenkontrollen er kommunestyret (bystyret eller fylkestinget), kontrollutvalget sammen med sekretariatet, kommunedirektøren og revisor. En god egenkontroll krever samspill mellom disse. For at dette samspillet skal fungere, er det nødvendig at aktørene kjenner både sin egen og hverandres roller.

2. Kontrollutvalget sine ressurser

2.1 Sekretariatet

Kontrollutvalgssekretariatet er støttespiller for kontrollutvalget og er viktig for et godt og effektivt kontrollarbeid i kontrollutvalget. Sekretariatet skal etter kommuneloven § 23-7, 2. ledd påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet bistår kontrollutvalget med blant annet oppgaver knyttet til administrasjon, rådgivning og koordinering.

Kommunen er medeier i, og kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS (VETAKS). Med oppdrag for 34 kommuner og 3 fylkeskommuner i Agder og Vestfold og Telemark er VETAKS et av landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har 9 ansatte og fast sekretær for kommunen var i 2025 Dennis Kristiansen. Daglig leder er Line Bosnes Hegna.

Sekretariatets hjemmeside er www.vetaks.no. Her finnes informasjon om kontrollutvalget, møter, saker og sekretariatet.

2.2. Revisjonen

Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester med Sørlandet kommunerevisjon IKS. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forenklet etterlevelseskontroll, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for kommunen. I tillegg kan revisor gjennomføre andre oppdrag etter avtale.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Ketil Raknes og hovedrevisor er Anett Lauvland. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Magnus Tørå Solsvik.

Revisjonens hjemmeside er www.sk-revisjon.no. Her finnes blant annet revisjonen sine rapporter.

2.3 Økonomi

For å kunne utføre sin lovpålagte kontrollfunksjon på en god måte er det viktig at kontrollutvalget er gitt tilstrekkelig med ressurser.

Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Dette skal følge innstillingen til årsbudsjett til kommunestyret.

Kontrollutvalget behandlet forslag til budsjett for kontrollarbeidet i sak 36/24.

	Budsjett 2025	Regnskap 2025
Møtegodtgjørelse	70 000,-	89 236,-
Kurs/opplæring inkl. reise	70 000,-	43 351,-
Sekretariatstjenester	172 000,-	171 920,-
Revisjonstjenester	1 110 000,-	1 110 000,-
Totalsum	1 422 000,-	1 414 507,-

Utvalget har hatt merforbruk når det gjelder møtegodtgjørelse, men et mindreforbruk innen kurs/opplæring inkl. reise, som gjør at utvalget totalt sett har et mindreforbruk på kr. 7 493.

3. Kontrollutvalget sin virksomhet

Kontrollutvalget har i 2025 avholdt 5 møter og behandlet 40 saker.

Kontrollutvalget har noen lovpålagte saker, som i hovedsak er knyttet til regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Disse er omtalt i egne delkapittel.

I løpet av året står kontrollutvalget fritt til å ta opp saker og holde de møter man ønsker. Eksempler på andre type saker kontrollutvalget kan ha oppe i løpet av året er blant annet årsmelding, budsjettsak og møte- og arbeidsplan.

En fullstendig oversikt over sakene som er behandlet i kontrollutvalget er vist i vedlegg 1

Kontrollutvalgets møter er åpne for publikum med unntak av de tilfeller hvor det etter lov og forskrift er pålagt å lukke møtet.

Saksdokumentene og protokollene publiseres fortløpende på sekretariatets hjemmeside:

[VETAKS | Vestfold, Telemark og Agder Kontrollutvalgssekretariat IKS](#)

3.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon er regulert i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- A. kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- B. regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruks og avtaler med revisor*
- C. regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i [kapittel 2](#) og 3.*

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter [kommuneloven § 24-7](#) til [§ 24-9](#) blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

Kontrollutvalget har hatt god dialog med regnskapsrevisor i 2025. regnskapsrevisor har i løpet av året rutinemessig deltatt i utvalgets møter, og oppdatert utvalget på arbeidet med gjennomføring av regnskapsrevisjonen.

Kontrollutvalget behandler hver høst revisjonsstrategi for regnskapsrevisjonen. Oppfølging av denne har skjedd i hvert møte.

Kontrollutvalget uttalte seg om årsregnskapet og årsberetningen til kommunestyret i sak 10/25. Kontrollutvalget anbefalte i sitt vedtak at årsregnskapet og årsberetningen godkjennes.

3.2 Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll

Kommuneloven pålegger kontrollutvalget å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon og en plan for eierskapskontroll. Kommuneloven §§ 23-3 og 23-4 beskriver dette.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkinger ut fra kommunestyrets vedtak.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Plan for forvaltningsrevisjon skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Plan for eierskapskontroll skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Planene skal vedtas av kommunestyret selv. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen. Kontrollutvalget behandlet i møte 12.09.24 sak 34/24, Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027, og sak 35/24, Plan for eierskapskontroll 2024-2027. Planene er godkjent av kommunestyret i møte 13.11.24 i sakene 24/123 og 24/124.

Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027:

- Sektorovergripende (Bestilt)
 - Tema: offentlige anskaffelser
- Helse og omsorg
 - Tema: bemanning

Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport Psykisk helse blant unge inkludert grensesnittet mot NAV og spesialisthelsetjenesten

Kontrollutvalget fulgte opp forvaltningsrevisjonsrapport vedrørende Psykisk helse blant unge inkludert grensesnittet mot NAV og spesialisthelsetjenesten i sak 11/25. Kontrollutvalget vedtok følgende:

«Saken tas til foreløpig orientering.

Kontrollutvalget ber om en ny oppfølging i løpet av høsten 2025.»

Saken ble ikke fulgt opp i løpet av høsten 2025, og utvalget vil dermed følge opp i 2026.

Bestilling av forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser

Kontrollutvalget bestilte en forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser i sak 12/25 og ble i sak 19/25 forelagt en prosjektplan med følgende problemstillinger:

1. Har Tvedestrand kommune etablert nødvendige rutiner og prosedyrer for offentlige anskaffelser?
2. Ivaretar Tvedestrand kommune krav til nedtegning av vesentlige forhold i anskaffelsesprosessen?
3. Følger Tvedestrand kommune lov og forskrift om offentlige anskaffelser ved kjøp av varer og tjenester knyttet til kommunens rammeavtaler?

Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen og forventet levering av forvaltningsrevisjonen er i løpet av første halvår 2026.

3.3 Påseansvar økonomiforvaltning

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak (kommuneloven § 23-2, 1. ledd bokstav b.).

Regnskapsrevisor legger årlig frem en rapport på utført forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. I møte 20.02.2025 la revisor frem rapport om etterlevelseskontroll med kommunens etterlevelse av bestemmelser knyttet til vertskommunesamarbeid. Revisjonens uttalelse inneholdt ingen merknader.

Kontrollutvalget har også fått orienteringer om tertialrapportene til kommunen, og fått en innføring i kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026.

3.4 Annet arbeid i utvalget

Administrasjonen har ved flere anledninger blitt invitert til kontrollutvalget for å orientere om forskjellige virksomhetsområder i kommunen. Kontrollutvalget ønsker å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse. Kommunedirektøren og representanter for kommunedirektøren har deltatt på flere av utvalgets møter, noe kontrollutvalget oppfatter som en styrke i sitt arbeid.

Kontrollutvalget har blant annet vedtatt å ha en fast sak i hvert møte som kalles for «Kommunedirektørens kvarter». De kan kommunedirektøren gi informasjon om det som han mener utvalget bør ha kjennskap til.

Kurs og konferanser

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift.

Kontrollutvalget var representert på følgende kurs i 2025:

NKRF kontrollutvalgskonferanse 29.-30. januar: 4 medlemmer deltok

Vetaks høstkonferanse 10. november i Arendal: 1 medlem deltok

Tvedestrand kommune 11.06.2026

Dag Eide

Dennis Kristiansen

Kontrollutvalgsleder

Rådgiver VETAKS

4. Vedlegg

4.1 Oversikt over saker behandlet i utvalget

Møte 20.02.2025

- 1/25 - Kommunedirektørens kvarter 20.02.25
- 2/25 - Orientering om prosess i eiendomsskattesaken
- 3/25 - Orientering om prosess for ansettelse og internkontroll i helse og omsorg
- 4/25 - Revisors uavhengighetserklæringer 2025
- 5/25 - Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen 2024 - Risikovurdering og revisors uttalelse
- 6/25 - Orientering fra revisor 20.02.25
- 7/25 - Referatsaker 20.02.25
- 8/25 - Innspill til kontrollarbeid 20.02.25

Møte 24.04.2025

- 9/25 - Kommunedirektørens kvarter 24.04.25
- 10/25 - Årsregnskap og årsberetning 2024 Tvedestrand kommune - kontrollutvalgets uttalelse
- 11/25 - Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport Psykisk helse blant unge inkludert grensesnittet mot NAV og spesialisthelsetjenesten
- 12/25 - Årsmelding 2024 Tvedestrand kontrollutvalg
- 13/25 - Bestilling av neste forvaltningsrevisjon

- 14/25 - Orientering fra revisor 24.04.25
- 15/25 - Referatsaker 24.04.25
- 16/25 - Innspill til kontrollarbeid 24.04.25

Møte 12.06.2025

- 17/25 - Kommunedirektørens kvarter 12.06.25
- 18/25 - Økonomisk situasjon pr. 12.06.25
- 19/25 - Prosjektplan for forvaltningsrevisjon av offentlige anskaffelser
- 20/25 - Samordnet kalender for tilsyn 2025
- 21/25 - Orientering fra revisor 12.06.25
- 22/25 - Referatsaker 12.06.25
- 23/25 - Innspill til kontrollarbeid 12.06.25

Møte 18.09.2025

- 24/25 - Kommunedirektørens kvarter 18.09.25
- 25/25 - Orientering om internkontroll i Helse og mestring
- 26/25 - Orientering om kommunens sikkerhetsarbeid og beredskap ved digitale hendelser
- 27/25 - Budsjett for kontrollarbeid 2026
- 28/25 - Overordnet revisjonsstrategi 2025
- 29/25 - Referatsaker 18.09.25
- 30/25 - Orientering fra revisor 18.09.25
- 31/25 - Innspill til kontrollarbeid 18.09.25

Møte 18.12.2025

- 32/25 - Orientering om barnevernstjenesten øst i Agder
- 33/25 - Kommunedirektørens kvarter 18.12.25
- 34/25 - Orientering om internkontroll i Helse og mestring
- 35/25 - Orientering om budsjett 2026 for Tvedestrand kommune
- 36/25 - Kontrollutvalgets møte- og arbeidsplan 2026
- 37/25 - Orientering fra revisor 18.12.25
- 38/25 - Referatsaker 18.12.25
- 39/25 - Innspill til kontrollarbeid 18.12.25
- 40/25 - Forenklet etterlevelseskontroll 2026 - risikovurdering

4.2 Kilder til informasjon

Lover og forskrifter

Kommuneloven (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83?q=kommune>)

Offentleglova (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2006-05-19-16?q=offentlig>)

forvaltningsloven (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10?q=forvaltning>)

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904?q=kontrollutvalg>)

Veiledere

Kontrollutvalgsboka

(<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kontrollutvalgsboka/id2893214/>)

Veileder til kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften

(<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-til-kontrollutvalgs-og-revisjonsforskriften/id2838745/>)

Samarbeidspartnere og bransjeorganisasjoner

Forum for kontroll og tilsyn (www.fkt.no)

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene (www.nkrf.no)

Forvaltningsrevisjonsregisteret (www.forvaltningsrevisjon.no)

Nasjonal tilsynskalender (<https://tilsynskalender.statsforvalteren.no>)

Sekretariatets hjemmeside

Sekretariatets hjemmeside (www.vetaks.no)

Kontrollutvalgenes sakspapirer (<https://opengov.360online.com/Meetings/VETAKS>)